

SPREKENDE NADAT HIJ GESTORVEN IS

13^E TIENTAL PREKEN

Door

Ds. Willem C. Lamain

**STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2010**

**Ds. W. C. Lamain, predikant van de Gereformeerde Gemeente. 1929 Leiden, 1932
Rotterdam-Zuid, 1943 Rijssen-Wal, 1947 Grand-Rapids, overleden aldaar 1984.**

INHOUD 13^e twaalftal

VOORWOORD

Voorafgaand aan: Betekenisvolle boodschappen, 2 preken.

1. De volvoering van het ingeroepen oordeel door de rechtvaardige God
Eer dan uwe potten de doornstruik gewaar worden, zal Hij hem als levend, als in heten toorn wegstormen. De rechtvaardige zal zich verblijden, als hij de wraak aanschouwt; hij zal zijn voeten wassen in het bloed des goddelozen. En de mens zal zeggen: "Immers is er vrucht voor de rechtvaardige; immers is er een God, Die op aarde richt. Psalm 58: 10-12

2. Een Goddelijk antwoord betreffende de toekomst
Velen zullen er gereinigd en wit gemaakt en gelouterd worden; maar de goddelozen zullen goddelooslijk handelen, en geen van de goddelozen zullen het verstaan, maar de verstandigen zullen het verstaan. Daniël 12: 10.

3. Christus als de Vertrouster voor Gods strijdende kerk
En te dien tijd zal Michaël opstaan, die grote Vorst, die voor de kinderen Uws volks staat, als het zulk een tijd der benauwdheid zijn zal, enz. Daniël 12 :1.

4. De reine begeerte van Jeruzalems dochters
Wat is uw Liefste meer dan een andere liefste, o gij schoonste onder de vrouwen? Wat is uw Liefste meer dan een andere liefste, dat gij ons zo bezworen hebt! Hooglied 5: 9

5. Een verklaring van haar hemelse Bruidegom.
"Mijn Liefste is blank en rood; Hij draagt de banier boven tienduizend!" Hooglied 5: 10

6. Christus' spraak.
Zijn lippen zijn als de leliën, druppende van vloeiende mirre. Hooglied 5: 13

7. De kerk roemt Christus. I
Mijn Liefste is mij een tros van Cyprus in de wijngaarden van Engedie. Hoogl. 1:14

8. De kerk roemt Christus. II
Mijn Liefste is mij een tros van Cyprus in de wijngaarden van Engedie. Hoogl. 1:14

9. De vlucht van Christus naar Egypte
En was aldaar tot de dood van Herodes; opdat vervuld zou worden, hetgeen van de Heere gesproken is door de profeet, zeggende: Uit Egypte heb Ik Mijn Zoon geroepen. Mattheüs 2: 15

10. Dankdagpreek. De lofzang van Christus
En als zij de lofzang gezongen hadden, gingen zij uit naar de Olijfberg. Matth. 26:30

Alle 10 preken zijn stenografisch opgenomen door M. Geuze Veldstraat 40b, Rotterdam-Zuid; door Ds. Lamain gecorrigeerd. Ze werden aan de Stichting Gihonbron ter beschikking gesteld door de heer J. Koonings te Rotterdam.

VOORWOORD

Geachte Vrienden!

Hoewel het mijn gewoonte niet is bij het uitgeven van predicates, een inleidend woord te doen voorafgaan, wil ik bij deze uitgave een uitzondering maken.

Niet lang na het beëindigen van de oorlog kwam van verschillende zijden het verzoek tot uitgave van de predicatie uit Psalm 58: 10: 12, die thans het licht ziet. Vooral ook uit mijn vorige gemeente Rotterdam-Zuid, waren er vele vrienden die hun begeerte te kennen gaven om die preek, gedaan in de bange bezettingstijd, in hun bezit te mogen hebben als een blijvend aandenken.

Op Zondag 7 Februari 1943 werd genoemde predicatie door ons gehouden in Rotterdam-Zuid, Bij het lezen van de 58ste Psalm troffen mij de laatste verzen in het bijzonder. 't Was of de Heere mij er stil bij zette. Nog nimmer had ik die verzen gelezen zoals op dat ogenblik. Die woorden bleven mij bij niet alleen, maar het behaagde de Heere, over de zaken in die tekst opgesloten, licht te geven. God bond die waarheid op mijn hart, zodat ik die woorden niet meer kwijt kon. Met enige vreze, (het was zulk een boze tijd) bereidde ik mij voor, om die stof 's zondags te behandelen. Hoewel grote voorzichtigheid nodig was in die dagen, daar toch keer op keer geheime politiemannen de kerk bezochten, om nauwkeurig acht te geven op de predicates die gedaan werden, was 't mij onmogelijk een andere tekst voor die zondagmorgen te vinden. De vreze voor de vijand, voor gevangenis en concentratiekamp viel een ogenblik weg, en de Heere schonk mij zelfs grote blijmoedigheid in de overdenking van de waarheid. Hoe duidelijk toonde de Heere mij de volvoering van Zijn Goddelijk recht, zowel in Christus voor al Zijn volk, alsook tegenover landen en volkeren, ja personen die Gods volk benauwden, en de hoogheid Gods niet aanzagen. Met veel ruimte en opening mocht ik die zondagmorgen het Woord bedienen. Duidelijke blijken had God ook in die week gegeven dat Hij regeerde en dat Hij de riem des geweldigen ontbindt: Cicilië was gevallen; Stalingrad was weer in de handen der Russen gekomen. In de nieuwsbladen was het vermeld, dus het was publiek geworden voor heel de wereld. Met een enkel woord slechts had ik die woorden aangestipt; in een enkele zin slechts.

Wat het gevolg was? Ik werd ter verantwoording geroepen. Onder de grote schare die van week tot week opkwam, hadden zich spionnen gevoegd, die de preek hadden opgenomen en later bleek dat zij meer van mijn preek hadden, dan ikzelf opgetekend had.

De dag en het uur werden bepaald waarop ik mij te verantwoorden had. Vele stormen staken in mijn gemoed op, en veel waren de slingeringen waaraan ik inwendig werd blootgesteld. Vanuit Terneuzen, waar ik des donderdags preekte, schreef ik mijn Kerkenraad, die van de zaak niets afwist. In mijn gedachten zag ik mij al weggevoerd van mijn geliefde gemeente, en van mijn vrouw en zes kinderen. Ik schreef hun wanneer ik niet weer terugkeren mocht, dat ik hoopte dat de Heere het met hen en de gemeente wel maken mocht, en verzocht hun mijn vrouw en kinderen niet te vergeten. 's Maandagsmorgens moest ik verschijnen aan "het Haagse Veer" te Rotterdam. 's Zondags tevoren preekte ik in 's Gravenpolder. Mijn hart was bezwaard, wetende dat de barmhartigheden der goddelozen wreed waren. 's Middags moest ik juist de 10de Zondag verhandelen over *de Voorzienigheid Gods*. Als naar gewoonte las ik het gedeelte van die Catechismus voor. Toen ik kwam aan de woorden: *aangezien dat alle schepselen alzo in Zijn Hand zijn dat zij tegen Zijn wil zich noch roeren noch bewegen kunnen*, nam God al mijn bezwaren weg. Welk een kracht, ja welk een Goddelijke

kracht lag er in die woorden voor mijn ziel.

Wat daar stond is altijd wel waar, maar zullen wij het profijt er van hebben, dan moeten de woorden zaken worden in ons hart. Mijn ziel werd verruimd. God schonk om Christus' wil mij een weinig geloof, zodat ik mij met al mijn zaken in Hem verliezen mocht, niet wetende wat het einde zou zijn. Wat God zou doen was goed. Ik had niets meer te zeggen. En dat is wat een weldaad, want de meeste tijd in ons leven is het zo anders.

Meer dan een uur werd ik ondervraagd op die maandagmorgen. De Heere beschaamde mij niet, maar schonk zelfs in 't eind grote vrijmoedigheid. Ik kreeg zelfs genade om te getuigen van die God, die op aarde richt. Veel was er aan dat verhoor in mijn hart voorafgegaan. Zwaar was de strijd geweest. Wat is toch de mens uit en van zichzelf? Voor een zuur gezicht verloochent hij de waarheid als God hem niet bewaart. Toch heb ik daar mogen ondervinden, de bevestiging van wat Christus eenmaal sprak tot Zijn discipelen, dat wanneer zij ter verantwoording geroepen werden, niet bevreesd en bekommerd moesten zijn, wat zij spreken zouden, maar dat God het hun in die ure zou geven. God is een waarmaker van Zijn Woord, en onze ontrouw doet Zijn getrouwheid niet teniet. O, dat onze ziel altijd die God mocht roemen en prijzen. Goed van God en slecht van onszelf spreken, dat betaamt ons te allen tijde.

Met enige vrijmoedigheid mag ik wel zeggen, dat ik onder dat verhoor ervaren heb, wat het is, door God beschermd en door de engelen omringd te worden, in bange uren. Ook wat een sterkte het is, om gedragen te worden op de vleugelen des gebeds. Achter Christus, dat Gezegende Schild van de Kerk, is het alleen maar veilig en goed, en Zijn eeuwige voorbede geeft kracht in nood en dood. Och, dat wij meer met Hem ophadden, en dat wij Hem meer mochten benodigen.

De preek van die zondagmorgen was *door een lid der gemeente opgetekend*. Verschillende exemplaren waren gestencild, maar zijn toen niet verspreid geworden. Daar nu het herhaald verzoek kwam tot de uitgave van die predicatie, heb ik er tenslotte toe besloten. Enkele zinnen die betrekking hadden op de oorlog in die dagen, heb ik er nu uitgelaten, en hem zodanig gewijzigd en omgewerkt, dat zij te allen tijde gelezen kan worden ook in de vacante kerken. De hoofdzaken zijn hetzelfde als op die morgen toen ik hem uitsprak. Hoezeer overtuigd vrienden, van het onvolmaakte en gebrekvolle, ook in deze preek (waarover God Zelf in het bloed Zijns Zoons verzoening mocht doen) wil ik de gemeenten en de vrienden, zowel hier als aan de overzijde van de Oceaan in het verre Amerika niet teleurstellen, maar deze predicatie het licht doen zien. Voor mij persoonlijk liggen er dierbare herinneringen aan ten grondslag, de Heere mocht het eenvoudige woord voor anderen ten zegen stellen.

Vrienden, de tijd is voorts kort, en de toekomst des Heeren genaakt. God gaf ons in Zijn grote ontferming een korte verademing, na de vreselijke wereldoorlog, die zoveel leed, verwoesting en ontaarding medebracht over geheel de wereld. Achter de schermen is het alweer oorlog, en hoe lang zal God het nog uitstellen, dat andermaal naar de wapenen gegrepen zal worden?

Nederland danst en springt en viert feest, maar het is te vrezen, dat God op weg is met het oordeel van vernietiging. O, dat wij ons haasten mochten om onzes levens wil. Zonder wedergeboorte kan niemand het Koninkrijk Gods zien. Dat onze grootste bekommernis mocht zijn om met God verzoend, door het bloed des Lams, geborgen te worden in Christus als in die Rots der ontkoming, Sela -Machlehoth (Sam. 23: 28).

Bij de predicatie van Psalm 58: 10-12 heb ik nog gevoegd een predicatie, ook

gehouden in de oorlogsdagen, als vrucht van persoonlijk onderwijs dat God mij gaf, in die benarde tijden. Groot was allerwegen de ellende. 't Was elke dag wat anders. Persoonlijk was het vaak benauwd, omdat het niet benauwd was, hoewel bij ogenblikken de Heere Zich niet onbetuigd liet, en onder de oordelen nog wel eens opmerkingen en ondersteuning gaf. Mijn ziel werd soms verlegen en bekommerd om van de Heere te mogen vernemen, of de zware gerichten die over de aarde gingen, nog enige vrucht zouden afwerpen tot waarachtige bekering. Met kracht bepaalde de Heere mij op een keer bij de Waarheid uit Daniël 12: 10. Op 26 Juni 1944 heb ik toen over die Waarheid voor 't eerst gesproken in Rijssen. Daar het in die tijden onmogelijk werd om grote reizen te doen, gaf de Heere mij gedurig lust en opgewektheid om te schrijven. Het was de innerlijke begeerte van mijn ziel om ook langs die weg nog nuttig te mogen zijn voor Gods Kerk op aarde. Meer zal ik er niet aan toevoegen.

God zegene om Christus' wil die uitgeschreven predicaties, en vergezelle ze met Zijn lieve Geest; dan alleen zou het geringe en eenvoudige gezegend en vruchtbaar gemaakt kunnen worden. Mijn arbeid zou rijkelijk beloond zijn wanneer de God aller genade ze nog dienstbaar wilde stellen zowel in de gemeenten, als in de huisgezinnen, en waar zij ook gelezen mochten worden.

God storte Zijn Geest uit in ruime mate in deze geesteloze tijden, en verhogte Zijn recht tot de heerlijkheid van Zijn Naam en tot opbouw van Sion.

Uw heilbiddende Leraar en vriend,

Ds. W. C. LAMAIN,

Rijssen, September 1946.

1. De volvoering van het ingeroepen oordeel door de rechtvaardige God¹

Zondag 7 februari 1942, Rotterdam-Zuid

Psalm 94: 8

Lezen: Psalm 58

Psalm 97: 7

Psalm 119: 69-71

Psalm 68: 12

Psalm 58: 7-8²

Geliefden.

In het laatste vers van de 97ste Psalm wordt aan Gods Kerk niet alleen een verzekering gegeven, maar tot die Kerk wordt ook een opwekking gericht. Hoor het zelf maar, wat de dichter door de inspiratie van de Heilige Geest daar zingt:

Blijdschap komt na veel smarten

Allen oprechten harten.

Psalm 97: 7. (Oude rijm).

Daar wordt dus de verzekering gedaan van de blijdschap die het volk van God zal verkrijgen, maar dan na veel smarten die in hun leven daaraan vooraf zijn gegaan.

Inderdaad, wij lezen ook in Psalm 32: *De goddelozen hebben vele smarten. Maar hier zijn het andere smarten die gekend worden door het volk van God, dan in het leven der goddelozen. Zij krijgen hier in de tijd een droefheid over hun schuld en zonde, over het gemis van God waarin zij delen, een smart over hun erf- en dadelijke schuld dat zij God beledigd hebben, en Gods heilige geboden met gedachten, woorden en werken hebben overtreden. Maar zij krijgen daarbij in het bijzonder veel smart vanwege de uitleving van Adams val. En die uitleving van Adams val houdt ook in dat Gods gunstgenoten door eigen kracht en vermogen nimmermeer kunnen vallen aan de kant van God.*

Wat moeten zij niet menigmaal omzwerven in hun leven rondom het Heiligdom des Heeren; en wat een innerlijke smart verwekt het in hun ziel wanneer zij God geen recht en gerechtigheid kunnen toeschrijven. Maar dat zal niet zo blijven voor dat volk, want de dichter zegt:

Blijdschap komt, na veel smarten

Allen oprechten harten.

God lost het voor Zijn volk op, en verwaardigt hun te buigen onder Zijn recht. Dat volk n. l., dat door God wedergeboren is tot een levende hoop en oprecht voor de Heere gemaakt is, in een rechte verhouding tot God geplaatst gelijk weleer in de staat der rechttheid, door de toepassing van Christus gerechtigheid. Zij krijgen een Goddelijke blijdschap in hun hart. Een blijdschap die alleen in Christus gegrond is, en in Hem, Die voldoening gegeven heeft aan het Goddelijk recht. Die blijdschap is hier aanvankelijk, maar straks in de hemel volkomen. Maar op die verzekering volgt er ook bij de dichter een opwekking:

Komt dan gij vromen rein,

Verblijdt U groot en klein

In de Heer U verheugt

En prijst (zijnde vol vreugd)

Zijn Goedheid in 't gemein.

¹ Uitgegeven door "De Banier", 1946. Titel: Betekenisvolle boodschappen, 2 preken.

² In het oorspronkelijk manuscript staat ook Psalm 116:11

Dus de ganse Kerk wordt opgeroepen om zich- in de Heere te verheugen en in Zijn Soevereine handelingen. Niet in hun bekering, rechtvaardigmaking of ervaringen, dat staat er niet, maar daar staat met nadruk: *In de Heere u verheugt*. Dat wil zeggen: In die Soevereine God, de vrijmachtige Bestuurder van hemel en aarde; in Hem, Die voor Zijn volk alles zal doen medewerken ten goede, die naar Zijn voornemen zijn geroepen. God Zelf is de Bron van alle ware blijdschap, In Psalm 43: 4 wordt Hij genoemd: "De God der blijdschap mijner verheuging."

In de Heere u verheugen. Dat wil zeggen, wanneer zij Gods heerlijkheid zullen aanschouwen in de verhoging van Christus, in de uitvoering van Zijn eeuwig welbehagen, in het verdelen van Zijn vijanden en in het verlossen van Zijn volk.

In de Heere u verheugen; wanneer zij Zijn handelingen aanschouwen, ook op het rond der wereld, die toch strekken tot de heerlijkheid van Zijn gerechtigheid en tot de innerlijke blijdschap van Zijn Kerk, gelijk ik daarover een enkel woord wens te spreken uit onze tekst die u vinden kunt in Psalm 58: 10-12 waar Gods Woord aldus luidt:

10. Eer dan uw potten de doornstruik gewaar worden, zal Hij hem als levend, als in heten toorn wegstormen.

11. De rechtvaardige zal zich verblijden, als hij de wraak aanschouwt; hij zal zijn voeten wassen in het bloed des goddelozen.

12. En de mens zal zeggen: 'Immers is er vrucht voor de rechtvaardige; immers is er een God, Die op aarde richt.'

Deze 58ste Psalm, mijn geliefden, waar onze tekst uit genomen is, is een gouden kleinood van David. Een van onze Godgeleerden schreef eens: 'Wij kunnen de Psalm en met alle recht noemen *gouden juwelen*.' En dat is ook inderdaad zo. Terecht is wel eens opgemerkt, dat de Psalmen een Bijbel in het klein zijn. En ook dat wij in de Psalmen Gods kinderen in hun hart zien.

Welk een kostbaarheden liggen er voor Gods Kerk in. En daarbij, David heeft die Psalm gezongen voor de Opperzangmeester op Al-Tascheth. Sommigen houden het voor een zangwijze, waarop deze Psalm in de kerk gezongen werd, anderen houden het voor een spreuk, die David in die bange tijd veel in zijn hart had toen hij omringd werd door zijn- vijanden. Dat Al-Tascheth betekent: "Verderf niet."

En nu kunt ge u voorstellen dat David daar als een veldhoen op de bergen gejaagd, gedurig tot God riep. Want onder toelating kan de vijand het volk van God benauwen en beoorlogen. Dan kunnen ze dat volk verdrukken op een verschrikkelijke wijze, maar wegnemen die toegang door het bloed van Christus tot het hart van de Vader, is onmogelijk. En nu heeft David op zijn zwerftochten- en onder al de benauwingen van de vijand, maar gedurig geroepen: *Verderf niet!* Dat heeft hij geroepen tot de Allerhoogste. David heeft die Psalm gezongen toen hij vluchtende was. Zelfs als hij vluchtte - in Psalm 57 - naar de spelonken, nadat hij uit de handen der Filistijnen was ontkomen.

Maar wat is nu het eigenaardige van deze 58ste Psalm? De omstandigheden waarin David verkeerde, waren dezelfde als in de vorige Psalm, maar zijn zielsgesteldheid is anders. Het is alsof ge hem hier hoort zeggen, gelijk weleer Asaf in Psalm 77: *De Rechterhand des Heeren verandert*. Want in deze 58ste Psalm is hij niet met vrede vervuld, maar met een heilige verontwaardiging en toorn tegenover de schaamteloze en verstokte boosheid van zijn vijanden, die samenvergaderd waren om hem te richten en te oordelen op een onrechtvaardige wijze. In deze tekstwoorden worden wij bepaald bij de volvoering van het ingeroepen oordeel door de Rechtvaardige God.

1. **Die voltoering geschiedt plotseling en geducht.**
2. **Die voltoering heeft plaats tot blijdschap en verlossing van de Kerk.**
3. **Die voltoering zal de wereld zien en belijden.**

1. Die voltoering geschiedt plotseling en geducht.

David roep in deze Psalm het oordeel Gods in over Zijn vijanden. Over zijn vijanden die hem benauwen en die zijn ziel zoeken, en dat op een verraderlijke en bedekte wijze. Want hij zegt in deze Psalm dat zij op een verborgen wijze plannen beramen, om hem onder een schijn van recht te veroordelen en te vonnissen. Dus het ging niet zozeer over een openbare zaak, maar het ging daarover, dat zij op een bedekte wijze de ondergang van zijn ziel zochten.

Hetzelfde mijn hoorders, als later bij Christus. Want Judas heeft de Zoon des Mensen verraden met een kus. En op welke bedekte wijze hebben de Farizeeërs en de Overpriesters gehandeld om Christus in hun netten te krijgen? Zo was het ook hier bij David, maar hij heeft doorzien de toeleg van de vijanden. En dat is geweest om hem van de aarde uit te roeien. Daar hebben zij alles voor in het werk gesteld. Zelfs de rechters en de groten der aarde, degenen dus die het recht moesten handhaven, hebben meegewerkt om David in het verderf te storten.

David, de man naar Gods hart, heeft over die vijanden het oordeel Gods ingeroepen. Wat een ontzettende taak mijn hoorders, wanneer het volk van God de vijand bij God laat brengen, en hen bij God laat aanklagen. David steekt zijn handen er niet naar; daar wordt hij voor bewaard. Maar David roept tot de Allerhoogste om het verderf van de goddelozen.

O God; verbreek hun tanden in hun mond, zegt hij. Dat wil zeggen, de jonge leeuwen openbaren de grootste kracht tegenover hun prooi dat zij vinden met hun baktanden (Zie vers 7).

Maar David smeekt ook aan God om de gehele vernietiging van de vijand. *Laat hen smelten als water, laat hen daarhenen drijven, legt hij zijn pijlen aan, laat hen zijn alsof zij afgesneden waren. Laat hen henegaan, als een smeltende slak; laat hen als ener vrouwe misdracht, de zon niet aanschouwen.*

Dat David die vernietiging van de vijanden inroept, is vanwege zijn verdrukking en de betrekking die hij heeft gekregen op het Goddelijk recht. Daar was een heimwee in zijn hart, dat God zijn recht mocht openbaren en zijn gerechtigheid zelf mocht handhaven. Dat het gebed van David overeenkomstig de wil van God geweest is, naar Zijn Goddelijk welbehagen, blijkt uit hetgeen in onze tekst staat in het 10e vers waarin gesproken wordt over de voltoering van het zo ingeroepen oordeel dat plotseling en geducht zal plaats hebben. Leest het maar in onze tekst: *"Eer dan uw potten de doornstruik gewaar worden, zal Hij hem als levend, als in een heten toorn wegstormen."*

U begrijpt mijn geliefden, wij hebben hier een Oosters beeld. Een beeld uit 't Nomadenleven. Een beeld van een gezelschap, dat bij elkaar in de woestijn is. Het herinnert ons aan degenen, die daar in de woestijn een maaltijd zullen aanrichten. Een maaltijd, waarin zij met blijdschap zullen vervuld zijn. Zij hadden daar een zogenaamde haard. Bij ons in de boerenstreken kunt je dat nog wel vinden, dat de potten boven de haard hangen. En op die haarden stookt men geen kolen, maar alles wat maar branden wil, vooral ook hout. Alles wordt door de haard verteerd. En wanneer alles in gereedheid is om te gaan eten, dan neemt men geen stronken van bomen die jaren in de grond hebben gezeten, maar men neemt fijn hout dat zo verbrandt. Of gelijk men in het Oosten deed, men nam doornstruiken, die door de zon

gedroogd waren. En wanneer zij die doornen onder die potten legden, dan was het eten zó gekookt. En u kunt uit onze tekst merken dat er in het aangehaalde beeld opgesloten ligt een smachtend verlangen naar de maaltijd, om dan met de verbonden vrienden vrolijk te zijn, en met gejuich aan de dis te zitten.

Die maaltijd zal het hoogtepunt zijn in hun leven, en welk een vreugde zal dan hun deel zijn. Het zal een rust zijn, dan van al hun benauwers verlost te zijn. Want dat zijn de vijanden toch voor Gods kinderen, die niet anders bedoelen dan hun algehele verderf en uitroeiing.

(1) Maar zover komt het niet. God laat het ver komen, soms zover, dat Gods volk denkt, het is afgedaan, maar dan plotseling staat God op. Hoor het maar in onze tekst: *Eer dan uw potten de doornstruik gewaar worden, zal Hij hem als levend, als een heten toorn wegstormen.* Dat ziet op het plotselinge van het oordeel, dat onverwacht zal volvoerd worden. Gods kinderen hebben het wel ingeroepen, maar de vijanden hadden daar geen rekening mee gehouden.

Ik zie daar in mijn gedachten die kok staan, die bezig is met het eten klaar te maken. Ik zie die potten hangen in het vuur, en die spijzen in die potten wat straks gegeten zal worden. Ik zie die kok doornstruiken nemen en onder die potten leggen. Wij zouden zeggen om het aan de kook te krijgen. En dan opeens komt een wervelwind en neemt het vuur en de spijzen ineens weg. *Zó snel zal het antwoord zijn, zegt de Heere, op het geroep van Mijn volk.* Want er staat toch in Gods Woord: "Eer zij roepen, zal Ik horen, en eer zij spreken, zal Ik antwoorden."

Wanneer dat volk zijn ziel tot God verheft, wanneer zij het oordeel Gods inroepen met een oprechte ziel, dan staat God er over op.

- Plotseling zal Hij met de vijanden afrekenen. Plotseling rekende God af met Farao en Zijn heir, dat eensklaps verdronk in het Rode meer. Zij hadden er niet op gerekend. In hun gedachten vernietigden zij Israël reeds.
- Plotseling kwam het oordeel Gods over Korach, Dathan en Abiram. Zij zagen zichzelf reeds als regeerders in de plaats van Mozes en Aaron.
- Plotseling was het gedaan met Belsazar. Het ene ogenblik spotte hij nog met God, en met Zijn arme onderdrukte volk in Babels kerker. Maar in diezelfde nacht werd Belsazar reeds gedood.
- Plotseling maakte God een einde aan de hoogmoed van Herodes in Handel. 12. Hij had gedacht te klimmen tot in de hemel, maar God stortte hem weg tot op de bodem der hel. Plotseling zal het ook zijn in de dag der dagen. Niet één van de vijanden zal er op rekenen. In volle feestvreugde, ijdelheid en brasserij, vloeken en spotten, zal God hen voor Zijn gedachten troon plaatsen.

(2) Maar die afrekening zal ook geducht zijn. Lees het zelf maar in onze tekst. En nu kan een ieder wel begrijpen als ge dat beeld vasthoudt, daar is geen tijd tussen. Want als die doornen op het vuur gelegd worden, vatten zij direct vlam. De doornstruik is hier de bekende struik, die zeer geschikt was, om in het open veld als brandstof gebruikt te worden. David zal die vijand niet verteren, maar God zal het doen. Die God, Die heerst over alle Koninkrijken der aarde, Die Zijn Almacht betoont, en *Die opstaat tot de strijd, naar Psalm 68 en Zijn haters wijd en zijd verjaagd verstrooid zal doen zuchten.*

Eer dat uw potten de doornstruik gewaar worden. Korach, Dathan en Abiram zijn zo weggestormd, zo ging het ook met Farao en Belsazar. Dus wanneer alles rondom die potten zit om straks te gaan eten, om zich te verblijden, staat er *dat God hen zal wegstormen*; zo lezen wij in de tekst. En wat staat nu voor een wervelwind? Wij

kunnen het wel horen stormen, maar in het Oosten zijn ook van die woestijnstormen, zoals in Amerika voorkomen, waarin soms hele straten in een ogenblik van de aarde worden weggevaagd. En dan aanschouwt u de heerlijkheid van die God, Die wandelt op de vleugelen des winds. Zo geducht zal God met Zijn vijanden afrekenen. God betaalt uit. Wij hebben het gezongen uit Psalm 119: 69. *Gij zijt volmaakt, Gij zijt rechtvaardig Heer' Uw loon, Uw straf beantwoordt aan Uw eer.*

Dus Zijn loon, zowel als Zijn straf is tot verheerlijking van Zijn Naam en deugden. En dat alles is ook tot blijdschap en verlossing van Zijn volk. Van dat volk, dat Hij heeft liefgehad met een eeuwige liefde. Dat is dat volk, dat door Christus' bloed is gekocht. Zij zijn voorwerpen van Zijn eeuwig welbehagen, die Hij bemint met een eeuwige liefde. En nu bezoekt God wel de zonde met plagen, ook bij Zijn volk, maar Zijn liefde blijft tegenover hen onverminderd en onverbrekkelijk.

En plotseling, maar ook op een geduchte wijze rekt Hij af met al degenen die Sion gram zijn. God staat over Zijn erfenis op. Het kan wel zijn mijn hoorders, dat er tijden worden beleefd, alsof er geen God meer is. Daar heeft dat volk kennis aan. *Mijn weg, zo staat er in Jes. 40:27, is voor de Heere verborgen. En mijn recht gaat van mijn God voorbij.* Tijden dat zij soms vrezen in de handen van de vijand te vallen. En er zijn machtige vernietigers, grote vijanden, die als verscheurende dieren op het volk van God aanvallen. Wat kan de strijd zwaar zijn, en wat kan de hel de kerk beroeren en benauwen!

In zulke tijden worden wij wel gewaar, wat wij zijn in onszelf. Wij hebben geen kracht tegen die grote menigte. De vijand kan ons zo plagen, en ons het leven zo bitter maken. O, laten wij het maar nooit onderschatten en de strijd te licht achten. Maar het is altijd maar zover God het toelaat; want Hij zal Zijn ellendigen niet eeuwig in het verdriet laten.

Eer dat uw potten de doornstruik gewaar worden, zal God ze als in een hete toorn wegstormen van voor Zijn aangezicht. Wij hebben hier te denken aan die toorn Gods, die brandt tegen de zonde, en tegen allen die Sion gram zijn. Christus heeft uitgeroepen: Wat hitte doet mij branden in Psalm 22. In het vuur van Gods toorn heeft Hij verkeerd in Zijn diepe vernedering. En de openbaring van die toorn heeft Christus doen zuchten. Gods toorn is heilig, maar ook vreselijk. *Wie kent de sterkte Uws toorns naardat Gij te vrezen zijt?* Gods toorn zal de vijanden verslinden, voor wie die toorn nooit geblust is door Christus. 't Is een eeuwige toorn.

2. Die volvoering heeft plaats tot blijdschap en verlossing van de Kerk.

Maar wat een blijdschap mijn hoorders, vloeit daaruit voor het volk van God als zij Zijn wraak aanschouwen. *Hij zal Zijn voeten wassen in het bloed der goddelozen.* Dat zijn twee dingen.

- (1) Zij zullen zich verblijden in de wraak.
- (2) Hun voeten wassen in het bloed des goddelozen.

(1) Het gaat ten eerste er over dat God afrekenet met de vijanden. En in de tweede plaats dat door de afrekening met de vijanden, Zijn Kerk tot verlossing komt. De rechtvaardigen zullen zich verblijden als zij de wraak zullen aanschouwen. Hier is de heilige wraak die God oefent aan de vijanden van Zijn Kerk, *aan degenen die Zijn oogappel hebben aangeraakt.*

En in de oefening van die wraak verlustigt en verblijdt zich de kerk. De dochters van Juda hebben zich verheugd in de oordelen Gods. Psalm 97: 8, *De rechtvaardige zal zich verblijden.* Onder de benaming van *rechtvaardige*, komt de kerk gedurig voor in Gods Woord. In zichzelf is dat volk toch niet rechtvaardig. Rechtvaardig wil zeggen:

recht tegenover God staan; en: vaardig te zijn tot het recht. Krachtens Adams val, worden wij in zonde ontvangen en in ongerechtigheid geboren. Bij de scheppende daad valt ook de rechterlijke daad Gods. En die rechterlijke daad Gods houdt in, dat God Zijn beeld van ons onttrekt. In plaats van recht tegenover God te staan, staan wij nu schuldig en zijn wij allen als een onreine, en onze gerechtigheden zijn als een wegwerpelijk kleet.

Toch is er een volk op de wereld, dat rechtvaardig genoemd mag en kan worden. God schenkt hen in de tijd des welbehagens, de volmaakte gerechtigheid van Christus, van Hem, Die in Jeremia 23 genoemd wordt: *De Heere onze gerechtigheid*. De gerechtigheid van Christus wordt hun toegerekend en geschonken uit soevereine genade. God ziet Zijn volk in Christus aan en in Hem worden zij gerekend en rechtvaardig verklaard. Van hen is alles weggevallen, maar met Christus' volmaakte gerechtigheid zijn zij bekleed, en met Zijn blinkende heiligheid versierd. Zij hebben betrekking op God en op Zijn deugden gekregen. De verheerlijking van Gods recht is hun dierbaar boven alles. Zij worden hier al verwaardigd aan de zijde Gods te vallen. Zij verblijden er zich in wanneer Christus' gerechtigheid wordt toegepast door de Heilige Geest aan de uitverkorenen, maar ook wanneer God Zijn recht volvoert aan de goddelozen. *God zelf zal eenmaal lachen in het verderf der goddelozen*. Spr. 1: 23.

Hoe hebben wij dat op te vatten? Wanneer Saul gevallen is op de hoogte van Gilboa dan heft David een klaagzang aan over de val van de held van Israël. Wanneer David de boodschap verneemt, dat Absalom om het leven gekomen is, hoort u hem roepen: *Absalom, Absalom, ware ik voor u gestorven!* En toch, wanneer David zich in rouw bevindt voor de held van Israël, dan is er anderzijds innerlijk een blijdschap in de wraak des Heeren. Want David staat er rein tegenover. Hij heeft in het leven het kleet van Saul in zijn handen gehad, zo is hij in de gelegenheid geweest om zijn vijand weg te vagen van de aarde. Maar hij heeft altijd gezegd: "Zal ik mijn hand slaan aan de Gezalfde des Heeren?" Maar nu, op de hoogte van Gilboa, maakt God er een eind aan. En wanneer David in het geval van Absalom zegt tegen Joab: *Handel mij zachtkens met de jongeling*, dan is dat zijn vlees en bloed, dat benauwd is van de oefeningen van Gods recht. Maar innerlijk is hij er mee verenigd. Dan is er een blijdschap, dat God Zijn recht handhaaft. O nee, wanneer David dan ook het oordeel inroept over Zijn vijanden, dan moet u dat niet zo verstaan, dat Davids hart vervuld is met wraak en dat hij verblijd was, wanneer zij op hun kop zouden krijgen en hij voor zijn ogen het bloed zou zien vloeien. Maar inderdaad, het was een heilige toorn die zijn hart hier vervulde en die hem ook dat oordeel deed inroepen. Daarom staat er met nadruk: *De rechtvaardige zal zich verblijden, als hij de wraak aanschouwt*, d. w. z. dat volk, dat rechtvaardig voor Christus in God is, maar ook gedurig in de wegen Gods wandelt, dat volk, dat van al de ongerechte wegen bevrijd is, nergens anders het oog op heeft, dan op de verheerlijking van de Goddelijke gerechtigheid.

De rechtvaardige zal zich verblijden, als hij de wraak aanschouwt. Hier hebt u hetzelfde als in Jesaja 63: 4. Daar staat van Christus: "Want de dag der wraak was in Mijn hart en het jaar Mijner verlost was gekomen." En nu wordt Gods kerk hier in de tijd één plant met Christus in de gelijkmaking Zijns doods, opdat zij het ook zullen zijn in de gelijkmaking Zijner opstanding. Dat volk wordt ook verwaardigd om in de voetstappen van Christus te wandelen met verloochening van zichzelf. Dat is een wandelen en een vereniging, die bovennatuurlijk is.

Want de rechtvaardige zal zich verblijden in de wraak. Het gaat niet over het verderf of de ondergang van de mensen, dat zij zich daarin als zodanig verblijden. Maar zoals Christus Zich eenmaal verheugde over de verkiezing en verwerping in Matthéüs 11, waarvoor Christus Zelf Zijn Vader dankte. Het gaat er over, dat God Zijn

gerechtigheid oefent. Zij hebben géén gerechtigheid gesproken, zij hebben de billijkheid niet geoordeeld. Zij hebben ongerechtigheid gewerkt in 't hart. Zij hebben met andere woorden, hun eigen vonnis geveld en zich rijp gemaakt voor hun eigen verderf. O, het zal zo rechtvaardig zijn, als God hen zal wegstormen! Zij zullen op duizend vragen niet één kunnen antwoorden. Het ware volk schreeuwt onder de ongerechtigheden van de goddelozen, maar verblijden zich ook, als zij de wraak zullen aanschouwen.

In Psalm 57 ligt David onder stokebranden. Maar hier is het anders. *De rechtvaardige zal zich verblijden, als hij de wraak aanschouwt.* God laat aan Zijn volk die wraak zien, daar opent God hun ogen voor. En zij mogen het aanschouwen, na al de onderdrukkingen, en na al hun strijd, die hun deel geweest is. Hier hebt u hetzelfde: *blijdschap komt na veel smarten, allen oprechten harten.*

God laat Zijn volk niet altijd in droefheid en smart zitten. De rechterhand des Heeren verandert. God ontfermt Zich uit kracht van Zijn verbond over Zijn volk. Ze hebben zo menigmaal gezegd: 'O God, ik zie het wel liggen, waar ik komen moet, maar ik kan er niet onder vallen'. En zolang is er niet anders dan veroordeling in hun hart en verwoesting in hun ziel. Zij moeten ervaren, dat de Heere zegt: "Als mijn volk Zich schuldig zal kennen, zal Ik aan Mijn verbond gedenken." Maar dat is Gods eigen werk in hun ziel. Al de ellende, die zij moeten doorleven is niet zo erg, maar wel, *dat zij er niet mee verenigd zijn.* We hebben in onze inleiding gezegd, dat zij zo vaak met Asaf rondom het heiligdom kunnen lopen, maar er niet in kunnen komen. En dat wordt een grote smart en droefheid. O, dat niet aan de zijde Gods kunnen vallen, vlees en bloed niet over hebben voor Gods Recht, ... dat is hun zwaarste kruis. Maar wanneer God ze er brengt, worden zij verblijd, wanneer zij de wraak aanschouwen. Dan zien zij God in Zijn volvoering van Zijn eeuwig recht. Dan kunnen zij zien dat God het voor Zijn kerk opneemt. Christus heeft het voor hen opgenomen hier in de tijd en zodanig, dat Hij tot de laatste penning heeft betaald, de ongerechtigheid verzoend en aan het Goddelijk recht voldoening heeft gegeven toen Hij uitriep op Golgótha: *Het is volbracht.*

(2) En nu zullen zij zich verblijden als zij de wraak mogen aanschouwen. Wanneer God het voor Zijn volk gaat opnemen, wanneer Hij zijn kerk verwaardigt om die oefening van Zijn gerechtigheid te aanschouwen, *en zij hun voeten mogen wassen in het bloed des goddelozen.*

Dat is ook een Oosters beeld. Het was geen ongewone zaak. Wanneer men ergens kwam of in zijn eigen woning terugkeerde, nadat men een lange reis gemaakt had, was het eerste werk de voeten te wassen. Waarom deden zij dat? Niet alleen opdat daardoor hun lichamen gereinigd zouden zijn, maar zij hebben ook hun voeten gewassen, opdat zij daardoor zouden verfrist worden en weer nieuwe moed en kracht zouden ontvangen. Als dat volk van God zijn voeten mag wassen in 't bloed des goddelozen, dan wil dat zeggen, dat zij over die goddelozen triomferen, dat God ze losgemaakt heeft van die vijanden en al de plannen van die goddelozen verijdeld heeft en Zijn kerk tot eer en heerlijkheid brengt. Hij verwaardigt Zijn volk om de ondergang van Zijn vijanden te mogen aanschouwen en hun voeten te wassen in het bloed des goddelozen. En zich te verheugen in 't verderf, dat God voor hen bereid heeft en om niet langer door die vijanden verdrukt te worden. En dat Hij ze oorzaak geeft van innerlijke blijdschap, van zulk een blijdschap, die zij openbaren zullen; ook *wanneer zij met vreugde in 't huis des Heeren zullen gaan, om daar met lof Zijn grote Naam te danken.*

En dat het volk van God, mijn geliefden verwaardigd mag worden hun voeten te wassen in 't bloed des goddelozen, dat heeft David ondervonden. Dat heeft Hiskia

beleefd, toen God het leger van Assyrië vernietigd heeft. Dat heeft ook Elia doorleefd, toen Achab dodelijk getroffen werd en zijn bloed door de wagen droop, waarop hij vervoerd werd. Elia heeft de voeten gewassen in 't bloed des goddelozen, toen hij het bloed der Baalspriesters zag vloeien op de berg Karmel. De vijanden zullen toch eenmaal worden voor Gods volk als stof onder de zolen van hun voeten. Maar Gods volk wordt er ook toe verwaardigd in de vrijmaking van hun ziel, want Christus heeft toch al Zijn vijanden overwonnen. Het bloed was gesprengd op Zijn klederen. Jesaja 63.

De bruid zegt in Hooglied 5: *Mijn Liefste is blank en rood, Hij draagt de banier boven tienduizend.* Blank is Christus vanwege Zijn heiligheid, en rood vanwege het bloed van Zijn verslagenen. Ja, dat volk wordt ook hier in de gangen van hun leven in bijzondere tijden verwaardigd door de bediening des Geestes om zich te verblijden in de wraak Gods. Het is dus geen vrucht van hun eigen akker, maar alleen Gods werk. O, wat kan Gods volk er naar verlangen en met een heimwee er naar uitzien, naar die tijd, dat zij aan de zijde Gods mogen staan en dat zij een heilige blijdschap in hun ziel mogen hebben, vanwege de handhaving van het Goddelijk recht. Maar ook in de aanschouwing van die verlossing, waarmede God Zijn Kerk verlost, gelijk dat eenmaal zijn zal, wanneer voor hun ogen die anti-Christelijke machten zullen geoordeeld worden door Hem Die hoger is dan al de hogen. Lees het maar in Openbaring 19, wanneer al die anti-Christelijke machten door God zullen vernederd worden. Dan zal de volvoering van Gods gerechtigheid en van dat ingeroepen oordeel door de wereld gezien en beleden worden, zoals wij daarvan nu samen zingen uit Psalm 68: 12

3. Die volvoering zal de wereld zien en belijden.

Er staat in het laatste van onze tekst: *En de mens zal zeggen, immers er is vrucht voor de rechtvaardige, immers is er een God, Die op de aarde richt.* Met nadruk staat er, dat de mens dat zal zeggen. Dat betekent ieder mens, wie hij ook zij, zal het zeggen; zal luide spreken. Het zal dus niet bedekt blijven, maar over het rond der aarde openbaar worden. *Gewis, daar is een vrucht voor de rechtvaardige, er is een God, Die op aarde richt.* Zulke getuigenissen ter bevestiging van wat hier gezegd wordt, hebben wij meer. Laat ik maar een voorbeeld uit de Heilige Schrift noemen.

Nebukadnézar heeft eens, op het balkon van zijn paleis wandelende gezegd: *Is dit niet het grote Babel, dat ik gebouwd heb?* Daniël had hem gewaarschuwd in de Naam des Heeren. En wat deed God? Hij nam zijn verstand weg, en hij at gras gelijk de ossen. Als God zijn verstand weer teruggeeft zegt hij (leest het maar in Daniël 4: 37) "Nu prijs ik, Nebukadnézar, en verhoog en verheerlijk de Koning des hemels, omdat al Zijn werken waarheid en Zijn paden gericht zijn, en hij is machtig te vernederen degenen, die in hoogmoed wandelen."

Is dat een waarachtige bekering geweest? Nee mensen, want hij is onbekeerd gestorven. Maar het is een erkenning van de absolute heerschappij van God. De wereld zal de oefening van het recht Gods aanschouwen, maar zij zullen het ook belijden. En nu is er nog een onderscheid tussen kennen en kennen. Het gaat hier over het zien, over het opmerken.

En de mens zal zeggen. Dat betekent eigenlijk, dat zij het zullen uitspreken, zij zullen het voor zichzelf niet kunnen houden, maar gedwongen worden om het uit te spreken. Waar het hart vol van is, loopt de mond van over.

Er is vrucht voor de rechtvaardige. God gaat met Zijn volk pronken. De mens zal het opmerken en overall verkondigen. Wanneer God oordeelt en het voor Zijn volk opneemt, ja, vergelding zal doen, dan zal dat zichtbaar zijn, voor engelen en mensen.

"Hij aanschouwt de moeite en het verdriet, opdat men het in Zijn hand geve." Psalm 10: 14. Er is vergelding voor de rechtvaardige.

Ja, mijn hoorders, *de wereld* zal het zien en aanschouwen. De tovenaars in Egypte hebben gezegd: *Dat is Gods vinger*.

Op de Karmel hebben vrienden en vijanden moeten zien, dat de Heere God is, en die voorbeelden zijn er zoveel, gelijk wij straks ook noemden.

Welgelukzalig degenen, die het mogen zien door de verlichting van de Heilige Geest, wier geestelijke ogen daarvoor geopend zijn. Zulk zien zal tot jaloersheid verwekken en hen doen betuigen: "Wij zullen met U gaan, omdat wij gezien hebben, dat de Heere met u is." Zulk geestelijk zien zal een wezenlijke vrucht nalaten tot verbinding aan God, maar ook tot vertroosting van hun eigen ziel onder alle druk en bestrijding.

Mijn hoorders, God neemt het voor Zijn eigen eer en heerlijkheid op. O, wat kan hun ziel er naar verlangen, naar de tijd, dat de mens zal zeggen: *Er is vrucht voor de rechtvaardige*. David heeft op de wereld gelopen, vervolgd door Saul, versmaad door zijn broeders, maar daar is een tijd gekomen, dat God hem bevestigde op de troon van Israël. Toen hebben ze allemaal bekend, dat David de gezalfde, de gekende des Heeren was. God geeft getuigenis aan Zijn eigen werk.

De mens zal zeggen: er is vrucht voor de rechtvaardige. Het is Sion, niemand vraagt er naar. Er zal, mijn hoorders, nog een tijd aanbreken, dat God met Zijn volk gaat pronken en dat zij zullen zeggen: *Immers er is een God, Die op de aarde richt*.

In dit laatste liggen twee dingen verborgen.

(1). Dat er een God is, Die leeft, en Die regeert tot in eeuwigheid.

(2). Dat er een God is, Die op de aarde richt, d. w. z. dat God Zich door al de gerichten verheerlijkt in Zijn gerechtigheid. Een God die op *de aarde* richt.

God heeft gericht in de hemel onder de engelen. Een deel verzette zich tegen God. Zij hebben hun beginsel niet bewaard. En wat God gedaan heeft? Hen uit de hemel geworpen, en in de hel gestoten. Verstoten in de afgrond, waar zij nooit meer uit verlost zullen worden.

God heeft gericht in het Paradijs. Adam en Eva hebben Gods gebod overtreden, en de gehoorzaamheid aan God opgezegd. Moed- en vrijwillig hebben zij God verlaten. Zij wilden als God zijn en niet langer meer aan God onderworpen zijn. Gods gerechtigheid is van de hemel geopenbaard. God stelde een engel met een vlammend zwaard aan de ingang van het Paradijs, om de toegang tot de boom des levens te beletten. Gods beeld zijn Adam en Eva verloren, en met Adams ganse geslacht en nakomelingschap kwamen zij onder het oordeel van de drievoudige dood.

God heeft gericht op Golgótha, waar Christus als de Borg des Verbonds de dood des kruises is gestorven. Christus heeft aan Gods recht volkomen voldaan, zodat Sion door recht verlost wordt en hare wederkerenden door gerechtigheid. Jesaja 1: 27. God heeft Zijn Zoon niet gespaard. In de opstanding is Christus gerechtvaardigd in de Geest, en de ganse Kerk in Hem vrijverklaard. O, dat onze ziel die Christus mocht verheffen, waar Hij voor al Zijn volk is geworden tot een Oorzaak van eeuwige zaligheid. Maar dat wij ook allereerst God mochten roemen. Die voor Zijn eigen eer zorgt, en Zijn deugden handhaaft. Dat de drukking van de neus bloed, en de drukking van de melk boter mocht voort brengen. Spreuken 30. Daar is een God, Die op de aarde richt, ook in de verlossing van Zijn kerk, dat zij hun hoofden zullen opheffen, en zij de gerechtigheid van Christus zullen roemen. "Komt en laat ons samen richten", zo zegt de Heere tot Zijn volk in Jesaja 1: 16. Van Christus staat er in Jesaja 53, dat Hij uit de angst en het gericht is weggenomen. Op grond van Christus' gerechtigheid wordt de kerk gerechtvaardigd. Maar die oefening van Gods recht ziet u ook al op de aarde. Zij

zullen het zien en belijden, wanneer het ingeroepen oordeel Gods, over al degenen, die zich stellen tegen God en Christus zal volvoerd worden tot hun eeuwigen ondergang.

Mijn hoorders, och of onze ogen voor de heerlijkheid van Gods Recht werden geopend. Wij beleven bange en ernstige tijden. God heeft geen betekenis meer, en de zonde is een kleinigheid. Om Gods recht bekommert men zich niet, en de rechte wegen des Heeren worden vertrapt. Er wordt met God en Zijn gebod gespot. Men lacht wanneer men spreekt over het oordeel Gods. Die God des oordeels wordt niet meer gevreesd. Het is of de consciënties gesloten zijn, en de indrukken van dood en eeuwigheid zijn over het algemeen weg. Betekenisvol zijn voorwaar de tijden! God heeft geslagen, en wij hebben geen pijn gevoeld. Dat we samen in de rouw gingen omdat we God hebben beledigd en tegen God hebben gezondigd. Het zal persoonlijk waar moeten worden voor elk mens.

O, onbekeerden, neemt het toch ter harte, eer het voor eeuwig te laat is. Verwoesting op verwoesting zal God brengen. Daar zal een tijd aanbreken, mijn hoorders, dat God richten zal op de aarde, meer nog dan wij thans aanschouwen. Daar zullen dingen gebeuren, waar onze oren van zullen klinken. Gods Woord heeft het voorzegd, *dat er tijden komen, dat het hart der mensen zal bezwijken van vrees*. Dat als het morgen is, we zullen wensen, dat het avond was, en als het avond is, och, dat het morgen ware.

Gaan wij met de zonde door, God gaat met Zijn oordelen door. God kan het kwade niet aanschouwen en de kwelling kan Hij niet verdragen. Een, donkere toekomst ligt er voor ons. God laat niet met Zich spotten. Wat de mens zaait, dat zal Hij ook maaien.

Met rasse schreden gaan wij het eindgericht tegemoet. De Vader heeft al het oordeel aan Zijn Zoon overgegeven. Christus is de Man van Gods Raad, de Man van Smarten. Maar ook de Man Die God gesteld heeft om de aarde rechtvaardig te oordelen. Zichtbaar zal Christus aan het eind dezer aardse bedeling verschijnen op de wolken des hemels om gericht te houden. O, wat zal het een dag zijn! Een dag zoals nooit tevoren beleefd is. Wij zijn niet in staat de Majesteit uit te drukken waarin Christus verschijnen zal. Met vlammend vuur zal Hij wraak doen over al de goddelozen. Hij zal Zijn wan in Zijn hand nemen om Zijn dorsvloer te doorzuiveren. Het kaf zal Hij met onuitblusselijk vuur verbranden, en de tarwe in Zijn schuur vergaderen. Dan zal God tonen dat Hij God is, ten aanschouwe van duivelen, engelen en mensen. Dan zullen de spotters verstommen, en alle vijanden zullen beven en sidderen. Het geroep zal worden gehoord: "Bergen valt op ons en heuvelen bedekt ons voor het aangezicht des Heeren, en voor Hem Die op de troon zit en het Lam." Openb. 16: 17.

Welgelukzalig dat volk, dat ook wel in het oordeel zal worden betrokken, maar niet tot verdelging en ondergang. Gods kinderen zullen in die doorluchte dag zich verblijden en verheugen.

*Hun blijdschap zal dan onbepaald
Door het licht dat van Zijn aanzicht straalt
Ten hoogsten toppunt stijgen.*

Ik moet gaan eindigen. God mocht ons verwaardigen betrekking op het Goddelijk recht te krijgen door de bediening van de Heilige Geest. Het is noodzakelijk, dat voor ons eigen ziel te leren kennen om deel te krijgen aan Gods gerechtigheid. Veel mensen menen, dat zij buiten het recht van God om behouden kunnen worden. Menigeen is bekeerd in eigen oog, maar gerust buiten Christus en Zijn eeuwig geldende gerechtigheid. O, wat zullen zij zichzelf bedriegen! In Christus is God

verzoend met de uitverkoren zondaar. Christus' gerechtigheid is de onwrikbare grondslag van hun eeuwig behoud. O, dat God Zich in Zijn aanbiddelijke en heerlijke gerechtigheid mocht openbaren! De kerk bidt er om in Psalm 94: 10: "O God der wraak, verschijn blinkende." Hij staat op tot de strijd in Psalm 68. Hij rekent met Zijn vijanden af en verlost Zijn gunstgenoten.

Och, mijn hoorders, dat wij bij degenen mochten zijn, *die zullen zeggen, zien en belijden dat God op de aarde richt*, gelijk de Heere Zijn uitverkorenen erop een zaligmakende wijze toe verwaardigt: *Immers daar is een God, Die op aarde richt*. Dat wij dat eindgericht op aarde tegemoet mochten zien. Dat God er ons bij plaatste uit kracht van de dadelijke vereniging met Christus. In de vereniging met God leert Zijn volk, dat Hij geen afstand van recht kan doen. Hij handhaaft Zijn recht, en voor Gods volk komt er een tijd aan te breken, dat zij niet anders dan door recht verlost willen worden. Voor dat dierbare, Goddelijke recht worden zij ingewonnen door de liefde Gods die in hunne harten wordt uitgestort. Met al hun schuld gaan zij verloren, maar ook met al hun deugden komen zij om. God doet een afgesneden zaak op de aarde. Gods recht wordt hun boven alles dierbaar en beminnelijk. Christus treedt op als advocaat, maar God spreekt de zondaar vrij op grond van Christus' verworven en aangebrachte gerechtigheid. Gods Geest vergezelt het in hun hart als de Hemelse Griffier. O, hoe zou het anders kunnen of dat volk verheerlijkt God in Zijn recht. In Christus zullen wij in het oordeel bestaan voor Gods aangezicht.

De vrucht zal voor hun ziel niet achterwege blijven. Lees het maar in Rom. 5: 1-2. "Wij dan gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede bij God door onzen Heere Jezus Christus. Door welken wij ook de toeleiding hebben tot deze genade; in welken wij staan en roemen in de hoop der heerlijkheid Gods." Zij zullen dubbel ontvangen voor al haar zonden. Jesaja 40: 2. En dat is een grondslag, *die door geen aards vermogen; ooit wordt bewogen*. Het onze verbrandt, maar wat van God is kan de proef doorstaan.

O, dat Gods volk eens wakker geschud werd om tot die genade gebracht te mogen worden. God zou er in verheerlijkt worden, en wij zouden de vrucht er van genieten. Zijn wij er toe verwaardigd dat wij Gods gerechtigheid mochten verhogen hoe langer hoe meer. Wij zullen dan ook bewaard worden, om anderen op geen anderen grondslag te bouwen, dan op dat gezegende fundament dat God gelegd heeft, in de eeuwigheid, in de volheid des tijds, en in het hart van Zijn volk. Wij zouden ook meer kinderlijke betrekking hebben, om uit te zien naar de volkomen vervoering van Gods gerechtigheid in het eind der eeuwen. Christus heeft het oordeel voor Zijn kerk weggedragen. Jezus moet gekruisigd en Barabbas wordt losgelaten. En eenmaal als de kerk verlost is uit dit jammerdal, dan zullen zij zich eeuwig in de handhaving van Gods recht verlustigen. Dan zal David niet meer zeggen: *handel mij zachtkens met de jongeling*. Maar er zal zijn een volkomen *Amen* zeggen op al Gods handelingen. Vlees en bloed beërft het koninkrijk van God niet.

Daar, volk des Heeren, zult u trappen op de nek uwer vijanden en zij zullen als stof zijn onder de zolen uwer voeten. Wat zal uw ellende en druk spoedig vergeten zijn, en dat voor eeuwig! Er zal geen gedachtenis meer zijn van hetgeen hier geweest is.

Blijdschap komt na veel smarten.

Allen oprechten harten.

En die blijdschap zal niet meer afwisselen, maar eeuwig bestendigd worden voor de troon van God en het Lam. Daarom ziende op de toekomst, die wij tegemoet gaan,

mogen wij elkaar wel toeroepen:

Komt dan gij vromen rein,

Verblijdt u groot en klein,

In den Heer U verheugd,

En prijst (zijnde vol vreugd),

Zijn goedheid in 't gemein. (Datheen Psalm 97)

Amen.

Slotzang Psalm 58: 7, 8.

2. Een Goddelijk antwoord op enkele voor Daniël en voor ons duistere vragen, betreffende de toekomst die wij tegemoet gaan³

Rotterdam-Zuid

Daniël 12: 10

Voorzang Psalm 86: 4

Lezen: Daniël 12

Psalm 4: 3-4

Psalm 98: 4

Psalm 68: 7

Geliefden.

De vraag, eenmaal gedaan te Mahanaïm door de vrienden van David in Psalm 4: 7: "Wie zal het goede doen zien?", herhaalt zich nog gedurig op verschillend gebied, en in verschillende tijden. In vorige tijd hebben die vrienden de vluchtende koning vergezeld, in het vertrouwen dat hij van God gezalfd en bemind was en dat hij Gods zaak diende. Wat hadden die vrienden die koning trouw omringd en gediend op al zijn zwerftochten! Maar nu dreigde de hongersnood; de dood. En dat maakte hen moedeloos en verdrietelijk, dat bracht hen tot de vraag: "Wie zal ons het goede doen zien?" Ze wisten niet wat het einde zou zijn. Waar ze ook heenzagen, 't Was voor hen alles donker en benauwd. In Davids hart was het anders. Zijn gelovig gebed was: "Verhef Gij over ons het licht Uws aanschijns, o Heere."

Gedurig, zo zeiden wij, herhaalt zich die vraag in ons persoonlijk, huiselijk, maatschappelijk, staatkundig en kerkelijk leven. Het leven is vol van vragen en vol van raadselen, Gelukkig die met de Koningin van Scheba verwaardigd worden, om tot de meerdere Salomo te gaan door het geloof, tot Hem, die alle vragen kan beantwoorden en alle raadsels kan oplossen. O, wat tasten wij als blinden gedurig naar de wand, en wat is onze ziel gedurig omringd "door duisterheên." En als dan het ongelooft de overhand heeft dan zinken wij hoe langer hoe meer in moedeloosheid weg, vooral in tijden zoals wij thans beleven. Wat is er al geprofeteerd en wat voor voorspellingen zijn er al gedaan op allerlei gebied. Staatkundig zowel als kerkelijk; maar waarvan niets is uitgekomen. Hoe menigmaal werden die profetieën tot een bespottung, en die profeten kennen meestal geen schaamte. Wij kunnen over het algemeen meer op hebben met bidders dan met profeteerders. Toch zijn er bij de oprechten van hart voor wie de zaak van ons land en volk, maar inzonderheid ook van de kerk niet onverschillig ligt, vele vragen op de bodem van hun hart. En zoals dit persoonlijk voor hun eigen ziel is, zo is dat ook op dit terrein. Gods Woord is een lamp voor onze voet, en een licht op ons pad, om alle donker op te klaren. Psalm 119: 105. Zeker, bij dat Woord hebben wij steeds van node om het recht te verstaan, de onderwijzingen van Christus, de grote Profet en Leraar der Gerechtigheid en het onmisbare licht van de Heilige Geest. Dat Woord, geliefden, zal een oplossing geven, en licht verspreiden op zoveel wat thans het hart der oprechten vervult in deze zo ernstige tijden, Waar de God des oordeels met Zijn gerichten over de aarde trekt, maar ook waar zulk een grote donkerheid en zulk een rouwfloers ligt over Gods kerk.

Wat zal het einde zijn van wat wij thans aanschouwen, en zich aan ons oog vertoont?

³ Uitgegeven door "De Banier", 1946. Titel: Betekenisvolle boodschappen, 2 preken.

Zal Gods kerk nog verder wegzinken? Zal de verdrukking aanstaande zijn? Zal God Zijn Kerk nog reformeren? Zal Christus Zijn Bruid thuis halen? Zal de wereld nog iets leren uit de oordelen?

Wij wensen op grond van Gods Woord een antwoord te geven. Onze tekst vindt uw gewijde aandacht opgetekend in Daniël 12: 10.

Velen zullen er gereinigd en wit gemaakt en gelouterd worden; maar de goddelozen zullen goddelooselijk handelen, en geen van de goddelozen zullen het verstaan, maar de verstandigen zullen het verstaan.

In die tekst hebben wij: *Een Goddelijk antwoord op enkele voor Daniël en voor ons duistere vragen betreffende de toekomst, die wij tegemoet gaan.* In dat antwoord wordt gesproken van:

- 1. Een grote genade.**
- 2. Een verschrikkelijke verharding.**
- 3. Een bijzondere onderscheiding.**

Het boek der profetieën van Daniël, één van de ballingen in Babel, bevat niet alleen wat God de Heere hem geopenbaard heeft omtrent de lotgevallen van zijn volk en kerk, maar ook wat hijzelf wedervoer zowel aan het Babylonische als aan het Medische hof.

Onder de koning Jojakim was hij reeds gevankelijk naar Babel weggevoerd. Met bijzondere wijsheid is hij van God bedeed geworden, en op voortreffelijke wijze is de vreze Gods in hem geopenbaard en de kracht des geloofs tot openbaring gekomen, tot roem van die God, Die hem genade en ere schonk aan dat heidense hof.

Zijn boek laat zich in twee delen splitsen.

Het eerste deel (hoofdstuk 1-6) begint met de mededeling van het verschijnen van Daniël aan het hof van Nebukadnézar; verhaalt verder zijn verhouding tegenover de koning, en eindigt met de dood van Belsazar en zijn eigen redding uit de leeuwenkuil onder Darius.

Het laatste deel van zijn profetieën bevat de gezichten van de vier dieren, de openbaring van de zeventig jaarweken, en eindelijk de worstelingen van de anti-goddelijke wereldmacht tegen de komst van het Godsrijk.

Beide delen hangen inwendig samen, en doen ons zien welke talrijke en zware lotgevallen Israël, maar ook het Israël Gods in het laatste der dagen te wachten heeft. Maar ook hoe God de Heere staat boven het woelen en werken der volken en Zijn einddoel bereikt; namelijk, de eindelijke voltooiing van het Godsrijk. Het rijk van God kan nooit ten onder gebracht worden, hoezeer het ook tijdelijk verdrukt wordt door de machten der wereld. Christus houdt Zijn kerk in stand; en de kerk zal in Hem dat Gezegende Hoofd niet alleen overwinnen, maar ook zeker verheerlijkt worden.

Daar zal nu iets van opgelost worden in onze tekst. Grote verborgenheden Gods worden door Daniël ontdekt betreffende het wedervaren van de kerk van God in het laatste der dagen. Daniël had blijkens het tekstverband ook veel vragen. In Daniël's profetieën zijn, gelijk in de brieven van Paulus, vele dingen zwaar om te verstaan. Onder onze oudvaders zijn er verschillende gedachten en meningen geweest, vooral ook wat betreft de twee laatste hoofdstukken van dit boek. Ik wens u met die verschillende verklaringen thans niet te vermoeien. Het veiligst zullen wij gaan, wanneer wij in die profetie zullen zien, de louterende werking van de verdrukking die over de kerk gaan zal, en de afval der goddelozen. Er wordt hier zeker gezien op de bange worsteling van Christus' kerk in het laatste der dagen.

1. Wat wij allereerst hebben op te merken is wel dit, dat men in onze tekst spreekt van **een grote genade**.

Van een grote genade in het laatst der dagen bewezen aan de kerk op aarde. Dus niet aan alle mensen. Wij spreken hier van de bijzondere genade alleen geschonken aan bijzondere personen, die gelijk Daniël behoren tot de ware kerk van God, waarvan een deel hier strijdende is op aarde. Bang en donker zal het op aarde worden. Er wordt gesproken in vers 1 *van een tijd der benauwdheid, zoals er nog nimmer geweest is, en beleefd door degenen die de aarde bewonen zullen*. Toch hoe donker, gelijk aan een zwarte nacht, ook in die tijd zal er nog een kerk zijn. Gesproken wordt er immers van "de kinderen Uws volks"; en van degenen die gevonden worden geschreven te zijn in dat boek.

De kinderen Uws volks zijn de Israëlieten, het ware Israël Gods van alle tijden en eeuwen. *Geschreven in het boek*. Het boek van Gods Raadsbesluit, waarin verordineerd' is, wie het leven zullen hebben en wie niet; of nog juister: het Boek des levens des Lams, waarin al de namen van de uitverkorenen zijn gegraveerd, en dat van de nooit begonnen eeuwigheid. Hoe Satan ook woedt, en hoe zijn trawanten ook vervolgen, nooit zal het hun gelukken die kerk van de aarde weg te krijgen. Het zal wel zo zijn in het laatst der dagen, wat de Heere Jezus gezegd heeft: "Als de Zoon des Mensen wederkomt, zal Hij nog geloof vinden op de aarde?" Het overblijfsel zal klein, weinig, onmachtig zijn. Jes. 16: 14. "Doch er zal een overblijfsel zijn naar de verkiezing der genade. Wie daar zorg voor dragen zal?"

Die Grote Vorst Michaël, de Heere Jezus Christus. Die grote Vorst met zoveel macht bekleed. Die Vorst der aard, maar ook die Vorst van het heir des hemels. "Uit degenen die Gij Mij gegeven hebt, heb Ik niemand verloren." Joh. 17. Die Vorst Die opstond in de eeuwigen Vrederaad, opstond in de belofte, opstond in de tijd, opstond in de hof van Jozef van Arimathéa. En Die opstaan zal in het laatste der dagen, wanneer de kerk komt onder het oordeel van de anti-Christ. Hij staat in voor dat ware Israël, bewaart hen in de kracht Gods tot zaligheid, tegenover al dat woeden der hel. Hij verlost hen ook uit de ure der verzoeking die over de gehele wereld komen zal.

Welk een eeuwige vertroosting ligt er in voor het vaak bestreden volk van God. Nee Elia, gij zijt niet alleen overgebleven, er zijn er door alle tijden nog 7000; nog een bepaald getal, die Satan heeft moeten los laten en die onder de Banier van Koning Jezus zijn gekomen, en daar voor eeuwig onder zullen blijven. Daniël 12: 1. Van de opstanding der doden ten jongste dage, wordt hier zelfs getuigenis gegeven, die tweeledig zijn zal; *een opstanding ten eeuwigen leven, en opstanding tot het eeuwig oordeel*. Die verwijzing naar de opstanding tot eeuwig leven moet troost bieden, met het oog op degenen die onder de vervolging onder welke monarch of tiran ook voor hun getrouwheid hun leven verloren hebben.

Daar wordt gesproken van *velen*, en niet van allen. Dat heeft vanzelf geenszins de bedoeling om de opstanding van allen te loochenen; de hier gegeven openbaring heeft niet de strekking om een uiteenzetting te geven aangaande de opstanding. Ze beoogt alleen met het feit van die opstanding troost te geven ten opzichte van degenen die de marteldood hebben ondergaan. Niet alleen is er verlossing voor hen, die aan het einde der verdrukkingsperiode nog in leven zijn, maar ook is er een hoopvol uitzien voor hen, die in de vervolging het leven lieten. (Hfdst. 11: 33, 35. Zij zullen weer opstaan om een eeuwig leven te beërven.

De leraars nu zullen onder degenen, die ten eeuwigen leven ontwaken (vers 3), die door de grote Hulp (vers 1) gered worden, - allen, die in de geschiedenis der Kerk, voornamelijk in die laatste anti-christelijke tijd (11: 36) voor anderen tot leidslieden

op de rechte weg zijn, - niet alleen evenals de anderen de zaligheid van het eeuwige leven deelachtig worden, maar zullen *blinken als de glans des uitspanzels*. Voor hen is een bijzondere heerlijkheid bereid.

't Is vanzelf niet zo, dat de leraars iemand rechtvaardigen, in de zin dat zij iemand voor rechtvaardig verklaren, hem de schuldvergeving schenken; maar omdat ze hen de weg tot schuldvergeving en dus tot rechtvaardigmaking door het geloof hebben aangewezen, en het middel, het instrument Gods geweest zijn tot hunne toebrengring tot de gemeente die zalig wordt. Een sterke bemoediging en vertroosting is, dat getuigenis voor de getrouwe leeraars, om in de bediening niet moede te worden, maar steeds met meer moed en ijver op Christus, als op de ware gerechtigheid te wijzen. Lijdt daarom getroost wat u van de boze en godsdienstige wereld wordt aangedaan. De grootheid van het loon der genade voor u, is zulk een vlijt en zulk een geduld wel waard.

Na deze aanwijzing van hetgeen geschieden moet (11: 2a) ging hij die reeds lang met Daniël had gesproken verder: *En gij Daniël sluit deze woorden*, die ik vanaf hoofdstuk 11: 2b, tot u gesproken heb, *toe*, opdat er daarvan niets verloren ga, *en verzegel dit boek* met al hetgeen u bekend is gemaakt, ook de vroegere openbaringen, die gij hebt ontvangen. Breng het alles in een bijzonder boek samen, en zorg dat het tegen elke vervalsing beveiligd worde, tot de tijd van het einde. Want hetgeen omtrent de toekomst geopenbaard is, is tot op die tijd van rijke inhoud en grote betekenis.

Velen zullen het in de loop der tijden naspeuren, zullen de zich in het boek bevindende voorzeggingen doorzoeken, en de wetenschap van de wijze waarop God met Zijn volk heeft gehandeld zal vermenigvuldigd worden. *Men zal in de tijden der vervulling de betekenis ervan begrijpen*, en de vooraf verkondigde verdrukkingen op de rechte wijze leren verstaan.

"En ik, Daniël, zo lezen wij verder in vers 5-6, "zag toen de engel die tot mij sprak en ziet er stonden opeens twee anderen, de een aan de ene zijde van de oever der rivier en de ander aan gene zijde van de oever der rivier. "En hij, een van deze beide deed de vraag die mij op het hart lag in woorden, en zei tot de man bekleed met linnen, - die tot hiertoe tegenover mij staande gesproken had (10: 5) maar nu van standplaats was veranderd, en die nu boven op het water der rivier, evenals de in hdst. 8:16 vermelde, tussen Ulaï was -: Tot hoelang (liever hoelang) zal het zijn, dat er een einde van deze wonderen zal wezen, hoelang zullen die wonderlijke dingen, die in de voorgaande afdeling verhaald zijn, aanhouden? Hoe lang, hoe lang zal deze eindcatastrofe duren? En ik vol verwachting, zo staat er in vers 7, hoorde die man bekleed met linnen, die boven op het water der rivier was, welk een antwoord hij geven zou op de vraag, die als uit mijn hart was gedaan. En Hij, Christus de Koning der wereld, hief Zijn rechter- en linkerhand op naar de hemel, om op de allerplechtigste wijze Zijn woorden te bekrachtigen, en zwoer - ter wille van hen, die ten tijde van de verdrukking een zekere troost en een vast steunpunt van maat en duur moesten hebben, - bij Hem die eeuwig leeft, (Openb. 10: 6,) dat na *de bestemde tijd*, na een jaar, *na twee bestemde tijden*, twee tijden van elk een jaar, en *een helft*, een half jaar, dus in 't geheel 3½ jaar, vroeger reeds aangekondigde duur (7: 25) *en als Hij voleind zal hebben te verstrooien de hand, des heiligen volks*; als er aan de verstrooiing van Gods volk, van Israël een einde zal komen, - daar dit toch met het begin van die laatste tijd weder uit de gehele wereld naar zijn land verzameld moet worden (Jes. 43: 5) *al deze dingen voleind zullen worden*. Dán moet dat tijdpunt namelijk beginnen, de 3½ jaren.⁴

⁴ Dit is de visie van Dr. A. Kuiper. Ca 4 a 5 jaar voorafgaand aan het einde van de wereld,

Het is duidelijk, dat hier een blik gegund wordt op het laatste der dagen. Niet alleen zal er vertroosting zijn, maar ook verlossing. Als eenmaal de bestemde tijd vervuld is, als het rijk Gods voleind zal zijn, (en de opstanding der doden plaats heeft) dan zal ook alles vervuld zijn, wat hier aan Daniël Gods knecht is geopenbaard.

Dit hoorde ik, Daniël, duidelijk en nauwkeurig, hoe de man in linnen klederen, die met het hemels oog verre heen, tot aan het doel der gehele wereldgeschiedenis zag, de laatste dingen openbaarde. Ik, die met mijn gedachten, bij de meer nabijzijnde toekomst van mijn volk, en het einde daarvan bleef staan, verstond het niet, omdat uit het gezegde daaromtrent nog niets kon worden afgeleid. Ik zei om nadere verklaring daarover vragende, "Mijn Heere, wat zal het einde zijn van deze dingen? Wat zal na de tegenwoordige stand van zaken komen, want ik zal het antwoord hierop beter verstaan, daar het meer nabij zijnde zaken geldt."

En Hij zei: "Ga heen Daniël! in vrede en verontrust u er niet over, dat gij niet hebt verstaan wat over de verre toekomst tot u gezegd is, want deze woorden zijn toegesloten en verzegeld tot de tijd van het einde, de volle betekenis daarvan zal eerst ten tijde van de vervulling werden verstaan, onderwerpt u met ootmoed onder het verborgene van het Goddelijk Raadsbesluit. Bij de toekomstige geslachten, wie het nader aangaat dan u, zal het zijn kracht en uitwerking hebben. Velen, die zich gelovig aan het geopenbaarde woord overgeven, zullen er door de droefenissen der toekomstige tijden (11: 35) *gereinigd en witgemaakt en gelouterd worden.*"

Welk profijt en nut de verdrukking van de kerk zal afwerpen wordt gelijk onze kanttekenaars opmerken, voorgesteld onder drie treffende woorden of gelijkenissen.

- Het eerste is genomen van de zuivering van het koren, gelijk het koren met de wan van het kaf gezuiverd wordt; evenzo de gelovigen met de wan der vervolging.
- Het tweede woord is genomen van de vollers, die het laken schoon en wit vollen.
- De derde gelijkenis is genomen van de goudsmiden, die het goud en zilver in hun smeltoven louteren, het schuim uitzuiverende. Dan. 9: 35.

Het zijn drie gelijkenissen, die zeer vaak in Gods Woord genoemd worden en die van grote betekenis zijn.

- Wat het *wannen* van het koren betreft, dat was onder Israël zeer bekend, en voor ons is het ook niet vreemd. Dat wannen geschiedde onder Israël des avonds en 's nachts, Richt. 3: 2, als er een zachte wind waaide over de dorsvloer. Jes. 4: 11. Men gebruikte daar een stok of ook wel de bekende windmolen voor. Het kaf vloog dan weg en het graan werd in zakken verzameld. Het kaf is gebruikt tot bescherming van het graan, maar als de tijd is gekomen dat het graan rijp is, dan wordt het kaf weggeworpen op de mesthoop, door de wind weggevoerd. Psalm 1: 4, of ook met de stoppelen gelijk verbrand. Matth. 3: 12. Kaf is licht, ledig, er zit niets in, 't is nutteloos en waardeloos.
- *Vollen* is de kunst om aan nieuwe geweven wollen kledingstukken de nodige dichtheid en vastheid te geven, deels om reeds gedragen kleding te reinigen en

breekt de periode aan van 3½ jaar, waarin een overblijfsel uit Israël bekeerd wordt en alzo de Kerk haar verlevendiging ontvangt. Hoe totaal anders leerden onze Gereformeerde vaders! Ds. Lamain schrijft een bladzij verder: *De tijd dus die vooraf zal gaan aan de onmiddellijke wederkomst van Christus.*

aan deze de glans van nieuwheid te geven. De kledingstukken werden daartoe in het water geweekt, met de voeten getreden, of met een stok of knuppel gestampt. Het geschiedde door middel van bijtende of oplossende stoffen, o. a. van zeep. Bij het weven moest er rekening mee worden gehouden, dat de stof door het vollen bijna tot de helft kromp. Natuurlijk waren de klederen, die zo gereinigd werden, meestal wit. Om deze de volle glans te hergeven die ze tevoren hadden, moest de Joodse voller drie dagen arbeiden, terwijl het vollen van bonte of gekleurde stoffen slechts een dag eiste. 't Was een bepaald, een apart werk. Ten Noordwesten van Jeruzalem was een plaats bekend onder de naam: "Veld des vollers." 2 Kon. 18: 17; Jes. 7: 3; 36: 2. Omdat dit werk veel stank verspreidde en veel water vereiste, oefende de voller evenals de leerlooier zijn beroep uit buiten de stad.

- Onder Israël kende men ook goud- en zilversmeden. Zie Richt. 17: 4, Jes. 41: 7; Mal. 3: 2; Hand. 19: 24. Het *smelten* geschiedde in een oven. Ezech. 22 18-20, en in een kroes, Spr. 17: 3. Daar werd het edele metaal gezuiverd en gelouterd van alle onzuivere bestanddelen. Het schuim moest er af. Niets zou er overblijven, maar de smelter zat er bij en gaf nauwkeurig acht. Hij bleef er zolang bijzitten totdat hij zijn eigen beeld zag in het goud of het zilver, en dan was het smelten gedaan.

Het zijn alle drie duidelijke beelden om aan te wijzen wat God bedoelt met de loutering van Zijn kerk. Het onzuivere, het kwade, het ondeugdzame, het vuile, het onreine wordt onverbiddelijk weggedaan, en God bedoeld Zijn Naam te verheerlijken en te verhogen in de reiniging van Zijn volk, door het bloed en de Geest van Christus. *Dan zullen zij de Heere een rein spijsoffer toebrengen in gerechtigheid, en het zal de Heere zoet zijn als in vorige jaren.* Ja dan zal het zijn *tot lof, eer en heerlijkheid in de openbaring van Jezus Christus.* 1 Petrus 1: 7; maar ook tot profijt van hun hart en leven. Van de persoonlijke loutering in Gods Kerk lezen wij ook in Gods Woord. Abraham de Vader der gelovigen werd beproefd in Gen. 22. Job kwam in de smeltkroes, maar hij mocht getuigen: "als goud zal ik uitkomen." Job. 23: 10. Van een reiniging van de kinderen van Levi spreekt Mal. 3: 2.

Wat moet er bij Gods volk af, om alleen hun gerechtigheid in Christus te zoeken en te vinden! Zij moeten gereinigd en geheiligd worden door, het bloed des Lams, van al hun erf- en dadelijke zonde. Gelouterd in de smeltkroes van alle betrouwen op hetgeen geen God is. Gezuiverd van alle eigenliefde, eigengerechtigheid, wettische neigingen, Farizeese werken. O het ligt zo diep in ons hart, de vezels van vijandschap tegen vrije genade, ze liggen zo verborgen!

*Maar Heer' wie is de man,
Die op 't nauwkeurigst kan,
Zijn dwalingen doorgronden.*

Dat zoeken van zichzelf, dat bedoelen van zichzelf, ons eigen ik kruipt in alle hoeken. Als wij er maar aan ontdekt worden, dan blijft er niets anders over dan walgen van onszelf, onszelf verfoeien in stof en as voor God. En hoe ons vlees er tegen schreeuwt; het leven dat uit God is krijgt betrekking op die loutering en reiniging door het bloed en de Geest van Christus. Wij willen liever overkleed worden, maar wij moeten ontkleed worden. Onze 'natuur' wil wat worden, maar Gods weg met Zijn volk is *ontworden*. Paulus had geleerd, door genade een behagen in zwakheden te hebben, opdat de kracht van Christus in hem zou wonen. 2 Cor. 12: 9.

Hier in deze tekst gaat het meer bijzonder over de loutering en reiniging van Gods Kerk in het algemeen, in het laatste der dagen. Gods Kerk kwam in de smeltkroes in

Egypte, onder het bewind van Farao. Ook in de dagen van Nebukadnézar werd Juda gelouterd in Babel. Onder de regering van de tien Romeinse keizers gebruikte God ook de wan. En denk aan de vervolgingen in de middeleeuwen toen het bloed der martelaren het zaad der kerk was. Maar nooit zal Gods Kerk zulk een loutering doorleefd hebben, als in het laatste stadium, dat de wereld zal beleven. *De tijd dus die vooraf zal gaan aan de onmiddellijke wederkomst van Christus.*

Gods heiligheid heeft geen gemeenschap met de zonde. Zijn rechtvaardigheid kan de zonden niet dulden en Zijn eeuwige liefde dringt om Zijn volk van de ongerechtigheid te reinigen. In de Klaagliederen van Jeremia lezen wij, dat de kostelijke kinderen Sions tegen fijn goud geschat, de aarden flessen gelijk zijn geworden. En in Matth. 25 in de gelijkenis van de 10 maagden, lezen wij, dat de 5 wijze met de 5 dwaze maagden in slaap zijn gevallen. Ja, Christus waarschuwde Zijn Kerk *om niet meegevoerd te worden met brasserie en dronkenschap en de zorgvuldigheden des levens.* Luc. 21: 34. De wereldgelijkvormigheid, de geesteloosheid, de koudheid en lauwheid zal in het laatst der dagen toenemen. Nog wat uitwendige belijdenis en vorm blijft er over, maar de ziel, het leven, wordt er in gemist. Een uiterlijk voorwerpelijk licht van een Evangeliebediening, zonder een innerlijk, onderwerpelijk licht van de kennis der heerlijkheid Gods in het aangezicht van Jezus Christus. Wanneer de mensen alleen op de sterren (de leraars) staren, alleen op de instrumenten zien, en met hen ingenomen zijn en niet op Christus Zelf zien. Wanneer de mens met kunstlicht tevreden is, met kaarsen, en lamplicht in plaats van met zonlicht. O, als de Godsvrucht en de Godsvreze gaan ontbreken, en Gods volk mee en afgevoerd wordt, en niet meer te onderkennen is van de wereld. Wanneer alles rustig ligt te slapen in het bed van vleeselijke gerustheid en vrede; ... dan is het een droeve tijd.

Maar nu gaat God Zijn Kerk louteren, op zijn plaats brengen. Wat dan scheen bij haar te behoren, wat met de Kerk en met het volk meegelopen heeft, maar vreemd was van het zaligmakende werk van de Heilige Geest, zal afvallen. Toen Christus stierf en opstond werd iets van die scheiding aanschouwd. Wat kwam toen de kerk zuiver naar voren. Dat zal ook eenmaal zijn wanneer het eindgericht nadert. Wat diepe schaamte zal dan Gods volk vervullen, welk een smart zal dan hun hart vervullen, als die tijd aanbreekt en God Zijn volk in de smeltkroes zal brengen. Alle eigen werk, alle eigen bedoelingen en zelfzoeken zal dan verbranden. God zal dan geen vlees sparen. Dan zullen de vlekken openbaar worden, en het zal niet zonder smart geschieden, wanneer de Hemelse Voller dat volk zal wit maken; wat zal die reiniging er diep doorgaan! Het zal wat kosten, geld en goed, vlees en bloed, maar het zal zijn tot verlossing, van de zonde, en tot verheerlijking van Gods werk. Daar zullen zij toch van vrijgemaakt, worden als de getrouwe Gods des Verbonds Zijn kerk bezoekt. Ze zullen zingen als in de dagen vanouds. Dan heeft de drukking van de melk boter, en de drukking van de neus bloed voortgebracht. Dan heeft God Zijn doel bereikt. Als God met Zijn volk gaat pronken valt het voor hun vlees niet mee, maar het werk der genade blinkt en schittert dan. Het einde is: "Het is goed voor mij verdrukt te zijn, geweest, opdat ik dus Uw Godd'lijk recht zou leren." Psalm 119: 36. Toen het aanwezig was, was het hun bang, toen was het geen oorzaak van vreugde, maar van droefheid, maar daarna geeft het van zich een vreedzame vrucht der gerechtigheid, dengenen die erdoor geoefend worden.

O geliefden, God komt met Zijn kerk er uit. Het beste kleed wordt hun aangedaan en een ring aan hun hand, schoenen aan de voeten. Het gemeste kalf wordt geslacht. Lukas 13. En als dat dan plaats heeft, dan is God verblijd, Christus verheugd, maar dan springt dat volk ook op van vreugde in God. Ja, daar aanvaarden zij dat zij door vele verdrukkingen moeten ingaan in het Koninkrijk Gods. Maar dan komt het ook.

Daar komt het zuivere Godswerk, ontdaan van alle menselijke vonden en overleggingen weer naar voren. Die loutering heeft bewerkt dat hun geloof versterkt, hun hoop verlevendigd, en hun liefde aangewakkerd is. Daar omhelzen zij het, dat het maar een verdrukking van tien dagen is; dat welhaast hun strijd volstreden, en hun loop voleindigd zal zijn. En zij zijn ook zo verblijd daarmee, dat boven de poort des hemels staat: "En daar zal niet inkomen iets dat verontreinigd is en gruwelijkheid doet, en leugen spreekt, maar alleen wier namen geschreven zijn in het Boek des levens des Lams." Daar is die reiniging, uitzuivering en loutering niet meer nodig. Daar heeft God nooit verdriet meer van Zijn volk. Daar is geen besmetting des vleses en des geestes meer, maar daar zijn zij volmaakt zonder vlek of rimpel. Daar zijn zij als de engelen Gods; volmaakt naar ziel en lichaam gelijk weleer in de staat der rechtheid. O, wat een toekomst gaan Gods kinderen toch tegemoet met hun Gezegend Hoofd Christus! Dat onze ziel er reikhalzend naar uitzien mocht.

2. Een verschrikkelijke verharding.

Maar wat de Heere verklaart betreffende de verschillende uitwerking van Zijn Woord, dat het voor de een zal zijn een reuk des doods ten dode, en voor de ander een reuk des levens ten leven, dat zien wij ook aangaande de oordelen en gerichten in het laatste der dagen. Spraken wij straks van een grote genade bewezen aan de ware leden van Christus' kerk, de uitwerking zal voor de wereld zijn een schrikkelijke verharding. Tegenover die "velen", welke in de dagen der verdrukking gelouterd zullen worden, staan anderen, die hier voorkomen onder de naam van "goddelozen." God-loos is een mens, die los van God is. In Adams val zijn wij dat geworden. Paulus spreekt van de heidenen in Ef. 2: 12: "als zonder God in de wereld." *Goddelozen* daar verstaan we onder, degenen die diep verdorven op zondige, misdadige wijze leven in de wereld; leven naar het goeddunken van hun boos hart; zij stellen zich God niet voor ogen. Ván Lydia de purperverkoopster staat er bijvoorbeeld voor haar bekering: *dewelke God diende*. Al miste zij de hartvernieuwende genade van de Heilige Geest, haar leven was uitwendig stichtelijk en onberispelijk. Het is als een voorrecht te achten wanneer God ons bewaart van uitbrekende zonden, en zoveel beslag legt op onze consciëntie dat wij gebonden zijn aan de ordinanties Gods. Voor dezulken geldt echter altijd: "Tenzij dat uw gerechtigheid overvloediger zij dan der Farizeeën en Schriftgeleerden, gij zult het Koninkrijk Gods niet zien."

Nu wordt hier van goddelozen gesproken. Die "goddeloze" leert Gods volk door ontdekkende genade in hun eigen hart kennen. Hoeveel genade God ook verheerlijkte in de harten Zijner uitverkorenen, het is hier alles ten dele. Ons vlees en bloed wordt nooit bekeerd. En van dat vlees betuigt de apostel Paulus in Rom. 8: 7, dat het zich der wet Gods niet onderwerpt en ook niet kan. Dat moet Gods volk meeslepen tot op de dag des doods toe, en dat maakt ook de gedurige strijd uit in hun leven. "Ik, ellendig mens, wie zal mij verlossen van het lichaam der zonde en des doods."

Die goddeloze zal goddelooslijk handelen, en het niet verstaan. O, daar is geen gedachte van, dat ons bestaan zich ooit zal verenigen met Gods handelingen. Dat vloekt tegen en spot zelfs met de wegen van druk en beproeving: "Alle dingen zijn wel oorbaar maar alle dingen stichten niet." En daar moeten wij het ook maar bij laten, want het zou onbetamelijk zijn om het alles naar voren te brengen wat ons goddeloos bestaan oplevert.

Ons hart is inderdaad een onzalige fontein, die slijk en modder opgeeft. Alles wat ge op de wereld ziet leeft in ons kleine hart, dat verdorven is door zonde en dat liever zou sterven dan het ooit tegen God opgeven. Wat is de vijandschap groot tegen Gods wegen, en wat is de natuurlijke duisternis en blindheid vanwege de zonde ontzettend.

*Een ziel, aan 't stof gekluisterd,
Beseft Uw daden niet;
Geen dwaas weet, wat hij ziet;
Zijn oordeel is verduisterd.*

Maar als hier over goddelozen gesproken wordt, dan hebben wij in dit tekstverband te denken aan de goddeloze atheïstische wereld, die voortgaat in hun goddeloosheid, niettegenstaande al de roepstemmen, die ook zij van de hemel krijgen. God is vrij van elk schepsel uitkracht van de wondervolle schepping, maar Hij maakt Zich ook vrij van elk mens. Niemand zal in het oordeel enige verontschuldiging hebben in te brengen. Zijn geluid is uitgegaan over de gehele wereld. En dat heeft niet alleen plaats doordat het bezuingeklank des Evangeliums wordt vernomen. God spreekt ook krachtig door Zijn gerichten als voortekenen van Zijn naderende komst op de wolken des hemels om de aarde te richten in gerechtigheid.

- Noach, de prediker der gerechtigheid, predikte hoorbaar met zijn prediking en zichtbaar door het bouwen van de ark, honderd en twintig jaren. Maar de goddeloze handelden goddeloos, en verstond het niet. Lees maar wat Christus er van gezegd heeft in Mattheüs 24: 38-39: "Zij waren etende en drinkende, trouwende en ten huwelijk uitgevende, tot de dag toe in welken Noach in de ark ging." En bekenden het niet totdat allen verdronken, en voor het gericht werden geplaatst.
- En na de zondvloed bouwde men een toren te Babel welks opperste in de hemel zou reiken. Goddeloos handelen. Ze wilden God uit de hemel stoten, en er zelf ingaan om de teugels van het bewind der wereld in handen te nemen.
- Lot waarschuwde Sodom, voordat God die steden ging verdelgen van de aardbodem. Werd het ter harte genomen? O nee, de verkeerde weet van geen schaamte. Er staat in Genesis 19: 14: "En hij was in de ogen zijner schoonzones als jokkende." Zij weigerden te luisteren en dachten er niet aan Sodom te verlaten en die rechtvaardige Lot te volgen.
- Farao handelde goddeloos, en welke tekenen ervan Gods ongenoegen, en welke vreselijke oordelen er ook kwamen, er was geen breken met de zonde, maar een verharden in de ongerechtigheid, totdat hij met zijn heir verzonk in de diepte der Schelfzee.
- En als Christus in Lukas 19: 41-42, staat voor de poorten van Jeruzalem, dan weent Hij over hen, zeggende: "Och, of gij in deze uwen dag nog bekendet wat tot uw vrede is dienende." Maar tegelijk voegt Hij er aan toe: "Maar nu is het verborgen voor uw ogen. Men sloot moedwillig de ogen voor de verwoesting die aanstaande was, als een oordeel Gods over hun verwerping van Christus.
- Pilatus was overreed in zijn hart van Christus' absolute onschuld en werd daarbij nog gewaarschuwd door zijn vrouw, maar hij handelde goddeloos en verkrachtte het recht.

En zo is het nu ook in onzen tekst. Hoe korter wij komen bij de dag van het eindgericht en de volheerlijke majestueuze komst van Vorst Immanuël om te oordelen de levenden en de doden, hoe banger dat het op de wereld zal worden.

Die sombere profetie wijst via Antiochus Epifanus naar de grote verdrukking onder de anti-Christ heen. Grote verdrukkingen zullen er wezen, hoedanige er niet geweest zijn van het begin der wereld tot nu toe, en ook niet zijn zal.

Dit laatste tijdperk zal zich kenmerken door verschrikkelijke vreesaanjagende gebeurtenissen. Het staat zelf aan het begin van het hoofdstuk waaruit onze tekst

genomen is, *dat het zulk een tijd der benauwdheid zijn zal als er niet geweest is sinds, dat er een volk op aarde geweest is.* De machten der hel zullen zich in slagorde stellen tegen de Heere en Zijn gezalfde, en tegen die kleine kudde van Gods uitverkorenen die er zijn zal, dragende het merk- en veldteken van Koning Jezus. Satan is dan nog een kleine tijd gelaten, om zijn macht te ontplooiën en de kerk te verdrücken en te vervolgen. De wereld zal zich als in een hel veranderen en de mens der zonde zal zich in al zijn vreselijkheid openbaren. De afbraak van de wereld zal dan reeds bij aanvang aanschouwd worden. Alle fundamenten der aarde zullen dan wankelen, en alle groten der aarde tegen elkander staan, om elkaar te beoorlogen en te vernietigen. De vrede zal van de aarde worden weggenomen; zij zullen elkander doden. Openb. 6: 4. Hongersnoden en pestilentiën zullen elkaar opvolgen. De nood zal tegen het einde der dagen dus zeer groot worden. En die strijd zal in het bijzonder tegen Gods, kerk 'gericht worden. De openbare eredienst zal niet meer mogelijk zijn. De ware belijders van Christus zullen uitgesloten worden, daar zal geen plaats meer voor zijn. Allen die het merkteken van het beest niet zullen dragen, zullen uit het samenleven gebannen worden; ze zullen niet meer kopen en verkopen. De ontzetting en verdwazing van hun hart. En die straf is enerzijds hun schuld tot eeuwige veroordeling, maar anderzijds moeten wij er ook in zien de soevereine beschikking van die God, *Die Zich ontfermt die Hij wil, maar ook verhardt die Hij wil.* Christus heeft Zijn Vader reeds gedankt in Mat. 11:25 zowel voor de verkiezing als voor de verwerping. God is die grote Pottenbakker, die het ene vat maakt ter ere, en het andere ter onere. Hij geeft geen rekenschap van Zijn daden, en niemand kan Zijn Hand afslaan en zeggen: "Wat doet gij?"

Met heilige eerbied moeten wij dit terrein betreden. Een particulier en ongestudeerd Christen, maar geoefend in het woord der gerechtigheid, en ervaren in de wegen des Heeren.

Elisa Coles, schreef over de soevereiniteit Gods: "Deze hoge en vreselijke eigenschap zijnde een oceaan zonder bank of grond, mag men met elk vaartuig, schoon nog zo sterk gebouwd en bemand, veel minder met zo een licht bootje, niet lichtvaardig inlopen, zonder een Goddelijk kompas, en een anker binnen het voorhangsel."

De goddelozen zullen goddeloos handelen, en geen der goddelozen zullen het verstaan. Een schrikkelijke verharding, die ten volle voor rekening ligt van degenen die alzo handelen, en waarvoor nooit enig voorwendsel zal overblijven, in de dag des gericht. Welgelukzalig is hij, die als een goddeloze gerechtvaardigd wordt, en verlichte ogen des verstands krijgt om de gangen Gods in het heiligdom te mogen verstaan.

3. Een bijzondere onderscheiding.

Tenslotte spreekt deze tekst ook van een bijzondere onderscheiding. Er wordt nu gesproken van *verstandigen die het verstaan zullen.* Wat wij te verstaan hebben door "die verstandigen" behoeft geen breedvoerig betoog. Niet te denken hebben wij aan verstandigen, in de zin van "schranderen", als vrucht van algemene genade. Inderdaad kan dat zeer ver gaan. Denk aan Bileam, die van zichzelf spreekt als van de man wiens ogen geopend zijn, de hoorder der redenen Gods, die het gezicht des Almachtigen ziet, die verrukt wordt, en wien de ogen ontdekt worden. Num. 24: 3-4.

Onder de heidenen waren er oudtijds wel mannen, die blijkens de door hen nagelaten geschriften het zeer ver gebracht hebben, al misten zij zelfs de openbaring van God in Zijn Woord gegeven, wat betreft het verstandelijk beschouwen van de Godheid, krachtens ingeschapen Godskennis. Ver kan het ook krachtens de verkregen kennis, - en de algemene verlichting des Geestes gaan aangaande de uiterlijke beschouwing van

de uiterlijke waarheid, en de wegen die God met Zijn volk houdt. De ontzettendste tonelen van godslastering zullen Gods kinderen dagelijks moeten aanschouwen. De martelvuren zullen opnieuw branden. Van alle zijden zal het bang zijn. Maar 't zal niet vreemd zijn voor degenen die de Heere vrezen. *Ziet, ik heb het u voorzegd*, zo sprak Christus eenmaal tot Zijn discipelen. Het zullen tijden zijn waarvan de Heere Jezus gezegd heeft: "En zo die dagen niet verkort werden, geen vlees zou behouden worden." Matth. 24: 22a.

Hoe bang het echter ook op de wereld voor de wereld worden zal, er is geen verwachting dat het enig waarachtig nut en profijt voor haar zal afwerpen. Alles zal zich rijp maken voor het beslissende oordeel en de zekeren ondergang. De sprake die komt uit de oordelen van de God des oordeels om het ter harte te nemen, zal niet worden volstaan. De goddelozen zullen zich verharderen in de ontzaggelijke oordelen der laatste dagen. Al zal de wereld een bloedbad worden, en de mensen als mest op de aardbodem zullen liggen, het zal geen inbreuk maken op het goddeloze leven der goddelozen. Men zal voetballen en dansen totdat Christus komt op de wolken des hemels. Men zal voortgaan en doorgaan in zijn zonde, totdat God hun ongerechtigheid niet langer meer kan gedogen. De raad die zelfs in de oordelen wordt gegeven om het te ontvlieden, om hun zonden af te breken door gerechtigheid zal in de wind geslagen worden. Geen sprake zal er zijn van waarachtige bekering; geen invallen voor God; geen roepen tot de Allerhoogste. De verharding zal haar hoogtepunt bereiken. De goddelozen zullen afwijken en voortvaren in hunne goddeloosheid, en zullen de verborgenheden van Christus' komst niet verstaan, hoe dikwijls en hoe duidelijk dat hun die ook mogen uitgelegd zijn. Het zal dan volkomen waar worden wat wij lezen in Openbaring 22: 11: "Die onrecht doet, dat hij nog onrecht doe; en die vuil is dat hij nog vuil worde." Dat is de tijd der beslissing, waarbij de staat en toestand der goddelozen voor altoos bestendig zal worden. Zij zullen uit al de gerichten, plagen en slagen, die van de hemel komen, geen voordeel trekken. Van de goddelozen komt niet anders dan goddeloosheid voort. 1 Sam. 24: 24. Er is niets anders van hen te verwachten. Zij zullen het niet verstaan. Dat is een deel van hun zonde. Zij willen het niet verstaan. Zij sluiten hun ogen voor het licht, en niemand is zo blind, als die niet zien wil. Zij haten het licht en komen niet tot het licht omdat hun werken boos zijn. Joh. 3: 19. Het is ook een deel van hun straf. Zij willen goddeloos handelen en daarom heeft God hen overgegeven aan de verblindings. Wat een verstandelijke ontwikkeling kan er zijn op het erf van Gods kerk, maar zonder zaligmakende genade en dat het woord er op van toepassing is: "natuurlijke mensen de Geest niet hebbende. "

Hier gaat het over verstandigen, die kennis en begrip hebben van de Goddelijke openbaring. In vers 11 wordt er ook van verstandigen gesproken, gelijk in hoofdstuk 9: 13 en 11: 33 en 35 van degenen, die een recht inzicht hebben in Gods geopenbaarde waarheid en derhalve ook in de door God geëiste weg. Die kennis en begrip hebben van de Goddelijke openbaring zijn zulken die het beeld Gods aanvankelijk terug ontvangen hebben; die op de leerschool van Christus zijn geplaatst; en die gedurig door die grote Profeet worden onderwezen in de verborgenheden Gods. Psalm 25: 14. Wier ogen steeds door de Heilige Geest ontsloten worden. 1 Cor. 2: 14-15. Om het alles recht te verstaan is van node niet zozeer een helder verstand, als wèl een geheiligd hart. Maar laten wij de even genoemde zaken nader bezien. Om het doel en oogmerk Gods in al zijn beproevingen, oordelen en gerichten recht te verstaan en te erkennen is nodig:

(1) *Dat wij Gods Beeld terug krijgen, dat bestond in kennis, gerechtigheid en*

heiligheid. Dat kostelijke Beeld was eenmaal ons deel in de staat der rechtheid. Adam kende, diende en verheerlijkte God. Onze eerste ouders hadden een oorspronkelijke kennis Gods. Er was (gelijk een onzer doorluchte vaderen het noemde) een zoete overeenkomst der ziel in haar verstand, wil en genegenheden, met Gods heiligheid en licht; een schoon licht in het verstand, afkomstig van dit fonteinlicht, zodat Adam nauwkeurig de Goddelijke en natuurlijke dingen kende. Welk een groot onderscheid blijft er tussen een geleerd man en een onwetend mens, al is het maar ten opzichte van natuurlijke dingen. De een is maar gelijk een beest, in vergelijking van de ander. O hoeveel meer onderscheid was er tussen Adams kennis en die van de geleerdste. De hoogste vordering in kunst en schranderheid reikt in dit leven niet verder dan tot een geleerde onwetendheid van de verborgenheden in de werken Gods en nochtans is er een woordelijk genoeg in voor het verstand. Maar hoeveel zoet genoeg heeft Adam gehad, wiens hart zo uitgebreid was, zodat hij de hogere en lagere dingen, haar naturen, eigenschappen, vermogens en onderscheiden werkingen kende. Geen twijfeling kon hem ontstellen, geen zwarigheid hem kwellen, geen verschil of twist kon hem bedwelmen. Maar bovenal de kennis van dat heerlijk Wezen, Die hem een wezen gaf en hem zulk een geest inblies, die bekwaam was om God in Zijn deugden te kennen. Ja, die hem verwaardigde te beschouwen die oneindige schatten van wijsheid, goedheid en macht in God zonder dat een wolk van zonde en onwetendheid er tussen kon komen, om de volle genieting van dat ongeschapen licht te verdonkeren. Welk een lieflijk en verkwikkend gezicht moet dat wezen, als de maan bestraald door de zon zich zo heerlijk en schoon vertoont. Wat zou u denken van Adams ziel, geformeerd met een vatbaarheid om onmiddellijk licht te ontvangen van Gods aangezicht! Hoe sierlijk en schoon moet die ziel geweest zijn, voordat de donkere wolk van zonde zich daartussen stelde. Daar was een schoonheid van heiligheid en gerechtigheid welke als de kleuren waren die deze trekken van het Beeld Gods volmaakten en versierden dat de kennis in de ziel inbracht. Hij was een brandend en schijnend licht, mag men met recht van Adam zeggen, die evenveel leven als licht had, en evenveel lust in God als kennis van Hem.

In de hemel zullen Gods uitverkorenen verzadigd zijn met dat Beeld, maar hier in de tijd worden zij naar dat Beeld vernieuwd en herschapen. Eféze 4: 24, Col. 3: 10. Gods volk krijgt in beginsel dat beeld weer terug, in het uur der minne, waarin God hen afsnijdt van Adam en inplant in Christus. Hun verstand, dat verduisterd was door de zonde, wordt verlicht om God te kennen in Zijn algenoegzaamheid, zichzelf in zijn vloekwaardigheid en Christus in Zijn dierbaarheid; ja als de Weg, de Waarheid en het Leven. Daarin alleen ligt naar Christus' eigen verklaring het eeuwige leven. Joh. 17: 3.

(2) In de tweede plaats, wanneer hier gesproken wordt van "verstandigen", dan hebben wij te denken aan degenen die dit verstand ontvangen hebben van Christus; Die de Zelfstandige wijsheid Gods is. Wij lezen immers In 1 Joh. 5: 20: "Doch wij weten dat de Zone Gods gekomen is, en heeft ons het verstand gegeven, dat wij de Waarachtige kennen." Christus heeft als de Tweede Adam verworven alles wat wij in de eersten verloren hebben. Hij is Die tussentredende Borg en Middelaar, niet alleen van voorspraak, maar ook van verzoening. Wat Hij niet geroofd had moest Hij alsdan wedergeven. Psalm 69: 5. En hoe getrouw heeft Hij dat gedaan. In die gezegende Christus is alles wat lieflijk is, en wat wel luidt. Hij is die grote Verwerper, maar ook de dadelijke Toepasser van die heilsvendiensten. Door Hem krijgen wij het verstand terug; en zo dat wij het nooit meer kwijt kunnen raken. Hij neemt de Zijnen op Zijn leerschool; plaatst hen met Maria aan Zijn voeten om die Goddelijke lessen en hemelse onderwijzing te genieten, die zoeter zijn dan honing en honingzeem.

Begeerlijker dan goud, ja dan het fijnste goud.

En die gelukkige en beweldadigde, ja bevoorrechte leerlingen erkennen Christus als de grootste Profeet en Leraar der gerechtigheid. Zij zeggen weleens in heilige aanbidding. "Wie is een Leraar gelijk Hij?" Op die school worden geen grote mensen gekweekt, maar daar is het: "Indien gij niet wordt als de kinderkens, gij zult het Koninkrijk Gods geenszins ingaan." Op die leerschool, op de hemelse academie worden zij al maar dwazer en blinder in zichzelf. Een grote weldaad wordt het voor hen dat Hij ook ogenzalf voor hen te koop heeft. Op die leerschool worden raadsels opgelost en knopen ontbonden.

Ja, 't heilgeheim wordt aan Zijn vrinden,

Naar Zijn vreeverbond getoond.

Psalm 25: 7.

En wonderlijk, om er maar niet meer van te noemen, (want waar zou het einde zijn) door dat onderwijs krijgen zij hoe langer hoe meer behoefte aan Zijn onderwijzingen en leringen. Aan Zijn voeten is de beste plaats. En hoe dichter in Zijn tegenwoordigheid hoe meer verborgenheden hun ontdekt worden, ook over de gangen die Koning Jezus maken zal in het einde der dagen. Weleer sprak Hij daarvan in Zijn omwandeling op aarde tot Zijn discipelen, die zo nauw en innig met Hem verbonden waren. Verstonden zij het alles dadelijk? O nee, maar na deze zouden ze het verstaan. En zo is het nog. Christus komt hun in alles toe te lichten, en door Zijn Geest voor te lichten, gelijk wij nu vernemen uit de woorden: "Maar de verstandigen zullen het verstaan." De ogen van het volk dat Gods beeld deelachtig werd op de leerschool van Christus en een plaats kreeg, moet gaan leren dat hun ogen door God de Heilige Geest gedurig geopend moeten worden, om de wonderen van Gods wet te aanschouwen. Christus sprak zelf daarvan in Joh. 16: 14: „Maar wanneer Die gekomen zal zijn, namelijk de Geest der Waarheid, Hij zal u in alle waarheid leiden, want Hij zal van Zichzelf niet spreken, maar wat Hij zal gehoord hebben, zal Hij spreken, en de toekomstige dingen zal Hij u verkondigen." "Die zal Mij verheerlijken:, want Hij zal het uit het Mijne nemen; en zal het u verkondigen." En in 1 Cor. 2: 14-15 verklaart de apostel Paulus: "Maar de natuurlijke mens begrijpt niet de dingen die des Geestes zijn, want zij zijn hem dwaasheid, en hij kan ze niet verstaan, omdat zij geestelijk onderscheiden worden. Maar de geestelijke mens onderscheidt wel alle dingen, maar hijzelf wordt van niemand onderscheiden."

Die dierbare Heilige Geest leidt en leert de uitverkorenen van de Vader en de gekochten van de Zoon. Wat een kostelijk werk om maar steeds hun ogen te openen voor de heerlijkheid van Christus, aan Wie de Vader al het oordeel heeft overgegeven, - en Die eenmaal ten gerichte zal komen, - maar ook te onderwijzen in de verborgenheden van Gods Raad. Van zichzelf weten ze niets en kunnen nergens acht op slaan, omdat ze in de val zelf alle opmerkzaamheid zijn verloren. Wat hebben ze die bediening van de Geest van stap tot stap toch maar nodig en wat moeten ze door Hem overal maar bijgebracht worden, om met een heilig en verlicht verstand er op te letten.

Maar de verstandigen zullen het verstaan. En nu wil "verstaan" niet alleen zeggen het te doorzien en begrijpen, het doel en oogmerk er van gade te slaan, maar het betekent ook te "erkennen." De Heere Jezus deed dat in Psalm 22: 2: *'k Erken nochtans Gij zijt heilig Heer.* God roept er Zijn volk toe op in Psalm 68: 16: *Erkent die God, Hij is geducht.* En in Psalm 100: 2: *De Heere is God erkent dat Hij, Ons heeft gemaakt en geenszins wij.*

Dat erkennen heeft verschillende betekenissen zeggen de taalkundigen. Bijvoorbeeld, kennen, onderscheiden, toestemmen, de waarheid van iets toestemmen. Een

bijzondere onderscheiding is het, want alles is toch genade, om de gangen Gods in het heiligdom, maar ook op het rond der aarde te mogen zien in het ware licht. De tekenen der tijden te mogen onderscheiden, zoals Christus daar Zelf meerdere malen van sprak. Maar vooral om het te mogen aanvaarden, er kinderlijk onder te bukken, ja ons heilig in Gods wegen, die handelingen, die rechtvaardig zijn en vol majesteit te verlustigen. Maar dan moeten wij aan de zijde Gods geplaatst worden. Loth, die zo menigmaal zijn rechtvaardige ziel in Sodom gekweld had, moest door de engel nog uitgedreven worden, nog ingewonnen door God zelf voor de verwoesting van Sodom. Maar zodra de poort achter hem dichtging was het ook afgelopen; dan ziet hij niet meer achterom; dan aanvaardt hij Gods recht. O, dat aanbiddelijke zoete recht van God eist het dat God zo door de wereld heentrekt, om Zijn Naam groot te maken! Op de hoogte van een andere Karmel zal in het eind der eeuwen de ganse kerk uitroepen: "De Heere is God, de Heere is God.!"

De kerk moest gereinigd, wit gemaakt, gelouterd worden, om zo in volle heerlijkheid haar Hoofd en Bruidegom tegemoet gevoerd te worden. Onze vaders schreven zo kernachtig in het laatste artikel van onze Nederlandse Geloofsbelijdenis, dat handelt over het laatste oordeel: "Daarom verwachten wij die groten dag met een groot verlangen, om ten volle te genieten de beloften Gods in Christus onzen Heere."

De Heere Jezus verlangt naar Zijn kerk. Maar door al die beproevingen en louteringen, verdrukkingen en teleurstellingen gaat die kerk ook verlangen. "En de Geest en de Bruid zeggen: Kom, en die het hoort zegge: Kom." Openb. 22: 17.

De verstandigen zullen het verstaan en erkennen, dat die volvoering van Gods raad en welbehagen niet langer meer uitgesteld kan worden. De tijd is dan nabij. De laatste der uitverkorenen is dan toegebracht, want geen klauw zal er achter blijven. En de wraak Gods over Zijn vijanden is gekomen. De maat der lankmoedigheid vol, de verdraagzaamheid Gods ten einde en dan volgt de grote dag van afrekening. En al zijn er dan onder van hun betrekkingen, ja van hun naaste betrekkingen, zij zullen het verstaan, dat Gods recht het vordert, en erkennen dat Gods eer moet worden verhoogd. Immers die eer wordt verhoogd in het tandgekners der goddelozen, zowel als in de zaligheid en heerlijkheid van Zijn volk. O, dat hier reeds erkennen: "De Heer' is recht in al Zijn weg en werk." Dan valt vlees en bloed er buiten, en dan wordt die ziel blij met God; blij met Christus, die in Zijn volle majesteit en heerlijkheid zichtbaar zal verschijnen. Satan zal dan geworpen worden in de poel des vuurs en met zijn macht is het dan voor eeuwig aan een einde.

Doch nog meer. Het ganse schepsel zucht en is in barensood tot nu toe; vanwege de vloek der zonde zucht die schepping. Toen Christus opstond uit het graf geschiedde er een grote aardbeving, als een antwoord aan dat zuchtende schepsel, dat haar verlossing aanstaande was niet alleen, maar ook verzekerd en gewaarborgd. Straks aan het einde van deze bedeling, dan zal alles met vuur verbranden; in de vlammen opgaan, maar opdat daaruit voortkome, een nieuwe hemel en nieuwe aarde waarop gerechtigheid woont. "De boosdoeners zullen uitgeroeid worden, maar die de Heere verwachten, die zullen de aarde erfelijk bezitten. En nog een weinig en de goddelozen zullen er niet zijn en gij zult acht nemen op hun plaatsen, maar zij zullen er niet meer zijn. De zachtmoedigen daarentegen zullen de aarde erfelijk bezitten, en zich verlustigen over groten vrede." Psalm 37: 9-11.

De verstandigen zullen het verstaan. Alle nevelen en donkerheden zullen dan zijn weggevaagd, en met blijdschap zullen zij dan erkennen, wanneer die grote en doorluchtige dag des Heeren komt. "Dat is de stem mijns Liefsten, ziet Hem, Hij komt

springend op de bergen en huppelend op de heuvelen. " Hooglied 2: 8. Zij zullen Zijn gericht erkennen. De ondergang van de wereld aanvaarden, de verlossing van de Kerk tegemoet zien, betuigend met de dichter van Psalm 98:4:

Laat al de stromen vrolijk zingen; enz.

Toepassing

Een gewichtvolle en ernstige waarheid, geliefden, waarbij wij thans mochten stilstaan, en die wij nu met een kort woord van toepassing op uw hart mochten binden.

Naar de mate der gave van God ons verleend, hebben wij mogen stamelen van hetgeen in die waarheid verklaard wordt. Wij gaan eindigen, maar God mocht eens beginnen. God trekt hier de scheidslijn. En nu komt het voor u en mij er maar op aan bij wie wij behoren. In deze zo ernstige tijden aanschouwen wij de voortekenen van Christus' komst op de wolken des hemels. Vele vragen rijzen, die betrekking hebben op die doorluchte wederkomst des Heeren. In onzen tekst hebben wij op vele vragen een Goddelijk afdoend antwoord. Vreselijk zal het zijn slapende door de tijd naar de eeuwigheid te gaan. Als er ooit een tijd geweest is waarin God spreekt, dan is het wel deze tijd. God spreekt door Zijn Woord, maar niet minder in Zijn oordelen. Enerzijds worden wij herinnerd in deze hoogst ernstige tijden aan de lankmoedigheid en de verdraagzaamheid Gods. In de gewone loop der tijden sterven er per jaar naar de berekening een vijftig miljoen mensen, maar de laatste jaren is het wel in vervulling gegaan wat Datheen eenmaal zong: "Met hopen varen zij ter helle breed." Psalm 49.

Ontzaggelijk veel slachtoffers zijn er gevallen waarvan de meesten hun ogen geopend hebben in de buitenste duisternis, waar weinig is en knersing der tanden. Velen voor wie de deur voor eeuwig op het nachtslot te gesloten. Het aardrijk is doorweekt met het oorlogsbloed en het moordenaarsbloed. Anderzijds ook in deze ontzaggelijke tijden is het gewichtige, maar tevens zo dierbare bloed van Christus Gods Zoon nog verkondigd als het enige middel om in een verzoende betrekking met God gesteld te worden.

Ontzettend zal het zijn het bloed des Nieuwen Testaments onrein geacht te hebben. O, dat bloed zal eeuwig tegen u getuigen. De weg geweten en niet bewandeld te hebben, uw einde zal mijn onbekeerde medereiziger, zeker zijn: *met dubbele slagen geslagen te worden*. "Handelt verstandig en laat u tuchtigen. Kus de Zoon opdat Hij u niet toorne en gij op de weg vergaat, eer Zijn toorn maar een weinig zal ontbranden." Volhard niet langer in uw goddeloosheid, zowel gij die in het openbaar als een goddeloze leeft, als diegene in ons midden zijn, die fatsoenlijk maar bedekt de zonde met koorden trekt. O, God is een kenner der harten en een proever der nieren. Voor Hem zijn alle dingen naakt en geopend; voor Hem is niets verborgen, zowel ons openbaar als ons verborgen leven.

En nu is Gods Hand nog zozeer uitgestrekt tegen ons. De tekenen van Zijn heilig ongenoegen over de zonde zijn zichtbaar. God is vergramd over het kwaad der ongerechtigheid, en Hij is uitgegaan uit Zijn plaats, om de ongerechtigheden van de inwoners des lands te bezoeken. Jes. 26: 21. Wij moeten wel moedwillig onze ogen sluiten om niet te zien dat de roede van Gods verbolgenheid de versmadende roede over ons is opgeheven; en dat, zoals wij het bezien het aangaat op een algehele verwoesting en verderving. God is de zonde van de wereld zat geworden, maar komt ook Zijn volk te bezoeken met de roede en bittere tegenheden. O, laten wij het maar eerlijk bekennen, wij hebben ons eigen leven maar geleefd, Gods ere niet bedoeld en geen eerbied was er voor de praktijk.

Godsdienst en belijdenis hebben wij overgehouden, maar helaas wat vloekte de

beleving veelal tegen onze belijdenis en wat is God overal in gemist zonder het op te merken en het ter harte te nemen. Schaamte mocht onze aangezichten wel bedekken en wij mochten het wel elkander toeroepen in deze ure: "Beef voor het aangezicht des Heeren."

Wat zal uw deel vreselijk zijn onbekeerde medereiziger, die doorgaat in uw eigen weg en niet vernederd wordt onder de slaande hand des Heeren. Wat de Heere betuigt in Zijn Woord, is op u van toepassing: "Al Mijn Raad verworpen en Mijn bestraffing niet gewild." Het einde zal onherroepelijk zijn: "Ik zal spotten, wanneer uw vreze komt." Spr. 1: 25-26. Uw leven krijgt gij straks terug, uw verharding zal tot uw eeuwige verwoesting leiden, zodat er geen genade meer is. God rekent af en dat zal niet meevallen. Hier zonder God geleefd en straks zonder God sterven, om dan eeuwig Zijn aangezicht te moeten missen en Zijn toorn eeuwig te moeten dragen.

O jongen, o meisje, breekt toch met de zonde, verlaat de slechtigheden en leef. De goddeloze verlate zijn weg en hij bekere zich tot de Heere. Hoe goddeloos u ook bent, al had u Manasse's ongerechtigheden en de schulden van Saulus, die Gods kerk en knechten verdrukt en vervolgd hebben, er is nog genade bij God te vinden. Ja, al waren uw zonden als bloed en als karmozijn, al hebt u een Morenhuid en hebt u tot op dit ogenblik in alle gruwelen geleefd; hebt u smart van de zonde, bent u de zonde moe? O, daar is hoop aan Gods zijde. Al zeggen ze in uw hart: "Het kan niet meer; het is te laat." De Heere Jezus zegt daarentegen: "Wat onmogelijk is bij de mensen, is mogelijk bij God." Het zijn niet uw zonden, die u uit de hemel zullen houden, maar alleen uw ongelooft, uw afblijven van Christus, om door Zijn bloed verzoend, gereinigd en geheiligd te worden. God heeft geen lust in de dood des goddelozen, maar daarin dat hij zich bekeert en leeft. Bij God is veel vergeving opdat Hij gevreesd wordt. Christus stierf voor goddelozen. Hij gaf Zich voor zulken in de dood om aan Gods recht te voldoen en hen te verlossen van alle ongerechtigheden.

O ik bid u jong en oud, versmaadt toch de aanbidding der zaligheid niet. "Heden indien gij Zijn stem hoort, zo verhardt uw hart niet."

En allen, die uitwendig burgerlijk en godsdienstig leeft, maar vreemd bent van de genade Gods in Christus en heimelijk uw hoop vestigt op uw farizees leven, misleid uw arme ziel toch niet. U bent niet anders dan een wit gepleisterd graf, van buiten wel schoon, maar van binnen vol van doodsbeenderen en onreinheid. Bedenk toch dat wij voor God moeten worden wat we zijn, opdat God in Christus voor ons zal worden wat Hij is. Nooit door Gods Geest overtuigd, nooit door God ontdekt, nooit bedroefd naar God geworden, nooit beleefd dat het werd buiten hoop, nooit een tijd gekend dat Gods deugden u liever waren dan uw eigen leven, nooit zondaar voor God geworden. ... Wat zult gij uzelf bedriegen voor de eeuwigheid, al spreekt u soms ook van een verandering die u doorleefd hebt, van angsten en benauwdheden. Ja, van kennis van de Heere Jezus Christus, maar alles zonder dat u door de enge poort van waarachtige bekering op de weg des levens bent gebracht. O, er zijn wat mensen die behouden zijn zonder dat zij verloren gingen. Ik weet wel, niemand kan u er van af brengen; krampachtig houdt ge uw valse gronden vast, maar wij moeten ons vrijmaken van uw bloed. Straks komt de tijd der benauwdheid; de oven zal zo heet gestookt worden in het laatste der dagen. Al wat dan niet van God is gaat als schuim over de smeltkroes, en u zult de beproeving niet kunnen doorstaan. En in de dag des oordeels zal het in uw oren klinken: "Ik heb u nooit gekend." Vraag nog om bekeerd te worden, God geve u nog ogenzalf opdat u zien moogt. God kan de bedekselen der schande, al uw vijgenbladeren nog van u wegnemen en uw ziel bekleden met de gerechtigheid en heiligheid van Christus.

Er zijn er nog onder ons die beven bij de gedachte aan de dag der loutering, voor u heb ik ook nog een woord. Iets van Gods heiligheid en rechtvaardigheid leerde u kennen in uw leven. U bent Gods recht wel eens toegevallen, maar uw leven is nooit afgesneden. Jacob kreeg aan Bethel wel dierbare genade, en hij zag wel een ladder, hetwelk Christus was, een belofte, en een toezegging, maar bij bleef Jacob. Bij Pniël werd hij Israël. Daar sneed Gods recht hem af, en nam God hem over voor tijd en eeuwigheid. Hij was hinkende aan zijn heup, maar de zon ging op toen hij door Pniël ging. O, dat u niet langer kon rusten in hetgeen geschied was, en dat het van een onderhandelen eens tot een afhandelen komen mocht.

Nu zijn de schuddingen en slingeringen vaak zo veel, ook bij de gedachte aan wat te wachten staat, omdat het nog altijd in uw hart een beweeglijk Koninkrijk is. Het is een teken des tijds, dat alles zo rust in hetgeen waar God geen rust in heeft. Och, mocht God ons nog eens doen ontwaken, en als een goddeloze rechtvaardigen, en brengen tot die volle verzekerdheid des geloofs, die in de vrucht openbaar zou worden.

Volk des Heeren, veel ligt er in deze waarheid tot beschaming en verootmoediging. Toen God het rijk der tien stammen liet wegvoeren naar Assyrië en Juda naar Babel, had dat zijn oorzaak in de verlating des Heeren en het nawandelen naar afgoden. Lange jaren was dat volk gewaarschuwd en vermaand. God had het op allerlei wijze geprobeerd om hen tot inkeer te brengen en tot wederkeer tot de God des Verbonds op te wekken. Maar het was alles tevergeefs geweest. In die zeventigjarige ballingschap werd de kerk gelouterd. God heeft Zijn doel bereikt en na de ballingschap leest u niet meer dat zij de afgoden nawandelden. De loutering van Gods kerk staat voor de deur. Wat is de glans, van het ware Sion geweken, wat een zwarte rouwfloers, ligt er overal op Gods kerk verspreid. God onderhoudt zijn volk nog wel, maar wat is het gemeenschapsleven ver weg. Wat een veraf leven, bijna geen onderscheid meer tussen de wereld en de kerk. De vreze Gods is ver weg, en waar houden wij ons nog mee in het leven? De meesten van Gods volk ontbreekt de dadelijke geloofsoefeningen, en waar wordt er nog smart over gevoeld en leed over gedragen? Hoe weinig wordt Christus gekend tot rechtvaardigmaking en nog veel minder tot heiligmaking. Wat wordt Gods Geest bedroefd en uitgeblust door ons geesteloos leven, handelen en wandelen. "Och of mijn hoofd water ware en mijn oog een springader van tranen om dag en nacht te bewenen de breuk van de dochter mijns volks." Jer. 9: 1. Wat zou het ons ter harte moeten gaan. Maar wat zijn er weinig levende klachten en opmerkingen dat de Heere staat op de drempel om te vertrekken. God kwam met zijn oordelen, de wereld vloekt en spot, en Gods volk zwijgt. O, dat God nog eens deed ontwaken uit de slaap waarin wij al zoolang neerliggen. Christus komt met de wan in Zijn hand om Zijn dorsvloer te doorzuiveren. Kaf wordt aangezien voor koren.

Veel dat wij houden voor Gods werk, is nooit door God gewerkt. Vele vlekken en smetten kleven ons aan en er is geen oog voor. Och, of wij onze belijdenis eens zat werden, en voor God in de schuld vielen, schreeuwend om dat bloed van Gods Zoon, dat reinigt van alle zonden. Dat we haten mochten de rok, die van het vlees besmet is. We moesten wel walgen van al het vlees dat wij meedragen, en waarvan de stank ons tegen komt in de kerk. De Geest des oordeels en der uitbranding mocht ons geschonken worden, en de Geest mocht Zijn werk eens doen tot verlating van de zonde, en tot een wandelen in de rechte wegen des Heeren.

God gaat Zijn volk louteren in de smeltkroes. Toen de vrienden van Daniël in de oven kwamen, verbrandden wel de touwen, maar aan hun klederen was zelfs de rook des vuurt niet. Wat waren zij gelukkig. Het is te vrezen, dat wij brandwonden zullen

oplopen. Gods Woord spreekt van *een behouden worden als door vuur*.

En zie volk des Heeren, dat Gods volk niet zal verbranden, daar staat een Drie-enig God Borg voor. Hij zit bij de oven en zal niet toelaten, dat de rechtvaardige wankele. We mochten op de loutering betrekking krijgen, hoe smartelijk het ook voor ons vlees zal zijn, God wordt er door verheerlijkt.

En het einde zal zijn:

*Gelijk een duif door 't zilverwit,
En het goud dat op haar veed'ren zit,
Bij het licht der zonnestrallen
Ver boven and're voog'len pronkt,
Zult gij, door 't Goddelijk oog belonkt,
Weer met uw schoonheid pralen.
Wanneer Gods onweerstaanb're hand
De vorsten uit het ganse land
Verstrooid had en verdreven,
Ontving Zijn erfdeel eed'ler schoon,
Dan sneeuw, hoe wit zij zich vertoon'
Aan Salmon ooit kon geven. Psalm 68: 7.*

God zegene tot die einden de overdachte waarheid, en heilige het alles aan onze harten tot de ere van Zijn Naam. Hij wekke de zielen van Zijn volk op, om gelovig uit te zien naar de triomfantelijke komst van Vorst Immanuël, en om dan zo de Heere tegemoet gevoerd te worden in de lucht en in de wolken om altijd bij de Heere te zijn. Amen.

Slotzang Psalm 68:7.

3. Christus als de Vertrouster voor Gods strijdende kerk

Vrijdagavond 2 Juli 1943 te Poortugaal

Psalm 35: 1.

Lezen: Daniel 12

Psalm 89: 3-4

Psalm 118: 4

Psalm 44: 14.

Inleiding

Op een bijzondere wijze, mijn geliefden, wordt in hetgeen wij samen gezongen hebben uit Psalm 89, de heerlijkheid van Christus bezongen. De heerlijkheid van Hem, waarvan al Zijn volk zingt en getuigenis geeft in leven en sterven. Er staat immers:

*En welke vorsten ooit het aardrijk moog' bevatten,
Wie hunner is, o, Heer' met U gelijk te schatten?*

Er zijn dus vorsten op de wereld, die door alle tijden heen hun macht hebben ontwikkeld en hun heerlijkheid geopenbaard. Er zijn vorsten geweest, die gestaan hebben in dienst van satan en er zijn er ook geweest die met genade waren bedeed, zoals ook in ons vaderland. Zij worden hier samengenomen in Psalm 89, hetzij bekeerde en onbekeerde vorsten. Er is niemand die dezelfde plaats kan innemen dan Christus. "Want tot Wien is er ooit gezegd: Gij zijt Mijn zoon, heden heb Ik U gegeneerd?" Hebr. 1:5. Christus is de Man van Gods rechterhand, Gods metgezel, die tegenwoordig geweest is in de Raad des Vredes en het Verbond mede oprichtte. Ja, Christus, die Zichzelf gegeven heeft als Borg en Middelaar van het Verbond der genade, is gezalfd tot Koning over Sion, de berg van Gods heiligheid. Die zelfs in de donkerste en in de druk der tijden de vertroosting van Zijn volk is. Waarover wij vanavond wensen te handelen, uit het u voorgelezen gedeelte, Daniël 12:1.

En te dien tijd zal Michaël opstaan, die grote Vorst, die voor de kinderen Uws volks staat, als het zulk een tijd der benauwdheid zijn zal, als er niet geweest is sinds dat er een volk geweest is, tot op dien tijd toe. En te dien tijd zal uw volk verlost worden, al die bevonden wordt geschreven te zijn in het boek.

Christus wordt in deze tekst ons voorgesteld *als de Vertrouster voor Gods strijdende kerk.*

Dat blijkt uit:

1. **De Voortreffelijkheid van Zijn Persoon.**
2. **De bijzondere plaats, die Hij inneemt.**
3. **De dadelijke uitoefening van Zijn bediening.**

1. *De Voortreffelijkheid van Zijn Persoon*

Er wordt in deze tekst gesproken van Michaël, die grote Vorst, van Wie Daniël al eerder heeft gesproken. Denk maar aan het 10e kapittel, waar ook die naam voorkomt. Hij komt ook voor in Judas 9 en in Openbaring 12:7. In het boek van Daniel is het opmerkelijk, dat in het 10e hoofdstuk Michael voorkomt als een aartsengel en in het 12e hoofdstuk als Christus Zelf. In Daniël 10 wordt Michael genoemd *één van de*

eerste vorsten. Daar kan het Christus niet zijn, omdat Hij niemand hoeft die Hem gelijk is. Denkt maar aan de uitspraak van Paulus in 1 Tim. 2:5, *want er is één God, er is ook één Middelaar Gods en der mensen, de mens Christus Jezus.*

In onze tekst wordt Hij menigmaal genoemd *de grote Vorst*. Het is de mening van velen onzer Godgeleerden, dat wij hier in het 12e hoofdstuk aan niemand anders denken dan aan Christus, Wiens Naam betekent: *Wie is Hem gelijk?* Want Hij, de Heere Jezus, *is het beeld des onzienlijken Gods.* Col. 1:15. *Hij is de eerstgeborenen aller creaturen.* Hij is van eeuwigheid en tot in eeuwigheid waarachtig en eeuwig God. Hij wordt zo menigmaal genoemd: *de grote Vorst van het heir des hemels.* Gelijk Hij zich ook openbaarde aan Jozua. Zelf heeft Hij gezegd in Psalm 2:

En Ik, die Vorst met zoveel macht bedeed,

Zal Gods besluit aan 't wereldrond doen horen.

Hij is Vorst als waarachtig God, maar ook in het bijzonder als de Verordineerde van de Vader. Als het Hoofd, niet alleen van de Hemelse legerscharen en de heilige engelen, maar ook van Zijn volk, omdat Hij het Hoofd is van het Verbond der genade en al Zijn volk vertegenwoordigt. Hij is Koning in het koninkrijk van Gods macht, over heel de wereld, zoals er geschreven staat in Psalm 93 en in Dan. 4:34- 35. Hij is ook Vorst in het koninkrijk van Gods genade, in Zijn kerk en in de harten van Zijn volk in het bijzonder.

Hij wordt hier genoemd *de grote Vorst*. Omdat het welbehagen van de Vader door Zijn hand gelukkig zal voortgaan. Hij heerst van zee tot zee en van de rivieren tot aan het einde der aarde. Hij is die grote Vorst omdat Hij heerst over de opgeblazenheid der zee. Door Hem regeren de koningen en stellen de vorsten gerechtigheid. Hij stelt ze aan, maar zet ze ook weer af, naar Zijn Goddelijk welbehagen. Er staat ook in Joh. 17:2 "Gelijkerwijs Gij Hem macht gegeven hebt over alle vlees. Zelfs de satan is aan Zijn macht onderworpen. Want zij baden Hem in Matthéüs 8, dat zij in de kudde zwijnen mochten varen. De discipelen hebben gezegd: "Wie is Deze, dat ook de winden en de zeeën Hem gehoorzamen?" Ja, Christus heeft wel geslapen op dat schip. Maar op dat schip waar Christus is, is geen nood. Hij is de Stuurman en de grote Kapitein, Die niet alleen die boot veilige in de haven zal brengen, maar Hij is ook de Kapitein van al de genade in de harten van Zijn volk. Zo zal Hij zorgen, dat er geen klauw van dat volk zal achterblijven.

Zij hebben ook Christus als de Verordineerde van de Vader leren kennen in hun ziel. Voor Hem hun knieën leren buigen, toen Hij tot hen sprak, zoals tegen Saul: "Saul, Saul, wat vervolgt gij Mij? Het is u hard de verzenen tegen de prikkels te slaan!" Maar Hem ook als Vorst leren kennen, waar Hij al de hoogten, die zich verhieven in hun hart tegen de kennis Gods, neergeworpen heeft en alle gedachten gevangen heeft gelegd onder de gehoorzaamheid van Hem. Hij is die grote Vorst, Die hen uit de muil der leeuwen gedurig verlost heeft. Paulus

schreef aan die van Korinthe: "Die God, Die ons uit zo grote nood verlost heeft en nog verlost, en op Welken wij hopen, dat Hij ons nog verlossen zal. 2 Cor. 1:10, Ja, dat volk wordt het gewaar, wat de kerk van de oude dag betuigd heeft: *Wat glans, wat Majesteit, hebt Gij die Vorst bereid,* Psalm 21.

Hij heeft Zich als een Vorst betoond in hun leven als die grote Overwinnaar, toen Hij satan de kop heeft vermorzeld en Hij al de machten van de hel en heerschappij van de zonden voor eeuwig heeft gebroken. Welk een weldaad om die Vorst in het oog te krijgen, Hem te leren kennen en te aanbidden; het oog gedurig op die Vorst geslagen te hebben. Want als dat volk van God hem niet in het oog houdt, zijn ze precies als een riet, dat van de wind heen en weer bewogen wordt. Dan zouden we gedurig

zeggen: 'O, wat is de zaak van Gods kerk wankel; wat schudt het op zijn grondvesten! Satan zal triomferen, zijn macht gaan ontplooiën en wat zal er dan van de kerk overblijven? Het schijnt of soms alles hopeloos is.' Maar zodra hun oog voor Hem geopend is, wat wordt het dan geheel anders. Dan mogen ze geloven, dat alle instrument die tegen de kerk gebruikt wordt, niet zal lukken. Dan horen zij het die Vorst Zelf getuigen: "Hebt goede moed, Ik heb de wereld overwonnen!" Want Christus triomfeert over al de machten van de hel en zal Zijn overwinning toch behalen. Dat uitverkoren volk is in Hem meer dan Overwinnaar, in Hem, Die ze liefhad en van hun zonden gewassen heeft in Zijn bloed. Hij staat boven de aardbol. En:

*Wat vijand tegen Hem zich kant,
Zijn hand, Zijn onweerstaand're hand,
Zal hen bekleên met schaamt'en schand!
Maar eeuwig bloeit de gloriekroon
Op 't hoofd van Davids grote Zoon.*

Och, dat we in deze bange tijd het oog op Hem mochten slaan. Dat onze ziel naar boven mocht zien, waar de Overste Leidsman toch gezeten is aan de rechterhand van Zijn Vader. *En welke Vorst ooit het aardrijk mocht bevatten, wie hunner is, o Heere, met U gelijk te schatten?* Als wij daar een oog voor krijgen, dan zeggen wij: O God, wat is alles toch in veilige handen! Wat zal die kerk eenmaal aanschouwen nu die grote Christus de Overwinnaar is! In die eeuwige majesteit en overwinning zullen zij Hem zichtbaar zien op de wolken des hemels. O, daar gedurig toe verwaardigd te worden door het geloof, dat geeft zulk een sterkte en rust. Als God Zijn volk er maar bij brengt en hun oog er voor opent, dan hebben zij niets te vrezen en kunnen als helden het slijk der straten treden. Dan wordt hun moedeloosheid weggenomen en zijn in Christus meer dan overwinnaars. Dan is het in hun hart:

*'t Goddeloze volk wordt haast tot as,
't Zal voor Uw oog vergaan als was,
Dat smelt voor gloei'nde kolen.* Psalm 68

Dan liggen zij er niet langer meer onder maar krijgen door het geloof de overhand.

Die grote Vorst, Michaël. De Vader heeft Hem eer en heerlijkheid gegeven. Er staat in Psalm 21: *Zo leeft die Vorst altoos, zo leeft Hij eindeloos.* Er komt aan Zijn heerlijkheid en majesteit nooit een einde.

Anders is het met al de groten en monarchen der aarde. Hun heerlijkheid is maar tijdelijk en hun macht beperkt. Dat is met Christus niet het geval. O nee! *Zijn jaren zullen niet ophouden*, staat er. Hij is van eeuwigheid tot eeuwigheid God. Hij bezit ook de macht over alle machtbezittenden die Hij uitoefent voor Zijn kerk. Een oneindige grootheid, een almachtige kracht waar de troost voor het volk van God in ligt.

2. Letten wij in de tweede plaats op de bijzondere plaats, die de Vorst inneemt.

Er staat: "Die voor de kinderen uws volks staat." Van Christus wordt hier gezegd, dat *Hij staat voor de kinderen uws volks en dat Hij daarover zal opstaan.* Dat zijn twee dingen. Hij staat voor de kinderen uws volks en Hij zal te dier tijd opstaan.

Dat Christus stáát heeft een grote betekenis. Hij heeft gestaan in de eeuwigheid voor het aangezicht van Zijn Vader, toen die Vorst betuigde: "Wie is Hij, Die Borg zal worden om tot Mij te genaken? Spreekt de Heere. Hij heeft gestaan daar in de eeuwigheid, zich vrijwillig overgegeven als Borg en Middelaar om aan het recht van

God te voldoen. Maar ook om de schuld van Zijn uitverkorenen te verzoenen. Hij heeft gestaan terstond na de val in de tijd, toen God sprak in Genesis 3: "Ik zal vijandschap zetten." Hij heeft gestaan in de volheid des tijds toen God Zijn Zoon gezonden heeft en Hij Zijn aangezicht stelde als een keisteen. Toen heeft hij gezegd: "Ik treed niet achterwaarts." Welke machten van de hel zijn tegen Hem aangekomen! Welke geweldhebbers hebben niet gepoogd Zijn kroon neer te storten! Welke strikken hebben zij Hem gelegd, en zij hebben Hem niet overmocht. Hoor Hem getuigen in Job 12:27. "Nu is Mijn ziel ontroerd, en wat zal Ik zeggen? Vader verlos Mij uit deze ure." Maar hierom ben Ik in deze wereld gekomen." Christus heeft gestaan voor de eer van Zijn Vader, voor het heil van Zijn kerk, voor de verlossing van Zijn volk. Hij heeft gestaan in Zijn lijden, in de ravijnen van de dood. Gestaan, toen de sterke stieren van Basan op Hem aankwamen, toen honden Hem hebben omsingeld en een vergadering van boosdoeners Hem omsingelden. Psalm 22:17. Hij heeft gestaan, toen zij Hem Zijn handen en voeten hebben doorgraven, toen hij getuigenis gaf op Golgotha: *Het is volbracht*. Hij heeft gestaan in Zijn opstanding uit de dood, als de Leeuw uit de stam van Juda, Die heeft overwonnen.

Hij staat voor de kinderen uws volks. Hij staat daar in de hemel voor het aangezicht Zijns Vaders, om daar al de verlangens van Zijn volk voor de Vader neer te leggen. Voor dat volk, die zo krachteloos en moedeloos zijn, die kinderen uws volks, die niet bestaan kunnen voor God. Want Hij weet wat van Zijn maaksel is te wachten. Van de moordenaar aan het kruis lezen wij, dat hun benen zijn gebroken, maar bij Christus heeft het geen plaats gehad. De Schrift had van Hem gezegd, *dat geen been aan Hen zou gebroken worden*. De bruid riep er van in Hoogl. 5:15, "Zijn schenkelen zijn als marmeren pilaren, gegrond op voeten van het dichtste goud. Zijn gestalte is als de Libanon, uitverkoren als de cederen."

En als er nu in de Waarheid staat, *dat Hij staan zal voor de kinderen uws volks*, dan ziet dat alleen op Christus, Die in de eeuwigheid reeds voor dat volk stond, maar ook in de tijd en tot in eeuwigheid staat aan de rechterhand des Vaders. Dat staan betekent ook, dat Hij Zijn volk draagt met al hun lasten en noden. Hij spreek in Jesaja 46:4 "Ik zal u opnemen en u dragen en redden; Ik heb het gedaan, en Ik zal het doen, en tot de ouderdom en de grijsheid toe."

Er staat in onze tekst met nadruk, *dat Hij zal opstaan*. Wat dat betekent? Hij is opgestaan in de eeuwigheid, opgestaan in de tijd, naar ook ten nutte van Zijn kerk hier op aarde.

Er staat te dier tijd. Dat moet in verband gebracht worden met het voorgaande hoofdstuk. Er staat, dat de anti-Christ zichzelf zal openbaren op verschillende wijzen. Hij zal doen naar Zijn welgevallen. Er zullen sommige leraars afvallen. Zo benauwd zal het zijn dat het hart van de mensen zal bezwijken van vrees, vanwege dat plaats zal vinden. O, wat zal Gods kerk in de beproeving komen! Want het gaat om het levende kind. Hoor maar wat in het laatste gedeelte van dat hoofdstuk staat. "De antichrist zal zijn tenten planten tussen de zeeën aan de berg des heiligen sieraads", d, w. z. dat die macht zich zal openbaren ook in de kerk. Overal zal hij zijn tenten opstellen, en dan zal het benauwd worden op de wereld. Christus heeft gezegd, dat er tijden zullen komen, dat zij niet zullen kunnen verkopen of kopen. Het zal een tijd wezen, dat het hart eens mensen zal bezwijken. Het zal zo benauwd van alle zijden worden, dat er bijna geen ademtocht om te leven zal overblijven. Het zou alles worden afgesneden. Zodat de mens de dood zou zoeken boven het leven.

En dan zal Hij opstaan. Dat ziet u door het gehele Woord van God, in de leiding van

Israels volk. Wanneer is God erover opgestaan? Toen het bij hen aan het eind was, wanneer er geen hoop of verwachting meer overgebleven was, toen het verloren was en Faraó de knechtjes van der Hebreëën liet verdrinken in de Nijl. Toen Haman de galg had gemaakt om Mordechaï eraan op te hangen. O, het kan ver gaan! Mijn hoorders, zie Manasse. Hij vervulde zelfs Jeruzalem met bloed van het ene eind tot het andere. Plaatste zelfs een afgodsbeeld in de tempel. Daarna is hij in ketenen geboeid naar Babel gevoerd. We zouden wel zeggen: Nu is 't voor eeuwig afgedaan! Maar nee, daar staat die grote Vorst op en Manasse gaat bekennen, *dat de Heere God is*. De vrucht van de ware bekering wordt in het leven openbaar. Dat blijft niet uit. Hoever kan God het soms toelaten, die macht en de woede van de vijand! Ja, zelfs Zijn volk laten doorgaan eer Hij hen neervelt.

God is niet na te rekenen en geeft geen rekenschap van Zijn daden. Zie het maar door het gehele Woord van God, in de geschiedenis van Zijn kerk, in de leidingen van Zijn volk. Het moet eerst nood worden, dat wij nergens meer terecht kunnen, als bij God alleen, en dan staat God op. God verspilt Zijn genade niet!

Hij zal tot Zijn einde komen, en zal geen uithelper hebben. Gods volk heeft een machtige Helper. Het kan er weleens op aan komen, dat zij schreeuwen van binnen: *Gij hebt geen heil bij God!* Maar zij hebben een machtige Helper, waarvan zij mogen zingen: *Die in de nood uw Redder is geweest.* In zes benauwdheden heeft Hij ze verlost en in de zevende heeft Hij ze ook niet laten omkomen. Daar zijn de duidelijkste bewijzen van. Hoe menigmaal is het geschied dat Hij al de macht van de hel terstond verbrak en Zijn volk verlossing gaf. De Antichrist zal geen helper hebben. O nee, want hij gaat het oordeel tegemoet. *God zal dien haar'gen schedel vellen.* Tot de grond toe zal God hem vernietigen en verdelgen.

O, wat zal het een blijdschap voor Gods kerk zijn als zij het met hun ogen zullen aanschouwen, dat God zal opstaan over de kinderen uws volks. Hij zal ook opstaan in hun hart opdat zij het met God eens zullen worden in Zijn handelingen en wegen.

Mijn hoorders, als het volk het eens wordt met God en onder Zijn aanbiddelijk recht mag buigen, het mag omhelzen, dan staat God op. Dan ligt er niet veel tijd meer tussen. Dan is het: *Ik zal haastelijk recht doen.* Die overwinning in de harten van Gods volk, dat verwaardigd worden om een plaats onder God en achter God in te nemen, is veel groter overwinning, dan dat een gehele wereld voor hun oog vernederd wordt. Er is geen betere plaats. Maar aan hun kant onmogelijk om er te komen. O, wat krijgt de kerk er behoefte aan, dat Hij nog eens opstaat in hun hart; en nog eens een slag in hun ziel mocht geven, waardoor zij aan de zijde van God geplaatst worden!

Ach, dat hebben wij allen zo nodig, mensen. Daar zijn zoveel wegen in ons leven, waarvan wij zeggen: 'Heere, waarom moet ik dat doorleven, o, God; waarom moet die band doorbroken worden; waarom moet die scheiding vallen?' Maar God geeft geen rekenschap van Zijn daden. O nee, want Mijn Raad zal bestaan en Ik zal al Mijn welbehagen doen.

Er zal een tijd komen, dat alle raadsels zullen worden opgelost. Dat zal het grootste wezen als Hij straks eens op zal staan aan het eind van ons leven. Want och, wij moeten uit genade zalig worden. Het zal een groot wonder voor ons wezen, als wij er ooit toe verwaardigd worden om een thuiskomen bij God te krijgen en een plaats daarboven door Christus bereid. Wij kunnen toch geen haar wit of zwart maken. Dat weet dat volk wel, met hun dierbaarste wetenschap en kostelijkste zaken. Och, wat voelen zij zich krachteloos.

Hoort David in Psalm 61:2,

*In verafgelegen streken,
Schier bezweken,
Zoek ik hulp bij U alleen.*

En zo is het toch in de praktijk van het zielsleven van Gods gunstgenoten.

Maar te dier tijd, zal die grote Vorst opstaan. Als wij Die maar in het oog krijgen, dan zal het kunnen. "Want met mijn God spring ik over een muur en dring ik door een sterke bende." Met Hem kunnen wij door de diepste ravijnen heen. Ja, door de Jordaan des doods, daar Hij toch de dood verslond tot eeuwige overwinning. Michaël die grote Vorst, zal opstaan. Wanneer Die zal opstaan hier in dit leven, ook straks in de ure des doods, dan zal de kerk instemmen met de dichter uit Psalm 118 : 4

*De Heer is aan de spits getreden
Dergenen die mij hulpe biên.
Ik zal gered uit zwarigheden,
Mijn lust aan mijne haat'ren zien. Enz.*

Toepassing

En nu mijn hoorders, een ogenblik hebben wij stil gestaan bij de heerlijkheid van Christus en bij de plaats die Hij eens inneemt, die Hem aangewezen is door de Vader.

3. Nu nog een enkel woord over de uitoefening van Zijn bediening

... En te dien tijd zal uw volk verlost worden, al die bevonden wordt geschreven te zijn in het boek.

Dus Christus staat niet alleen op, maar Hij verlost ook. Wie zal er door Christus verlost worden? Alle mensen? De tekst zegt: *Al wie gevonden wordt, geschreven in het boek.* Daar wordt in Gods Woord gesproken van het boek van Gods Alwetendheid, over het Boek van Gods Woord, over het Boek der Voorzienigheid, over het Boek der consciëntie, maar ook over het Boek des Levens des Lams. In dat boek zijn van eeuwigheid door God geschreven de namen van al 's Heeren kinderen. Dat ligt voor Gods aangezicht, boven het bereik van satan en wereld. Maar ook buiten het bereik van ons. Er is niemand, die de namen uit dat boek ooit kan schrappen. De Heere kent degenen, die de Zijnen zijn. Joh. 10:14. "Ik ken de Mijnen, en word van de Mijnen gekend." Wat blijkt nu in die namen in dat boek? Daar blijkt uit de soevereiniteit Gods. God doet met het heir des hemels en met de inwoners der aarde naar Zijn welbehagen. Hij is de grote pottenbakker, die het ene vat maakt ter ere en het andere ter onere. "Jacob heb Ik liefgehad en Ezau heb Ik gehaat." "Zo ontfermt Hij, dien Hij wil en verhardt, die Hij wil." Daarin blijkt Zijn eeuwige ontfermende liefde over Zijn gunstgenoten, dat Hij ze in dat boek heeft geschreven en dat die namen steeds gedurig voor Zijn ogen zijn. Dat volk mag weleens in moedeloosheid zijn, dat zij zeggen: 'De Heere heeft mij vergeten en de Heere heeft mij verlaten'; maar zomin een moeder haar zuigeling kan vergeten, zomin zal God Zijn volk vergeten. Hij zal aan dat volk gedenken met innerlijke ontferming, en Zijn barmhartigheid is over het volk uitgestrekt.

Nu zal Christus dat volk verlossen, *al die gevonden wordt geschreven te zijn in dat boek.* Zij zijn dus het onderwerp die door Christus zullen worden verlost. Verlost uit de heerschappij van satan, van de macht der zonden, van de vloek der wet van de banden des doods, van al het geweld dat hier het deel is van het volk des Heeren. Zij worden verlost met een eeuwige verlossing door het bloed des Lams, niet met goud of zilver, maar met het dierbaar bloed van Christus als van een onbevlekt en onstraffelijk Lam. Zij worden verlost in bijzondere tijden en noden. Daar zijn de bewijzen van in

Gods getuigenis. Denkt aan Israël in Egypte, aan David uit de hand van Saul, de jongelingen in de vurige oven. Ze hebben gezegd: *Onze God is machtig te verlossen.* Daniel wordt verlost uit de leeuwenkuil. Van Gods volk staat er in 't algemeen, dat ze verlost worden uit de grote verdrukking. Openb. 7. Daar staat *dat zij uit de grote verdrukking zijn gekomen en hebben hun lange klederen wit gemaakt in het bloed des Lams.* Zij zullen verlost worden in het laatste der dagen, wanneer de macht van de antichrist ten toppunt zal stijgen en dat satan zijn laatste slag zal slaan. Maar dat zal zijn eeuwige ondergang wezen want als hij denkt dat hij het gewonnen heeft, is het voor eeuwig verloren.

Naar die tijd gaan wij met rasse schreden. U ziet het einde van de oorlog nog niet. Het is of het al maar erger wordt en alsof de antichrist uit de afgrond zijn kop opsteekt. Gods kerk komt in het gedrang. Als de kerk verwaardigd wordt om te blijven staan voor de rechten van Sions Koning, voor de gerechtigheid van de Waarheid, dan volgt er vervolging. Wat zal er voor die kerk anders overblijven dan de druk en vervolging? Christus en de apostelen hebben het voorgezegd: "Die godzalig willen leven, zullen vervolgd worden. Gelukkig degenen, die staande mogen blijven, de Waarheid niet verzaken en voor de rechten van Sions Koning blijven staan. O, wat er over hen kome, zij zullen toch verlost worden. Want God zal er voor zorgen en het liefdeoog van Christus is erop gericht. "Roep Mij aan in den dag der benauwdheid, Ik zal u eruit helpen en gij zult Mij eren." Christus heeft het laatste woord. Het zal voor de kerk nooit tegenvallen, maar eeuwig meevallen. Zij zullen gekroond worden met eeuwige heerlijkheid, zoals zij hier versierd worden met de klederen van heiligheid. Zij zullen straks verheerlijkt worden naar ziel en lichaam beide. Dan zal al hun strijd, moeite en ellende wegvallen, want God zal al hun tranen van dat volk afwissen en eeuwige blijdschap zal op hun hoofd zijn; treuring en zuchting zullen wegvlieden.

Mijn hoorders, dat onze ziel gezet werd op de eeuwige overwinning van Christus en wij Hem eens in het oog kregen in de bange tijden die wij samen moeten doorleven. God beware ons en onze kinderen, mannen en zonen die in 't buitenland vertoeven, on der zoveel strijd, moeite, bekommring en benauwdheid. Wat zullen uw kinderen uitgestaan hebben, ook in de week die achter ons ligt. Misschien hebben ze nog tot God geroepen, tot die God van Nederland! Want die God is er nog! Hij zegt: "Doet uw mond maar wijd open, Ik zal hem vervullen."

Och, dat wij onze toevlucht tot God leerden nemen, jong en oud, klein en groot. Het zal wat zijn om niet in dat boek geschreven te zijn en geen onderwerp van die gezegende verlossing van Christus! O Gemeente, de tijd is voorts kort en de toekomst des Heeren genaakt. Dat de roepstemmen des Heeren geheiligd mochten worden aan ons hart. Kust de Zoon met zoveel macht bekleed. Hij kan ons nog redden van het verderf en uit de kaken der hel. Hij kan u nog kronen met Zijn goedertierenheid en barmhartigheid. O, dat u Zijn sterkte mocht aangrijpen en vrede met Hem maken! Christus te kennen is het eeuwige leven. Werd het nog eens in uw leven:

*Geef mij Jezus of ik sterf,
Buiten Jezus is geen leven,
Maar een eeuwig zielsverderf.*

Het is het alvervullend en alverzadigend voor Zijn gunstgenoten. Hem tot ons eigendom te hebben, daarin bestaat die enige troost beide in leven en in sterven.

Arme jeugd, dat je nog eens tot inkeer mocht komen onder de geduchte en zware oordelen Gods. Och, mocht God het nog eens opbinden, terwijl je nog leeft aan deze zijde van het graf.

Mijn hoorders, ik hoop u niet te vergeten. O nee, maar de wegen worden toch anders, dat wij voor u zullen voorgaan. Dat het uitgesproken woord en de bediening in uw midden verricht nog eens wat naliet. Want zoals wij straks afscheid moeten nemen van elkander, zo zullen wij ook afscheid nemen van dit leven, als de dood komt. Hoe zullen wij dan God ontmoeten? Hier kan het bang zijn en bang worden, gelijk ook onze tekst daarvan spreekt,. Maar dat is geen vergelijk met wat het eenmaal zijn zal als de vierschaar gespannen wordt op de wolken des hemels. De God aller genade mocht nog genade schenken eer het te laat is.

De Heere verlene u, bedrukt volk in ons midden, genade om gebracht te worden tot de kennis van die gezegende Middelaar, Die staan zal voor de kinderen Zijns volks, tot een Banier der volken. Hij heeft de verlossing bewerkt en zal ze ook volvoeren bij Zijn volk door de benauwdheden der tijden heen. Zo Hij vertoeft, verbeidt Hem. Hij zal gewisselijk komen en niet achterblijven. Bij de huichelaar en bij al degenen, die Christus zélf aangenomen hebben, zal alles ontvallen in de verheffing van de (doods)Jordaan.

Voor u, volk des Heeren zal het anders zijn. God zal Zijn eigen werk kronen. Dat wij met een innig verlangen der ziel naar die komst mochten uitzien. Dan komt de voltooiing van het Godsrijk, dan zal het zijn de voltoering van Gods eeuwige Raad. En het einde daarvan zal zijn de verheerlijking van Hem, Die Zijn leven stelde voor Zijn schapen. Ja, het einde zal zijn de lof en eer en heerlijkheid van de Enige en Drie-enige God, uit Wie, door Wie en tot Wie alle dingen zijn. Amen.

4. De reine begeerte van Jeruzalems dochters

Vrijdag 4 december 1942, Rotterdam-Zuid

Zingen: Psalm 106 3

Lezen: Hooglied 5

Zingen: Psalm 45: 1 en 4

Zingen: Psalm 146: 1

Zingen: Psalm 140: 13

In 2 Timotheüs 2: 23, geliefden, vermaant de apostel Paulus zijn geestelijke zoon Timotheüs *om de vragen die dwaas en zonder lering zijn, te verwerpen, wetende dat zij twistingen voortbrengen.*

Ook in de dagen van Paulus waren er twistingen, waardoor men, gelijk de kanttekenaar ons zegt, kwesties besprak die van geen wezenlijk belang waren voor het waarachtig heil van een mens en voor zijn onsterfelijke ziel. Daarom heeft Paulus later aan Titus geschreven: "Maar wedersta de dwaze vragen, geslachtsrekeningen, twistingen, en strijdningen over de wet, want zij zijn onnut en ijdel", Titus 3: 9.

Hij maant dus af van al hetgeen geen profijt afwerpt voor het heil van onze onsterfelijke ziel, daar toch de ernst van het leven elk mens zal moeten drukken om die vragen te verwerpen, die geen waarachtig nut brengen, maar daartegenover vragen naar de Heere en naar Zijn sterkte. Daar God alleen ons hart maar vervult en ons alleen maar bevrediging kan schenken, zowel voor de tijd als voor de eeuwigheid, zullen Gods uitverkorenen in de 24ste Psalm roemen. Want daar wordt van dat volk gezegd: "Dit is het geslacht dat naar God vraagt en dat Uw aangezicht zoekt, dat is Jakob", Psalm 24: 6.

Dit is noodzakelijk en het is van het grootste belang, omdat wij toch op reis zijn naar een allesbeslissende en nimmer eindigende eeuwigheid. Wij zijn uit kracht van onze diepe val in ons verbondshoofd Adam verduisterd in ons verstand en vervreemd van het leven dat uit God is, door de onbewustheid en verharding van ons hart.

Een zeker spreekwoord zegt: "Door vragen wordt men wijs." Door vragen krijgt men ware kennis. En inderdaad, daar schuilt zoveel waarheid in, dat de mens alles zou moeten aangrijpen om die ware wijsheid deelachtig te worden, maar ook om te allen tijde die wegen te bewandelen, waarin de ware wijsheid verkregen kan worden. Dat is de weg die God opent in Zijn Woord en Getuigenis. Vandaar dat dat volk ook zegt: "Heere, leer mij Uw weg."

Inderdaad, wanneer een mens door God wordt aangegrepen, is er een heimwee naar en een betrekking op die ware kennis van God. Dan kan hij er nooit genoeg van weten en er nooit genoeg van horen daar gaat zijn hart naar uit. Vanwege het gemis dat ontdekt is, maar ook vanwege de noodzakelijkheid om met die wijsheid bedeed te mogen worden. En dan, geliefden, worden al die vragen die door zulk een ziel gedaan worden in waarheid en oprechtheid des harten, opgelost en beantwoord op Gods tijd. Hij hoort het gebed. Hij geeft de wens der zachtmoedigen. 'Gij hebt het land begeerlijk gemaakt en verrijkt het grotelijks. De rivieren Gods zijn vol waters', Psalm 65: 10.

O, wat zouden wij gelukkig zijn, geliefden, als wij daar iets van in ons hart mogen

ontvangen. Dat er zulk een heilbegeerte was naar die ware kennis Gods, maar ook naar die wezenlijke kennis van Christus, waar ik in dit uur met een enkel woord over wens te spreken. Onze tekst vindt u opgetekend in Hooglied 5: 9, waar Gods Woord aldus luidt:

"Wat is uw Liefste meer dan een andere liefste, o gij schoonste onder de vrouwen? Wat is uw Liefste meer dan een andere liefste, dat gij ons zo bezworen hebt!"

Enkele weken geleden hebben wij stil gestaan bij het 8ste vers. In vers 8 vraagt de bruid aan de dochters van Jeruzalem: "Indien gij mijn Liefste vindt, wat zult gij Hem aanzeggen: Dat ik krank ben van liefde." Haar hart gaat met een innerlijke genegenheid naar Hem uit om Hem terug te mogen vinden. En nu gaat onze tekst over ***de reine begeerte van Jeruzalems dochters naar de kennis van Christus.***

Wij letten er dan op:

- 1. Hoe zij die kennis trachten te krijgen.**
- 2. Waarom zij die kennis zo vurig begeerden.**

1. Hoe zij die kennis trachten te krijgen.

De dochters van Jeruzalem spreken de bruid wederom aan, die haar zo bezworen had en noemen haar: *gij schoonste onder de vrouwen*. Dat is de benaming die Christus in Hooglied 1: 8 Zelf aan Zijn bruid heeft gegeven. En nu doen die dochters van Jeruzalem hetzelfde. Zij spreken die bruid aan met: *gij schoonste onder de vrouwen*. Want toch blijft zij de schoonste onder de vrouwen. Die bekommerde Kerk heeft de gebreken van de bevestigde Kerk wel gezien, maar daar heeft zij niet over gesproken. Zij heeft maar gelet op de schoonheid die de bruid bezat.

Mijn hoorders, er is tweeërlei schoonheid die de Kerk bezit. Ten eerste de toegerekende schoonheid en ten tweede een ingestorte schoonheid, die de Kerk uiterlijk openbaart. Een toegerekende schoonheid ziet op de toerekening van de gerechtigheid van Christus. Een ingestorte schoonheid ziet op de heiligheid van Christus, die zij gekregen heeft.

Dit is een schoonheid die de Kerk naar buiten openbaart, *want in gestikte klederen zullen zij tot de Koning geleid worden*, Psalm 45: 15. O, die dochters van Jeruzalem zien nog zoveel schoonheid in die bruid, al is zij ook zover afgedreven en afgedwaald en al mist zij de dadelijke gemeenschap met Christus. Zelfs wanneer de Kerk onder druk en kruis, strijd en moeite schreeuwt en zucht, wanneer zij daar vlucht tot God, ja, wanneer het schijnt dat dat volk in droefenis zal verzinken, blinkt de schoonheid nog uit in de verzuchtingen en in het kennen van die Kerk, voor dat bekommerde volk. Want daar gaat toch iets van uit, geliefden. Er zijn zoveel mensen die praten kunnen, maar wat niet uit het hart komt. Maar dat is bij dat ware volk van God anders. Dat heeft altijd iets wat overkomt. Al zeggen zij soms maar één woord, ja, al verneemt u uit hun lippen maar één zucht, dan trekt het u aan. Gods werk geeft altijd indruk. De wereld zal zelfs bekennen *dat zij een zaad zijn van de Heere gezegend*. 'Want het Koninkrijk Gods komt niet met een uiterlijk gelaat, maar het is binnen in u'. Gods volk wordt dat wel gewaar.

Ik zal dit voorbeeld maar nemen uit Lukas 18, wanneer die Farizeeër daar in de tempel komt. Geeft dat enige indruk? Zou daar nu ooit een mens jaloers op kunnen worden? O nee! Maar als daar achter in de tempel die tollenaar staat, zijn hand op de borst slaat en uitroept: *O God, wees mij, zondaar, genadig!* Dan krijgt Gods volk daar betrekking op en worden zij in hun ziel gewaar dat het de waarheid is.

Mijn hoorders, al zouden wij dat van een kind van God eens in z'n leven gehoord hebben, dan zou dat krediet nooit meer weg kunnen zinken, maar blijft dat liggen, omdat dat diep in het hart is gezonken. Ja, al zouden zij dat volk nooit meer ontmoeten op de wereld, dan geloven zij er van dat zij eenmaal samen God zullen prijzen en verheerlijken.

Die wachters hebben de bruid geslagen en verwond. Maar hebben die dochters van Jeruzalem dat ook gedaan? O nee! Zij zijn jaloers op die bruid geworden in al haar gemis en ellende. O, dat is het heilgeheim, dat de wereld en het naamchristendom niet vatten kan. Want al wat van God is, heeft een onuitwisbare kracht. Daar kan een mens nooit onder vandaan komen. Dat moet een mens geloven. Het draagt een Goddelijk stempel. En God staat voor Zijn werk in. Vandaar dat zij zeggen: *O gij schoonste onder de vrouwen*. God legt zulk een heerlijkheid op Zijn volk.

En nu moet u ook eens bedenken dat Gods volk veel meer krediet over het algemeen heeft voor een ander dan voor zichzelf. De bruid was een mens die zichzelf kwijt was geworden, maar standelijk in het gemis leefde. Er was een innerlijk heimwee. *Och, of ik Hem vinden mocht, Die mijn ziel liefheeft*. Ze kon het met de wetenschap van wat er lag niet doen. Asaf zegt in Psalm 73: *Niets is er, waar ik in kan rusten*. En dat was bij die bruid ook zo. Zij kunnen met niets gerust gesteld zijn, dan alleen met de dadelijke gemeenschap met die Persoon. Want het gaat om de Persoon van de Middelaar, want Hij alleen kan haar hart vervullen. En dat is bij al het ware volk van God zo. Als dat niet het geval is, staat de mens er buiten en mist alles. Dat volk is gezet op en verlangend gemaakt naar de gemeenschap met Christus en met God. En als zij dat missen, gaat dat volk veroordeeld en schuldig zijn weg en pad hier op de aarde. Dan zegt het met David in Psalm 56: 9: *Gij hebt mijn omzwerven geteld, leg mijn tranen in Uw fles*. Dat gaat niet zonder smart en innerlijke droefheid in hun ziel. Dat wil niet zeggen dat zij altijd inwendig tranen schreeuwen in hun ziel tot God. O, dat heimwee naar die volmaakte Persoon, dat zegt: *Och, of die tijd nog eens mocht aanbreken en ik Hem vinden mocht, dan zou ik Hem in mijn binnenkamer brengen*.

En nu leert Gods volk twee dingen: een tijd om Hem te omhelzen en een tijd om verre te zijn van omhelzen. Dat leren zij verstaan in hun leven. Dat gaat met tranen gepaard, met tranen van droefenis, maar ook met tranen van innerlijke blijdschap.

En nu zijn die dochters van Jeruzalem iets gewaar geworden. Wat zijn zij gewaar geworden? Dat die bruid iets had, dat zij misten. Vandaar dat die dochters van Jeruzalem vragen: Wat is uw Liefste meer dan een andere liefste? De bruid had de dochters van Jeruzalem bezworen: *Indien gij mijn Liefste vindt, wat zult gij Hem aanzeggen? Dat ik krank ben van liefde*.

Die bruid had die Kerk bezworen. Zij had van haar een eed gevorderd. Nu mag een mens een eed doen als het tot Gods eer is. En u moet er eens aan denken wat een gewichtige zaak het is, wanneer die bruid die dochters van Jeruzalem onder ede stelt.

En die dochters van Jeruzalem zijn gewaar geworden dat er toch wel iets bijzonders bij die bruid moest omgaan en moest wezen. Daarom zeggen zij: *Wat is uw Liefste meer dan een andere liefste, o gij schoonste onder de vrouwen?* Wat een wonder dat, terwijl die bevestigde Kerk in haar dadelijk gemis verkeert, er toch een grondslag in haar ziel ligt die blijft tot in alle eeuwigheid. O, wat lag zij toen in haar onwaardigheid. Het kon wel zijn dat die bekommerde Kerk eerder Christus zou ontmoeten dan zij, want zij had het zo diep verbeurd. Maar die staatsgenade kan niet meer weggenomen worden, O, God neemt dat volk voor Zijn rekening, voor tijd en eeuwigheid beide. Zij hebben iets wat zij nooit meer kwijt raken. Denk aan Heman in Psalm 88. Dat was een man, zou je zeggen, zo zijn er in het hele Oude Testament geen

twee te vinden. Hoor hem in vers 19: "Gij hebt vriend en metgezel verre van mij gedaan; mijn bekenden zijn in duisternis."

Afgezonderd onder de doden. En toch zegt hij in het begin: "O Heere, God mijns heils! Bij dag en bij nacht roep ik voor U." In zijn ziel lag die vaste grondslag van de eeuwige zaligheid. Daarvan was hij zeker tot in het diepste van zijn ziel. En dat was bij die bruid ook zo.

De dochters van Jeruzalem spraken van "uw Liefste." Dat wil zeggen dat zij Christus als haar eigendom mocht ontvangen en omhelzen. Welk een grote genade om Christus te omhelzen als Borg, Verlosser, Goël en Zaligmaker. O, wie zal die rijkdom uitspreken? Want de ogen die eens gezien hebben, zullen nooit meer terugzien. Maar om Hem te ontvangen en te hebben, zodat wij kunnen zeggen: *Hij is de mijne en ik ben de Zijne*, dat is nooit in woorden uit te drukken. En al is het dan donker als de nacht, dat blijft liggen. Daar komt God op terug. En daar mag de Kerk ook op terug komen.

Wat is uw Liefste meer dan een andere liefste? Die dochters van Jeruzalem kennen wel wat van Christus, maar hun kennen was zo gering en zij hadden toch in hun ziel het geloof dat die bruid er meer van wist. Want dat moet u eens indenken. Ze hebben hun slaap er voor opgeofferd. Dan moet de mens er toch belang in hebben. O, kon ik die waarde van Christus in de harten en in het leven van Zijn volk eens uitdrukken, mijn hoorders. Wij kunnen iets kwijt zijn, zodat wij zeggen: ik zal maar wachten tot morgen om te zoeken. Maar als wij er eens niet meer van slapen kunnen! En toch is dat zo'n slechte toestand nog niet. O, wat is het een weldaad als een ziel zo mag wezen. Want er zijn wat ogenblikken en tijden dat wij Christus aan Zijn plaats kunnen laten en ons hoofd zo gerust kunnen neerleggen. Maar wat is het goed, als wij eens alles en alles er voor over hebben om Christus te ontmoeten en te omhelzen. Al werd die bruid geslagen, zij blijft toch door gaan.

2. Waarom zij die kennis zo vurig begeerden.

En nu zeggen die dochters: *Wat is uw Liefste meer dan een andere liefste, o gij schoonste onder de vrouwen, dat gij ons zo bezworen hebt?*

Mijn hoorders, wat zijn die dochters van Jeruzalem in het gemis gekomen voor hun eigen ziel, zodat het ging spreken. Want zij zijn aangedaan door de staat waarin die bruid verkeerde en zij zijn zo in hun gemis geplaatst, maar ook om het gevoel dat die bruid er meer kennis van had en er meer van wist dan zij er van wisten. Vandaar dat innerlijke verlangen. O, tot tweemaal toe herhalen zij het in onze tekst. Ja, die dochters van Jeruzalem zijn zo opgewekt naar de kennis van de Heere Jezus, naar een meerdere kennis van die Persoon, dat zij de bruid geen rust meer kunnen laten. Weet u wat dat geweest is? Zij hebben gevoeld wat zij misten en uit het gemis dat hen drukte, hebben zij die vraag herhaald. Zij vragen het uit een reine begeerte om de Heere Jezus in Zijn voortreffelijkheden en uitnemende eigenschappen en werkingen zoveel te meer te kennen. Zij willen van de bruid leren en de bruid aanleiding geven om de uitnemendheid van Christus te verklaren.

Dat vragen bewijst ook dat zij, die tot tweemaal toe die vraag stelden, tot het hemelse Jeruzalem behoorden, want al diegenen zijn begerig om onderwezen te worden in de kennis van Christus' uitnemendheid boven alle andere dingen. En om zoveel te meer hun ernstige begeerte uit te drukken om Jezus in Zijn voortreffelijkheden nader te kennen en om zo hun grote verwondering te tonen wat het zijn mag dat Christus gezocht wordt.

O, die kennis van Christus is onmisbaar en noodzakelijk. Lees maar in Joh. 17: 3 wat

Christus er Zelf van gezegd heeft. Het is zo'n profijtelijke kennis, maar ook de allerzoetste kennis, daar toch alle schatten van wijsheid en kennis in Hem verborgen zijn. *In Christus is een onnaspeurlijke rijkdom*, Eféze 3: 8. O, wat Christus geeft is oneindig veel beter dan wat ooit de wereld geven kan. In de wereld is niets te vinden dan een bundel doornen en ijdelheid. Wij worden maar gevoed met stof en het zijn maar gebroken bakken die geen water houden. Maar Christus geeft genade en eer. Hij zal het goede niet onthouden, die in oprechtheid wandelen.

Genade van de rechtvaardigmaking, de aanneming, de heiligmaking, versterking en eindelijk de heerlijkheid. Christus geeft voldoening en vervulling. O, degenen die Christus kennen, in Hem geloven, verheugen zich met een onuitsprekelijke en heerlijke vreugde. Zouden dan de dochters van Jeruzalem niet vragen: *Wat is uw Liefste meer dan een andere liefste?*

O, van nature is daar geen behoefte aan en geen betrekking op. Weet u wat de grondslag van ons leven is? Wij hebben niet anders gewild dan voor eeuwig naar de hel te gaan.

Maar God heeft gedachten des Vredes gehad over al Zijn volk. En wat zullen wij moeten leren, geliefden? O, dat wij er toch niet zo licht over denken zouden! Wij moeten God ontmoeten en dat zal buiten die vereniging met Christus niet kunnen. Dat zal niet kunnen met allerlei aandoeningen, bewegingen en belijdenissen en met al onze godsdienst. Dat alles zal eens voor eeuwig weg moeten vallen en als een vijand zullen wij met God verzoend moeten worden en als een goddeloze moeten wij gerechtvaardigd worden door het bloed van Christus. Die grondslag is zo nodig om gekend te worden, zal het wel zijn met ons. Er is onder de hemel geen andere naam gegeven door welke wij moeten zalig worden dan de naam van Jezus. En voor die Persoon, Die voor ons van nature onbekend en verborgen is, moet in ons hart plaats gemaakt worden.

Mijn hoorders, er is maar één weg. Het christendom van onze dagen zegt: Christus is de grootste Schat, die moeten wij maar aannemen, o mensen, dat is allemaal droeve taal. God leert Zijn volk wel wat anders. Wat is een mens vervreemd van die waarachtige kennis! Wat is de mens toch blind. Johannes de Doper heeft tot tweemaal toe van die Christus gezegd: *En ik kende Hem niet*. En als er één zaak is, waarvan wij gewaar worden dat er een Goddelijke ontdekking voor nodig is, telkens en telkens weer, dan is het wel van Christus. Wij lezen van Maria Magdalena en ook van Johannes: *En zij, zich omkerende*. Met hun rug stonden zij naar Christus. Maar anderzijds leert ons dat ook de heerlijkheid van Gods werk. Zou het dan geen wonder zijn als een mens er iets van mag leren en zou het zijn ziel niet diep verootmoedigen voor het aangezicht des Heeren om met die kennis bedeed te worden? Zou het zijn hart en mond niet doen overlopen van Gods lof, als hij er iets van in zijn leven deelachtig wordt?

Mijn hoorders, de noodzakelijkheid van die kennis wordt ontdekt wanneer wij Adam voor God worden, wanneer de vloek van Gods wet in onze ziel wordt uitgeroepen. O, wat wordt het dan noodzakelijk, want er is bij de mens geen ontheffing en verlossing van de vloek der wet te vinden en van het oordeel van de verdoemenis, waaronder wij liggen krachtens erf- en dadelijke schuld. Een ziel, die gebogen gaat onder schuld en zonde, wacht niet anders dan de eeuwige verdoemenis. Zo is het en niet anders. Wat een noodzakelijke kennis ligt er in die Persoon van de Middelaar, maar ook wat een profijtelijke kennis, want Hij is de Zoon van Gods eeuwig welbehagen. Hij is de Zoon van Gods hart en Hij is Gods Metgezel, met Wie God in de stille eeuwigheid raad

gehouden heeft.

O, de profijtelijkheid dat God door Zijn Geest onze ogen opent, zoals David daar om bidt in Psalm 119: *Ontdek mijn oog, opdat ik aanschouw de wonderen van Uw wet.* En dat die Kerk zoveel profijt in die Persoon leert zien, en dierbaarheid in Christus door het geloof krijgt te aanschouwen. Hij is toch die Parel van grote waarde. Hij is toch de opperste Wijsheid Zelf.

Hij is toch die grote Hogepriester. Ja, Christus is toch die grote Profeet en Leraar der gerechtigheid. En die biddende en dankende Hogepriester, Die daar staat aan de rechterhand des Vaders is toch de heerlijkheid, zaligheid en de blijdschap van Zijn volk?

Ja, Hij is de eeuwige Koning, Die gezalfd is over Sion en Hij is de Gezalfde van de Vader, de grote Voorspraak, Die staat voor de kinderen van Zijn volk. "Indien wij gezondigd hebben, wij hebben een Voorspraak hij de Vader: Jezus Christus, de Rechtvaardige. En Hij is een verzoening voor onze zonden en niet alleen voor de onze, maar ook voor de zonden der gehele wereld." In Hem is alles wat lieflijk is.

O, is er een mens op aarde met Hem te vergelijken? Zou er één zijn die in Zijn schaduw zou kunnen staan? "Hij is het afschijnsel van Zijn heerlijkheid en het uitgedrukte beeld van Zijn zelfstandigheid en alle dingen draagt Hij door het Woord Zijner kracht. Hij is gezeten aan de rechterhand der Majesteit in de hoogste hemelen", Hebr. 1: 3.

Ja, Hij is het voorwerp van de zielsverheffing van Gods gunstgenoten, gelijk de Kerk daartoe wordt opgeroepen in Psalm 146:1:

*Prijst den HEER met blijde galmen;
Gij, mijn ziel, hebt rijke stof;
'k Zal, zolang ik leef, mijn Psalm en
Vrolijk wijden aan Zijn lof;
'k Zal, zolang ik 't licht geniet,
Hem verhogen in mijn lied.*

Toepassing

En nu tenslotte, geliefden, niet alleen dat die kennis van Christus als Borg en Middelaar noodzakelijk en van het grootste profijt is, maar dat ook in die kennis *de troost en de wezenlijke zoetheid* voor Gods volk wordt gevonden. "De Naam des Heeren, staat er, is een Sterke Toren, de rechtvaardigen zullen er heen vlieden en in een Hoog Vertrek gesteld worden", Spr. 18: 10.

En die nu Christus kennen en Hem deelachtig mogen zijn als hun Borg en Middelaar, zullen gewaar worden dat in die kennis en gelovige omhelzing van Christus die waarachtige troost gelegen is. Door vele verdrukkingen moet dat volk ingaan in het Koninkrijk Gods. Wat is Gods weg veel door de zee en Zijn pad door diepe wateren. O, wilt u wel geloven dat onder de toelating de vijand het niet hebben kan dat dat volk een ogenblik rust zou hebben? Daar komt zoveel tegenop om dat volk te verwoesten en te verderven. O, wat een pijlen worden er afgeschoten. David heeft eens gezegd: *O God! verlos Israël uit al zijn benauwdheden* (Psalm 25: 22).

En wat een verschrikkelijke benauwdheid kan het deel van dat volk zijn. David zegt weer op een andere plaats: 'De benauwdheden mijns harten hebben zich wijd uitgestrekt.' Maar om in al die geestelijke benauwdheden verwaardigd te worden door het geloof tot die Christus de toevlucht te nemen, Die in al de benauwdheden met Zijn volk benauwd is geweest, maar hen ook verlost, hen stellend in de ruimte.

O nee, zij kunnen nooit over God klagen, maar zij zullen Hem roemen, zelfs in de donkere nacht van benauwdheid en strijd, omdat Hij toch voor dat volk is en blijft de nooit beschamende Rotssteen, Wiens werk volkomen is. Dat geestelijk geslagen, gejaagde en geplaagde volk wordt door Christus toegeroepen in Matth. 11: 28: *Komt tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt en Ik zal u rust geven.*

Maar ook, in al de vervolgingen en gevangenissen waar dat volk in terecht komt, is Hij het, Die dat volk vertroost en versterkt. Zij worden vervolgd door de wereld, vervolgd door satan, geslagen door de wet, maar de deuren van de gevangenis worden voor hen geopend. O, dan is er Eén, Die ze vertroost met die vertroosting des Heilige Geestes, die niet klein zijn. En al kan hun strijd soms zwaar zijn, zij hebben toch ten bloede toe niet tegengestaan, gelijk wij dat lezen van Christus. Er is er Eén, Die vervolgd is geworden tot de dood en dat is Christus. Hij heeft echter ook satans kop voor eeuwig vermorzeld en de overwinning voor al Zijn volk behaald. Zij kunnen in de zwaarste gevangenissen opgesloten worden en de verschrikkelijkste vervolgingen doorleven. Maar wij kunnen wel geloven dat al de stenen die Stefanus in zijn leven kreeg, allemaal liefdeskussen van Christus geweest zijn. Zij kunnen in de gevangenis komen, maar zou God dat volk binden en Zijn ondersteuning onthouden? Immers, nee! Hij zal Zijn volk niet eindeloos kastijden. De vrijheid, die in Christus is, zal hun hart vertroosten en hun hoop doen herleven. Die meerdere Simson droeg de poorten van hun gevangenis tot ver buiten de stad. Al dat volk wordt uit deze wereld verlost om in te gaan in de vreugde des Heeren. Ja, welk een dierbare en troostrijke kennis is de kennis van Christus in al de wederwaardigheden en lotgevallen van dat moeitevolle leven, voor Gods erfdeel. Want enerlei wedervaart de rechtvaardige en de goddeloze. Wat kan dat volk gekweld worden. David had een Absalom. En Jakob moest zeggen: "Gij berooft mij van kinderen. Jozef is er niet en Simeon is er niet, nu zult gij Benjamin weg nemen! Al deze dingen zijn tegen mij", Gen. 42: 36. Dat zal blijven voor Gods Kerk, zolang zij hier op de wereld verkeren moeten. Maar hoe zwaar de druk op de Kerk zijn zal, des te overvloediger zal de vertroosting zijn voor het volk van God. *Zij zullen roemen in de verdrukking*, zegt Paulus in Rom. 5: 3 en 4, *wetende dat de verdrukking lijdzaamheid werkt en de lijdzaamheid bevinding en de bevinding hoop.*

In die ware kennis, die dat volk mag omdragen, worden zij verwaardigd door het geloof op Hem te zien, op Christus, Die het zwaarste kruis heeft gedragen voor Zijn Kerk, de schande veracht en Die nu gezeten is aan de rechterhand der Majesteit in de hoogste hemelen.

En komt dat volk hier in de tijd in aanraking met de angsten van de dood, geen nood, zij blijven er niet vervreemd van. Wat kan die dood toch zijn als een koning der verschrikking en wat kan hij hen wel eens in zulk een grote benauwdheid brengen, dat zij zeggen: 'O God, als die dood toch eens kwam, dan is het misschien voor eeuwig kwijt'. Wat kan die dood dat volk aangrijpen van alle kanten. Maar ook ligt daartegenover zulk een vertroosting voor de Kerk in Christus. Want Hij is het immers, Die in Zijn dood de doodsteek aan de dood heeft gegeven. Ja, Die de dood verslonden heeft tot eeuwige overwinning en Die Zelf gezegd heeft tot Johannes op Patmos: "Vrees niet, Ik ben de Eerste en de Laatste, en Die leeft en Ik ben dood geweest en zie, Ik ben levend in alle eeuwigheid. Amen. En Ik heb de sleutels der hel en des doods", Openb. 1: 17-18.

En als zij door het geloof op die Overwinnaar van de dood mogen zien, dan mogen zij zeggen: *Dood, waar is uw prikkel, hel waar is uw overwinning?* Want het gevolg van

de zonde is de dood en die heeft Christus voor eeuwig weggedaan door Zijn lijdelijke en dadelijke gehoorzaamheid. En zij weten het in de vereniging met die Persoon des Middelaars, dat zo wanneer hun aardse huis zal worden afgebroken, zij een gebouw bij God zullen hebben. "Een huis, niet met handen gebouwd, maar eeuwig in de hemelen."

O mijn hoorders, was het nu een wonder dat die dochters van Jeruzalem met heilhegeerte verlangend uitzagen naar de kennis van die Persoon des Middelaars, zoals de apostel Petrus het volk er toe vermaant om toe te nemen en op te wassen in de kennis der genade van Christus? Paulus achtte alle dingen schade en drek om de uitnemendheid van Christus Jezus.

O, dat een ieder zo overtuigd mocht worden van de noodzakelijkheid van die kennis. Wij gaan sterven, mijn hoorders en wij moeten straks de eeuwigheid aandoen.

Een jonge vrouw uit onze gemeente hebben wij pas naar het graf gedragen. 41 jaar oud en uit het leven weggerukt. Altijd zat ze onder het Woord. Nooit was haar plaats leeg.

En die tijd komt voor ons ook, dat wij moeten sterven. En zouden wij kunnen sterven en die reis kunnen aanvaarden? Och, gedenk toch te sterven! Stel het toch niet zover van u af, maar besef toch dat wij ten dode zijn opgeschreven en dat er maar één schrede is tussen het leven en de dood. O, wat zijn er bij een mens veel vragen. Waar houdt hij zich niet mee bezig! Waar is dat vragen van de dochters van Jeruzalem? Waar is dat vragen naar Christus, naar die betrekking om die Persoon te kennen? Hoe staat het er mee voor onze ziel? Het kan heden wel de laatste boodschap en de laatste prediking zijn. En als het straks dan eens eeuwigheid moet worden? En dan buiten die kennis en zonder die vereniging! Dan zal God zijn als een eeuwige gloed waarbij niemand wonen kan. Och, of God onze blinde zielsogen nog eens opende en dat God Zelf de noodzakelijkheid op ons hart mocht binden om tot die kennis gebracht te worden, door God de Heilige Geest. Tot die kennis, die zo onmisbaar is voor elk schepsel.

Dat God Zelf Zijn volk genade schenken mocht, dat zij zichzelf eens kwijt mochten raken, opdat die Parel van grote waarde eens ging schitteren en blinken in onze ogen en wij verwaardigd mochten worden om tot die kennis gebracht te worden, waarin God alleen verheerlijkt en onze ziel gered en gezaligd wordt.

O volk des Heeren, staat ook naar die meerdere kennisneming van die Persoon. Dat Hij door het geloof in ons hart mocht wonen en wij in de liefde geworteld en gegrond werden en verwaardigd om Hem te verheffen als het hoogste van onze blijdschap. Hij, Die waardig is te ontvangen alle lof en dankzegging en aanbidding tot in alle eeuwigheid. Amen.

5. De verklaring van de bruid van de hemelse Bruidegom

Rotterdam-Zuid, 10 december 1942

Zingen: Psalm 68: 10

Lezen: Jesaja 63

Zingen: Psalm 89: 3 en 4

Zingen: Psalm 71: 14

Zingen: Psalm 99: 8

Geliefden.

In Openbaring 5: 12 staat geschreven: "Het Lam, Dat geslacht is, is waardig te ontvangen de kracht en rijkdom en wijsheid en sterkte en eer en heerlijkheid en dankzegging."

Wie met dat Lam bedoeld wordt, behoeft onder ons geen nader betoog of verklaring. Want met dat Lam wordt niemand minder bedoeld dan Christus, van Wie in Jesaja 53 gezegd wordt dat Hij als een lam ter slachting werd geleid en als een schaap dat stom is, alzo deed Hij Zijn mond niet open.

- Het Lam is ten eerste geslacht in het besluit Gods van eeuwigheid. Zo wordt er immers in Gods Woord zo duidelijk van gesproken. Dat Lam Dat geslacht is van voor de grondlegging der wereld.
- Maar in de tweede plaats is dat Lam ook daadwerkelijk geslacht in de volheid des tijds op de heuvel van Golgotha. Dat Lam gaf aan het Goddelijke recht voldoening.
- Maar dat Lam openbaart zich ook als het overwinnende Lam in Openbaring 14, in vereniging met de honderdvierenveertig duizend verzegelden, die de Naam des Vaders hebben aan hun voorhoofden.

En zie, dat Lam nu *is waardig te ontvangen*, dat wil zeggen, dat het dat Lam toekomt, de kracht, de rijkdom, de wijsheid, de sterkte, de eer, de heerlijkheid en de dankzegging.

Al die eigenschappen die hier genoemd worden, daar heeft dat Lam recht op, aangezien Hij dat grote werk der verlossing voor Zijn Kerk heeft volbracht en volvoerd. Dat Lam is waardig om die eer en die heerlijkheid te ontvangen op de aarde. In de hemel ontvangt Hij eeuwig en altijd eer en heerlijkheid. Daar draagt God Zelf zorg voor. Maar dat staat hier niet, alsof Hij die erkenning op de wereld niet zou ontvangen. O nee, want zelfs hier op de wereld zal Hem de eer en aanbidding worden toegebracht door al degenen die Hem van de Vader gegeven zijn, en die door Zijn bloed zijn gekocht en verlost. Van al degenen die Hem hebben leren kennen en van degenen aan wie Hij Zichzelf heeft geopenbaard en aan wie Hij Zichzelf heeft weggeschonken voor tijd en eeuwigheid beide. Dat Hij hier op de wereld die roem, eer en dankzegging al ontvangt, daarvan spreekt het woord van onze tekst, dat u vinden kunt in Hooglied 5: 10, waar Gods Woord aldus luidt:

"Mijn Liefste is blank en rood; Hij draagt de banier boven tienduizend!"

Wij hebben de vorige week gesproken van het heimwee van Jeruzalems dochters naar de kennis van de hemelse Bruidegom en hebben stilgestaan bij de vraag: "Wat is uw Liefste meer dan een andere liefste?"

Nu gaat de bruid in het woord van onze tekst een antwoord geven, tot het zestiende vers toe, *een verklaring van haar hemelse Bruidegom*. In onze tekst roemt de bruid Christus en stelt de bruid Christus boven alles; wat betreft:

1. **De uitnemendheid in kleur.**
2. **De verheffing boven alle anderen.**

1. De uitnemendheid in kleur.

Het valt ons wel op dat de bruid niet aarzelt om een antwoord aan de dochters van Jeruzalem te geven, maar dat zij aanstonds bereid is om aan het welgemeende verzoek en de begeerte van die dochters van Jeruzalem te voldoen.

Het was geen ijdele nieuwsgierigheid van die dochters, maar een innerlijke betrekking om meer van Christus te kennen en om meer van Christus te weten. Die dochters van Jeruzalem hadden wel een aanvankelijke kennis van Christus, maar zij zijn in hun ziel gewaar geworden dat de bruid er meer van kende dan zij. Daarom hebben zij dan ook de vraag gesteld: Wat is uw Liefste meer dan een andere liefste, dat gij ons zo bezworen hebt? Er was ook een innerlijke betrekking, een innerlijk heimwee bij die bruid om de heerlijkheid van Christus te mogen vermelden, al miste zij Zijn persoonlijke tegenwoordigheid en gemeenschap als gevolg van haar zorgeloosheid. Zij heeft verklaard hetgeen zij van Hem kende en hetgeen aan haar geopenbaard was geworden. Want wat zij van Christus wist, wist zij niet uit de boeken, ook niet door een verstandelijke beschouwing, maar dat was haar van de hemel geopenbaard zoals Christus spreekt in Mattheüs 16: "Vlees en bloed heeft het u niet geopenbaard, maar Mijn Vader, Die in de hemelen is."

O, wat een dierbare, maar ook onmisbare genade is het om Christus te kennen. Voor veel mensen is dat een vreemde zaak. Vraag het maar aan verschillende mensen, die het over Christus hebben, hoe Hij er uit ziet, dan zeggen zij: 'Maar man, welke vraag doet u nu toch? Hoe Christus er uit ziet?'

En daarmee geven zij te kennen dat zij niet de minste kennis van Christus bezitten. Neem maar een natuurlijk beeld. Wanneer wij iemand ontmoet hebben, of iemand op een portret gezien hebben, dan kunnen wij enige verklaring geven van wat wij gezien hebben, dan kunnen wij dat wel weergeven en zeggen: zo en zo ziet die persoon er uit. En zo is het hier ook. Wanneer er een openbaring van Christus plaats heeft gehad in ons leven, dan blijft daar wat van liggen. De ogen die eens gezien hebben, zullen niet meer terugzien. Wat de wetenschap dienaangaande betreft, die blijft voor zulk een ziel. Dat zien wij ook bij de bruid, die midden in de nacht, toen het stikdonker was uitwendig, maar ook inwendig in haar ziel een duidelijke verklaring van Christus heeft afgelegd. Want wat zij ontvangen had, kan zij niet meer kwijt raken.

Zo is het ook immers in heel Gods Woord. Job zegt: 'Hij onderwees mij met een zeer sterke hand.' Rebekka heeft door middel van Eliëzer, de knecht van Abraham, veel goed over Izak gehoord, zelfs van zijn rijkdommen ontvangen, maar zij kende met dat alles de persoon van Izak niet, totdat Izak zichzelf openbaarde toen hij uit het veld kwam en Rebekka de vraag deed: wie is deze man? Toen zij antwoordden: *dat is Izak*, heeft zij werkelijk gezien wie Izak was en toen kon zij er ook van spreken.

Als er geen openbaring of ontdekking van die Persoon des Middelaars in ons leven plaats gehad heeft, kunnen wij ook geen denkbeeld van Hem vormen. U kunt er gerust van opaan dat wat die bruid hier gezegd heeft, geen napraten was, maar een innerlijke zielspraktijk en vrucht van de beleving.

Zij zegt in onze tekst: *Mijn Liefste is blank en rood*. En met vrijmoedigheid spreekt zij van haar "Liefste." Welk een geloof toch, geliefden, dat die bruid onder de grootste donkerheden en onder de diepste veroordelingen die in haar hart waren, zij een getuigenis mocht geven van de onveranderlijke vereniging die er tussen haar en Christus bestond. Die bruid heeft de innerlijke betrekking van de liefde Gods, die nooit vermindert, gevoeld en ervaren dat die liefde nooit aan verandering onderhevig is.

God houdt Zijn Kerk vast, zowel in het donker als in het licht. Het is een eeuwig verbond dat nooit verbroken kan worden. Zij kunnen wel eens geslingerd worden, zodat zij zeggen: "Mijn weg is voor de Heere verborgen en mijn recht gaat aan mijn God voorbij." We lezen ook zo'n moedeloze klacht van de Kerk in Jesaja 49: 14: "Doch Sion zegt: De Heere heeft mij verlaten en de Heere heeft mij vergeten." Maar als die Kerk die liefde gaat overdenken, gaat God Zijn liefdehart bloot leggen voor Zijn Kerk. En om nu eens te geloven dat God in het donker hen evenzeer liefheeft als in het licht, dat is grote genade. Ja, die ondersteuning van Zijn Goddelijke liefde in de donkerheid, in diepte en in bange bestrijdingen, die hier zo vaak het deel van dat erfdeel des Heeren zijn, is er tot bewaring van hen in het grootste gevaar. Och, straks gaat het licht er over op, als God weer terug komt en de Kerk ze weer omhelst. Weet u wat ze dan zeggen? 'Heere Jezus, ik heb mij toch niet vergist? want Gij zijt gisteren en heden Dezelfde en tot in alle eeuwigheid. O, toen ik U daar liet staan aan de deur en ik op mijn bed bleef liggen, toen U daar wegging, klopte Uw liefdehart toch over mijn ziel. O, dat ik het niet gewaardeerd heb, is mij tot een eeuwige smart en tot een innerlijke droefheid.'

Maar och, mijn hoorders, wanneer die Zielenbruidegom weer terugkomt, dan is alles weer goed en zoet aan beide kanten. Dat zijn echter heilgeheimen en zaken die beleefd moeten worden. O, om dat te weten en om recht te kunnen beseffen wat dat inhoudt, moet God in ons leven daarvan iets geschonken hebben.

De bruid noemt hier Christus *haar Bruidegom*. En dat is Hij geweest en dat blijft Hij voor die bruid onder alle omstandigheden. En nu kunt u begrijpen dat daardoor voor die dochters van Jeruzalem ook verklaard is geworden al dat zoeken, al dat zuchten en al dat schreeuwen van die bruid naar die Bruidegom. Die bruid mocht zeggen: *Mijn Liefste*, met toe-eigening voor haar eigen ziel. Zij mocht Hem omhelzen voor haar ziel. Och, zij had wel gerekend dat Hij nooit meer terug zou komen, maar Hij komt terug en blijft terug komen, omdat Hij onveranderlijk is. Want bij Hem is geen verandering, noch schaduw van omkering. En het is zo waar wat Paulus zegt: *De liefde vergaat nimmermeer*. Ook blijft die liefde bij die Kerk bestaan. God gaat het wel eens beproeven bij Zijn Kerk en volk en dan loopt het voor haar soms zo laag af. Zij gaan wel eens over de wereld dat zij zeggen: 'O God, daar loop ik nu als een liefdeloze over de aarde'. Voor hun gevoel is het soms of er niets meer in hun hart te vinden is. O, wat moeten zij in de praktijk van hun leven zichzelf vaak afkeuren. Want als zij dan die mensen horen, die het altijd bezitten en altijd spreken kunnen, dan zeggen zij: 'O Heere, wat moet ik dan toch arm door het leven'. En wat is het dan vaak in hun gewaarwording dat zij zitten als een eenzame mus op het dak. Ja, in die beleving hebben zij niet veel gezelschap, niet veel mensen die hen verstaan kunnen en hen begrijpen in hun klacht over dat gemis. Want het meeste drukt hen de zorgeloosheid en de liefdeloosheid. Zij zouden de meeste tijd verlegen zijn om dat volk te ontmoeten, dat er nog iets van heeft. Het is een volk dat maar op de achtergrond moet staan. Het is zo'n volk, geliefden, dat het wel eens gebeurt dat God ze op de voorgrond brengt. En als dat nog eens plaatsheeft, o, dan wordt hun jeugd

vernieuwd als eens arends. Dan wordt hun zak ontbonden en dan worden zij met blijdschap omringd. Als zij als zo'n Mefiboseth aan de tafel van David gedragen worden om daar gedurig brood te eten, wat wordt dat alles dan een wonder Gods. En al hebben wij dan elkaar nooit ontmoet in de wereld, dan is het hetzelfde gemis en dezelfde zaligheid die gevoeld en beleefd wordt door de bruid in Christus. En dan kunnen wij elkaar zo gemakkelijk de hand geven uit kracht van de overeenstemming met de Kerk. En die overeenstemming met de Kerk plaatst ons altijd in de diepte en daar krijgen wij geen ruzie met elkaar. Dat valt allemaal samen en dan gaat het niet slecht, mijn hoorders! Maar als wij boven elkaar moeten gaan klimmen, o, wat is dat een treurige toestand. En dan moet u het hedendaagse christendom maar eens zien met zijn lichtvaardig aannemen en geloven en de één is nog gelukkiger dan de ander en de één is nog meer wetend dan de ander. Maar Gods arme volk kan op dezulken nooit jaloers worden. Wel kunnen zij jaloers worden als zij van de bruid vernemen dat zij zegt: "Mijn Liefste is blank en rood en Hij draagt de banier boven tienduizend." Daar vallen zij bij. En dat kunnen satan en de wereld nooit wegnemen uit hun hart, integendeel! Daar gaat hun hart naar uit.

Mijn Liefste is blank en rood, Hij draagt de banier boven tienduizend.

Er wordt in de natuur wel eens gezegd: die man of vrouw ziet er uit als melk en bloed. Dat is een bewijs van gezondheid. En hier wordt dat van Christus ook gezegd. Mijn Liefste is blank en rood. Er staat in de grondtekst van de Bijbel voor het woord "blank" blinkende en glinsterende wittigheid. Dus iets dat door een grote witheid glinstert. Zo wordt ook in Gods Woord van de zon gesproken, maar ook over melk in Klaagliederen 4: 7. "Zij waren witter dan de melk." Met zulke witte glinsterende klederen verschenen de engelen in Mattheus 28: 3 en Handelingen 1: 10. In het eerste staat: "Zijn gedaante was gelijk een bliksem en Zijn kleding was wit gelijk sneeuw." In de tweede tekst staat: "Ziet, twee mannen stonden bij haar in witte klederen." Volgens de Griekse taal is de witte kleur de meest blinkende van alle kleuren. Het behoeft ons daarom niet vreemd voor te komen dat de bruid de Heere Christus als blinkend wit aanmerkt, immers zodanig kwam de Heere Jezus Zijn apostelen voor in Zijn verandering van gedaante op de berg Thabor, Matth. 17: 2. Maar wat nu de hoofdvraag is, is dit: wat hebben wij nu te verstaan onder die glinsterende witheid? Dat het woord blank, waar de bruid hier van spreekt, de glans van Zijn blinkende Godheid vertoont. Dat is het eerste. Hij is de Waarachtige en het levende Licht. Lees het maar in Johannes 1: 9, dat Christus het waarachtige Licht is, hetwelk verlicht een iegelijk mens, komende in de wereld. Christus verlicht door dat licht alles en allen. Zie Maleachi 4: 2: Ulieden daarentegen, die Mijnen naam vreest, zal de Zon der gerechtigheid opgaan.

En dat waarachtige Licht blijft Hij tot in alle eeuwigheid. Hij is ook de oorzaak van alle licht in Zijn volk, van Gods liefde, van kennis, van geloof, van goede werken, enz. Al Zijn Goddelijke deugden en eigenschappen zijn van eeuwigheid tot eeuwigheid en tot zaligheid en blijdschap van Zijn uitverkorenen. Denk maar aan de uitspraak in Hebreëen 1: 3, dat "Hij is het afschijnsel Zijner heerlijkheid en het uitgedrukte beeld Zijner zelfstandigheid." En Christus heeft gezegd tegen Filippus: "Die Mij gezien heeft, die heeft de Vader gezien." Want de Vader deelt van eeuwigheid tot eeuwigheid hetzelfde Goddelijke Wezen aan Zijn Zoon mede uit kracht van de eeuwige generatie. En Hij is ook de Oorzaak van het licht dat Zijn volk hier op de wereld ontvangt. Zou er zonder Christus licht te bekomen zijn? De apostel spreekt van *de menigerlei genade Gods*. Hij is het toch immers, Die het licht van Gods aangezicht en van Gods gunst en liefde doet lichten? Alleen om en door de

gerechtigheid van Christus openbaart God Zich in Zijn eeuwige liefde aan Zijn volk en zwijgt Hij ook in Zijn eeuwige liefde, Zef. 3: 17.

Er wordt veel gesproken over de liefde Gods, vooral in onze dagen. En straks zult u het wel vernemen met de Kerstdagen, dat Christus geboren is in Bethlehems kribbe en zó lief had Hij de wereld; dat zeggen die hele en halve Remonstranten, dat Hij zo geboren wilde worden om u te zaligen. Maar wat weten zij er van die nooit hun verloren toestand hebben leren kennen en voor het onkreukbare van Gods recht zijn geplaatst? Christus kwam om de geschonden deugden Gods te verheerlijken, om de toorn te stillen en Gods gramschap te blussen. O, zonder voldoening aan dat recht, kan er nooit sprake zijn van de openbaring van de liefde Gods. Het ene is een gevolg van het andere. Hoe zou Gods aangezicht over Zijn volk kunnen gaan lichten, zonder die komst van Christus? En Hij is het, Die het licht van die zuivere kennis aan Zijn volk komt mee te delen. "Eertijds waart gij duisternis, maar nu zijt gij licht in den Heere, wandelt als kinderen des lichts, Efeze 5: 8.

Dus op grond van wat Christus gedaan heeft, op die grond wordt aan dat volk die zaligmakende kennis geschonken, maar ook op die grond wordt het geloof aan dat volk verleend. Want het geloof wordt in de Waarheid ook op verschillende plaatsen het licht genoemd, het licht, dat alle duisternis buiten sluit. En hoe wordt nu Christus genoemd in Hebreëën 12? "De overste Leidsman en Voleinder des geloofs." Hij is de Kapitein van het geloof, want Hij heeft het geloof verworven, maar ook op de volmaaktste wijze geoefend ten nutte en tot zaligheid van Zijn volk. Christus is het begin, het midden en ook het einde van de zaligheid van Zijn uitverkorenen. De Heilige Geest verheerlijkt Christus in het hart, verenigt dat volk met Hem en doet in Hem alles vinden wat zij nodig hebben tot het leven der gelukzaligheid. En wie die Persoon zal wegdoezelen en op de achtergrond plaatsen, zal tot in eeuwigheid geen kennis, maar ook geen deel hebben aan de genade en aan de gaven die Hij voor Zijn Kerk verworven en verdiend heeft.

"Mijn Liefste is blank en rood, Hij draagt de banier boven tienduizend."

Dat betekent ook de kracht van Zijn volmaakte, blinkende heerlijkheid. En dat is Christus geweest als de vlekkeloze reine God van eeuwigheid, zoals Hij dat ook in alle eeuwigheid zijn zal. Maar dat is Hij ook als Middelaar in Zijn diepe vernedering en na die smaadheid en angsten der hel, die Hem getroffen hebben in de staat van Zijn vernedering. Want Christus is geheiligd. De engelen hebben gezegd: "Heilig, heilig is de Heere der heirscharen." Maar dat is Hij ook in Zijn aangenomen mensheid. Die mensheid heeft Hij aangenomen, want er staat geschreven: "Dat Heilige, Dat uit u geboren zal worden, zal Gods Zoon genoemd worden."

En nu is Christus heilig geweest in al Zijn doen en laten, in Zijn slapen en in Zijn waken. Heilig geweest in Zijn zwijgen en in Zijn spreken, ja, in Zijn gehele leven. Hij kon zeggen: "Wie van u overtuigt Mij van zonde?" En wat ik daar noemde, waar de heiligheid van Christus in openbaar kwam, in al datgene komt onze *onheiligheid* uit. Vraag het maar aan het ontdekte volk van God, aan dat volk dat niet alleen kennis heeft van de erfschuld, maar ook van de erfsmet. Dat volk, dat zich als onrein en onheilig voor God heeft leren kennen en dagelijks de verzoening en reiniging door het bloed van Christus nodig heeft.

En nu heeft Christus in de staat van Zijn vernedering Zijn heerlijkheid bedekt en verborgen achter het kleed van Zijn menselijke natuur. Want wie heeft van die heerlijkheid iets aanschouwd? Was dat voor het natuurlijk oog zichtbaar? Immers, nee! "Want als wij Hem aanzagen, zo was er geen gestalte dat wij Hem zouden begeerd hebben." En toch zijn er geweest, die Hem alzo aanschouwd hebben en die

Hem in die glans gezien hebben. Denk maar aan de herders, aan de discipelen, aan een zondares in het huis van Simon, aan de moordenaar aan het kruis en meer anderen. Johannes zegt: "Wij hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd, een heerlijkheid als des Eniggeborene van de Vader", Joh. 1: 14.

Toen Stefanus gestenigd werd, zag hij de hemel geopend en Jezus staande ter rechterhand Gods. En zou hij Hem toen gezien hebben als de vernederde Persoon? Nee, maar als verheerlijkt en verhoogd. En zo krijgt dat volk Zijn heerlijkheid en eer te aanschouwen met verlichte ogen des verstands.

Maar er wordt ook gezegd: *Mijn liefste is blank en rood.*

En rood betekent ook weer *glinsterend rood*. En dat ziet ten eerste daarop, dat Christus toegeëigend moet worden, een ware menselijke natuur zijnde. Het Woord, Dat vlees geworden is. Christus is de tweede Adam, 1 Kor. 15: 45. Die vlees en bloed is deelachtig geworden gelijk onze kinderen, Hebr. 2: 14.

Een menselijke natuur en niet een persoonlijke, heeft Christus aangenomen. Aangenomen uit de maagd Maria, door de werking van de Heilige Geest. Die aanneming van de menselijke natuur was noodzakelijk, opdat Hij Zijn volk, Zijn broeders zou kunnen noemen en zij aan Hem deel zouden kunnen krijgen, aan Zijn Persoon. Maar ook opdat zij deel zouden krijgen aan Zijn verworven erfenis, die Hij mee zou delen aan Zijn wederhorig kroost, opdat zij altijd bij hem zouden wonen. Vandaar dus die menselijke natuur. Zij mogen Hem met recht hun oudste Broeder noemen, naar de mate God Zijn genade heeft verheerlijkt, want Hij schaamt Zich niet om hen Zijn broeders te noemen.

Mijn Liefste is blank en rood, Hij draagt de banier boven tienduizend.

Christus' menselijke natuur is rood door de Hem toegerekende rode zonden van Zijn volk, want de zonden worden zelfs bij de roodheid van scharlaken vergeleken. Er staat immers in Jesaja 1: 18: "Al waren uw zonden als scharlaken, zij zullen wit worden als sneeuw en al waren zij rood als karmozijn, zij zullen worden als witte wol."

En nu worden die rode zonden van het volk Christus toegerekend, "want Hij, Die geen zonden gekend heeft, heeft God tot zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem", 2 Kor. 5: 21.

Maar ook ziet die roodheid op het bloed dat Hij vergoten heeft in Zijn menselijke natuur. Mijn hoorders, het hele leven van Christus is getekend met bloed. Wanneer zou dat begonnen zijn? In Gethsémané? Nee, dat is al begonnen op de achtste dag. Toen is dat bloed al gevloeid. En later ziet u in Gethsémané dat Zijn zweet werd als grote druppelen bloed. Straks komt Hij voor Pilatus en vandaar gaat het naar Herodes. En wat deden zij met Hem bij Herodes? Daar zetten zij op Zijn dierbaar hoofd een doornenkroon, zodat Zijn bloed van alle zijden uit Zijn heilig hoofd stroomde. Straks gaat Hij terug en dan zegt de Waarheid: Toen is vervuld geworden wat Psalm 129: 3 zegt: "Ploegers hebben op Mijn rug geploegd, zij hebben hun voren lang getogen."

Het is daar niet bij gebleven, maar zelfs toen Hij al gestorven was, op Golgotha, en de geest gegeven had, dan staat er geschreven dat er krijgsknechten kwamen die Zijn zijde doorstaken en terstond vloeide daar bloed en water uit. Zijn gehele weg is getekend door bloed. Denk maar aan het dragen van het kruis van Gabbatha naar Golgotha door de Borg des Verbonds. En bij elke voetstap, die Hij op deze wereld zette, heeft dat bloed gevloeid. Maar dat bloed, dat verzoenende, heilige en rechtvaardige bloed dat Christus voor Zijn Kerk gestort heeft, is ook geweest om voor Zijn volk een heirweg te banen van de hel naar de hemel. Want als er iets op de wereld is dat waarde en betekenis heeft, dan is het dat bloed, dat dierbare bloed van

die eeuwige Zone Gods. Maar mijn hoorders, ook wordt van dat bloed gesproken van roodheid, gelijk het u is voorgelezen uit Jesaja 63: 1 en 2: "Wie is Deze, Die van Edom komt met besprenkelde klederen van Bozra? Deze, Die versierd is in Zijn gewaad Die voorttrekt in Zijn grote kracht? Ik ben het, Die in gerechtigheid spreek, Die machtig ben te verlossen. Waarom zijt Gij rood aan Uw gewaad? En Uw klederen als van een, die in de wijnpers treedt?" En in het hetzelfde hoofdstuk komt Christus voor als Koning en Rechter. Als Koning Die Zijn vijanden heeft overwonnen. Niet alleen Zijn vijanden, maar ook de vijanden van de Kerk van God.

Het bloed is gespat op Zijn gewaad O, als u de soldaten op het slagveld zou kunnen zien, hun klederen zijn besmeurd met bloed. O, zo is het hier eveneens met het bloed van Christus. Hij heeft de pers alleen getreden en Hij is dronken geworden van het bloed van Zijn vijanden, zodat de Kerk geen vijanden meer te vrezen heeft, want Hij is als Overwinnaar uit de strijd gekomen en Hij zal Zichzelf aan Zijn Kerk vertonen als die Christus, Die blank en rood is, opdat zij de blankheid van Zijn heiligheid zullen aanschouwen, maar ook de roodheid van Zijn overwinning zullen zien, opdat het volk zou worden opgewekt om in dat dierbare Middelaarsbloed gewassen, gereinigd en geheiligd te worden. Om als zodanig Hem te mogen verheffen, gelijk de Kerk dat doet in Psalm 71: 14:

*Ik roem, o eeuwig Alvermogen,
'k Roem Uw gerechtigheid,
Die zoveel glans verspreidt,
Zo heerlijk schittert uit de hoge;
O HEER der legerscharen,
Wie kan U evenaren?*

Toepassing

2. De verheffing boven alle anderen.

En nu heeft die bruid Christus niet alleen geroemd in Zijn kleuren, maar zij heeft Hem ook geroemd als Hij staan zal boven allen. Want zij zegt: ***Hij draagt de banier boven tienduizend.***

Er wordt hier gesproken van *een banier* of standaard. Als ik spreek van een banier of standaard, denk ik hoofdzakelijk aan de oorlog, aan het oorlogsveld, waar men de banier of standaard verheft. En wie zou er nu worden geroepen om een banier te dragen? Een klein persoon? Nee, daar gebruiken zij iemand voor die boven alle anderen uitsteekt, opdat de soldaten altijd die banierdrager zullen zien en op hem het oog gericht zullen houden.

In de tweede plaats: *Hij draagt de banier boven tienduizend.* De banier des kruises hebben Gods knechten over de wereld te dragen en te verheffen. Paulus schreef aan de gemeenten van Korinthe: "Ik heb niets anders voorgenomen onder u te weten dan Jezus Christus en die gekruisigd", 1 Kor. 2: 2. Die banier moet over de wereld gedragen worden, daar zorgt Christus voor. De wereld zal vergaan als het Evangelie aan de volkeren gepredikt is, daar zal God voor zorgen. *Hij draagt de banier boven tienduizend*, dat wil zeggen: Hij staat boven allen en alles. Er is niemand op de wereld die deze plaats kan innemen, wat de drager van die banier betreft, maar ook wat het dragen van die banier aangaat. Als drager staat Hij boven alles, want Hij heeft de zonde en de macht van de hel voor eeuwig overwonnen en er is niemand die in die plaats kan staan. O nee, de mens zal Gode Zijn rantsoen niet kunnen geven, Psalm 49: 3. De dood kunnen wij niet afkopen. Maar er is hulp besteld bij een Held, Die machtig

is te verlossen. En nu is de zielspraktijk van Gods volk dat zij met alles wat van hen is, voor God niet kunnen bestaan. Zij leren het verstaan: "Goed doet geen nut ten dage der verbolgenheid, maar de gerechtigheid redt van de dood." Alles buiten Christus valt toch weg en het wordt voor hen als schade en drek.

Hij draagt de banier boven tienduizend. Want Hij draagt Zijn Kerk en Zijn knechten. Hij draagt er zorg voor dat die banier van het Evangelie overal zal worden gebracht. Want het welbehagen des Heeren zal door de hand van Christus gelukkig voortgaan. Van zee tot zee zal Hij regeren en in Zijn naam zullen de heidenen hopen. Hij draagt er zorg voor dat het Evangelie al maar meer kracht zal krijgen, ook in de harten van Zijn volk, doordat Gods Geest hun wordt gegeven als een Geest des oordeels en der uitbranding. Ja, "zij worden in de kracht Gods bewaard door het geloof tot de zaligheid die bereid is, om geopenbaard te worden in de laatste tijd", 1 Petrus 1: 5.

Hij draagt de banier. Hij steekt boven alles uit, in Zijn namen, in Zijn ambten, in Zijn staten, in Zijn naturen en in Zijn weldaden. Wie is aan U gelijk, zegt de Kerk, wie kan U evenaren? Hij krijgt de hoogste plaats in de harten van Zijn gunstgenoten. Hij staat boven alles. Gelukkig maar, want het is een plaats die de Vader Hem verordineerd heeft, opdat al dat volk van oost en west, van noord en zuid, door het geloof op Christus zal zien. Dat hun zielsoog naar Hem zal worden getrokken om op Hem te zien als op die overste Leidsman en Voleinder des geloofs, Hebr. 12: 2. Want Hij draagt ook zorg voor de eer van Zijn Vader. "Mijn spijze is, dat Ik doe de wil Desgenen Die Mij gezonden heeft." En dat voor dezulken die zichzelf als eerrovers van God leren kennen. En Psalm 69: 10 zegt: "Want de ijver van Uw huis heeft mij verteerd en de smaadheden dergenen die U smaden, zijn op mij gevallen." Gods volk kan in zichzelf niet anders dan verkeerde ijver vinden. Maar die Kerk vindt dan ook in Hem al hun blijdschap en zaligheid, want als Christus niet instond voor de eer Gods en voor het heil van Zijn Kerk, wat zou er ooit van die Kerk geworden? Zij zouden toch voor eeuwig wegzinken.

Hij draagt de banier boven tienduizend. Gelukkig, die Hem zo mag kennen, maar ook welgelukzalig dat volk, voor wie Hij almaar meer waarde krijgt en die hij ogenblikken verwaardigd worden, gedreven en opgewekt door die eeuwige liefde Gods, om die Persoon des Middelaars in al Zijn heerlijkheid en voortreffelijkheid te verheffen als het hoogste van hun blijdschap.

Maar, mijn hoorders, het is de vraag voor jong en oud, klein en groot, of u kennis hebt gekregen aan wat wij u mochten voorhouden van de bruid, betreffende de verheffing van haar Bruidegom. Wij zijn allen op reis naar de eeuwigheid en moeten allen God ontmoeten en zonder die kennis zal het niet kunnen.

O, het is Gods sparende goedheid nog dat wij hier zitten, leven en verkeren onder het aanbod van Gods genade. Maar wat zullen wij met de weldaden en roepstemmen, ja met de oordelen doen? Mijn hoorders, dat wij toch eens beseffen mochten wat een voorrecht God ons nog verleent. Wat onderscheidt ons van hen, die verstoken zijn van de Waarheid en die maar zwerven van de ene week in de andere? Wij zouden het eens moeten missen, mijn hoorders.

En wat zal er nog voor de deur staan? Wij moeten wel vrezen dat nog zwaardere oordelen en gerichtten over ons zullen komen. De kerken kunnen nog wel gesloten worden. En als het plaats had, dan zouden wij moeten zeggen: 'Het is rechtvaardig als God doortrekt'. O, als wij eerlijk zijn, moeten wij zeggen: 'Het kan niet anders'. Alles maakt zich rijp voor het oordeel. Enerzijds is er een grote afval en anderzijds is er een diep verval; want waar zou er nog iets van God in zijn? Wij zouden wel in zak en as voor God moeten bukken.

Hier staat: *Hij draagt de banier boven tienduizend. Mijn Liefste is blank en rood.* O, waar is die bekommering naar de kennis van die Persoon? En waar is de verheffing van Christus? Waar is de verhoging van Zijn Persoon? En van Zijn doorluchte Naam? Waar wordt Hij nog aangeprezen en voorgesteld als de enige grondslag van de zaligheid? En waar het nog plaats heeft, is het daar niet meer uit verstandelijke overreding dan uit innerlijke drang des harten, gewerkt door Gods Geest, met waarachtige liefde?

O, dat wij genade van God ontvangen om in deze hoogst ernstige tijd verwaardigd te mogen worden om Christus te kennen. Er staat in Jesaja 11: 10, "dat Hij staan zal tot een banier der volken en dat de heidenen naar Hem vragen zullen en dat Zijn rust heerlijk zal zijn."

Dat ons hart er toe bewerkt mocht worden en onze ogen er voor geopend om Hem in Zijn noodzakelijkheid, beminnelijkheid en gepastheid te leren kennen. Mijn hoorders, alles wat daar buiten is, zal geen dageraad hebben en zal voor eeuwig wegvallen. Maar met die lieflijke Bruidegom kunt u leven en sterven. Al zouden wij dan alles op de wereld kwijt raken, maar om Hem te hebben als het leunsel en steunsel voor onze ziel. O, al moeten wij straks sterven, de vereniging met die gezegende Persoon zal de zaligheid van Zijn Kerk uitmaken.

De Heere verlene Zijn volk om tot die kennis gebracht te worden. Om in die kennis te mogen toenemen, opdat Christus meer en meer een gestalte in hun hart zal verkrijgen. Wat zou een mens er toch jaloers op moeten zijn! Volk in ons midden, dat onze zielsogen op die Gezalfde des Vaders, op Hem, Die God is boven alles te prijzen tot in der eeuwigheid, maar ook op die Schoonste aller mensenkinderen gericht mochten worden. Dat hart en mond er van overliepen en wij Hem mochten verheffen als het hoogste goed.

Ja, *blank en rood.* Hij is die Roos van Saron. En die Roos van Saron is ook rood geweest. Ja, welke namen zullen wij Hem geven? Zijn naam is toch *Wonderlijk*, onuitsprekelijk voor ons, arme schepselen.

O volk in uw strijd en moeiten, mocht het de sterkte van uw ziel zijn dat Christus blank en rood is. U ziet op de zwartheid van uw zonden, maar ook op de donkerheid van uw strijd, maar uw oog mocht meer en meer geopend worden voor die Christus, Die op dat witte paard gezeten is en eeuwig zal overwinnen, gelijk Hij reeds overwon. Hij zal Zichzelf verheerlijken in Zijn volk tot de heerlijkheid des Vaders en tot de eeuwige blijdschap en verkwikking van Zijn gunstgenoten, opdat zij in Hem meer dan overwinnaars zullen zijn en Hem zullen verheffen, als dragende de banier boven tienduizend. En zijn hier uw monden vaak gesloten, o laat dat uw troost zijn, pelgrims naar Sion, dat eenmaal - en dan voor eeuwig - de verheffingen Gods in uw kelen zullen zijn. Wat hier uw lust en leven geworden is, zal daar eeuwig uw deel zijn, volmaakt en volkomen.

God Zelf mocht Zijn Woord heiligen tot waarachtige bekering, tot opwekking van Zijn volk, maar bovenal tot verheerlijking van Hem, Die toekomt alle dankzegging en aanbidding, beide nu en in de dag der eeuwigheid. Amen

6. CHRISTUS' SPRAAK

Rotterdam Zuid, december 1942

Zingen: Psalm 119: 85

Lezen: Psalm 45

Zingen: Psalm 45: 1 en 2

Zingen: Psalm 35: 1

Zingen: Psalm 85: 1

Alles wat op de wereld is, mijn hoorders, roept ons met kracht en met doordringende stem, toe: *Bij mij is het niet!* Want het uitnemendste van dit leven is moeite en verdriet. Wat spant zich op de wereld alles samen om het menselijk leven maar te drukken! In de Schrift leest u dat de mens tot moeite geboren is en dat elk hart zijn eigen smart kent en elk huis zijn eigen kruis heeft.

Wat een leed wordt er geleden! Denk maar aan de dagen die wij nu met elkaar beleven. Wat zal er straks met onze kinderen gebeuren? Waar moet een mens nu heen om troost te zoeken? Waar zal een mens verkwikking en versterking voor zijn ziel ontvangen in al de wegen die toch niet buiten Gods voorzienigheid liggen, maar die God gaat openen als een bewijs van Zijn Goddelijke rechtvaardigheid?

God komt op Zijn tijd de zonden te bezoeken, zoals de God des Verbonds daarvan spreekt in Psalm 89: 32-33: "Indien Mijn kinderen Mijn inzettingen ontheiligen en Mijn geboden niet houden, zo zal Ik hun overtredingen met de roede bezoeken en hun ongerechtigheid met plagen." Als dat volk in zulke wegen komt, waar zal het zich heen wenden op de wereld? Och nee, bij ons is het niet. Zij zullen in de wereld niet vinden wat zij zoeken. Zij moeten elders zijn. Waar alleen kunnen zij terecht? Alleen bij Hem, Die onze natuur eenmaal heeft aangenomen. Alleen bij Christus, van Wie de apostel Paulus schreef, dat Hij is de medelijdende Hogepriester, Die in alles verzocht is geweest gelijk wij, maar zonder zonden. Hij heeft alle macht om te troosten, zoals er niet één op de wereld troosten kan. Zodat wij zelfs in donkere nachten met blijmoedigheid wandelen in het licht des Heeren.

Daarom wens ik een enkel woord te spreken uit onze tekst, die u kunt vinden in Hooglied 5: 13 het laatste gedeelte, waar Gods Woord aldus luidt:

"Zijn lippen zijn als de leliën, druppende van vloeiende mirre."

In het eerste gedeelte van onze tekst wordt iets gezegd van Christus' gelaat.

Nu wens ik iets te zeggen over *Christus' spraak*.

We kunnen lezen van Christus' wangen, die zijn *als een bed van specerijen, als welriekende torentjes*, die niet anders dan liefelijk zijn voor Zijn Kerk en Zijn volk. Het volk kan met blijdschap op die wangen van Christus staren. Ja, zij worden zelfs opgeroepen die wangen te kussen, om Zijn uitnemende liefde ook daarin te smaken.

Wanneer er nu gesproken wordt over Christus' lippen, dan hebben wij te denken aan *Christus' spraak*.

Christus heeft in Hooglied 4: 3 de lippen van Zijn bruid geroemd: *Uw lippen zijn als een scharlaken snoer, uw spraak is lieflijk.* In vers 11 zegt Christus weer: *Uw lippen, o bruid, druppen van honingzeem, honing en melk is onder uw tong.* Dat ziet daarop, geliefden, dat die Kerk voor God in het stof mag bukken en belijdenis doen van hun overtredingen voor de Heere. Maar ook wanneer die bruid verwaardigd wordt om Zijn lof te verkondigen, haar Bruidegom te verheffen met uitsluiting van al wat van hen is, dan is dat tot eer en verheerlijking van Christus, maar ook tot blijdschap van haar hart. En nu gaat in onze tekst omgekeerd de bruid de lippen van Christus roemen. U kunt wel begrijpen dat de bruid daar overvloedige reden toe had, en duidelijke bewijzen voor had. Want die spraak van Christus is voor die bruid niet vreemd gebleven. Laat ik het maar zo zeggen: Er zijn tijden aangebroken in het leven van die bruid, dat Christus tegen die bruid ging spreken, dat Hij Zijn lippen ging openen voor die Kerk. Hij zegt Zelf in Johannes 10: 14: "Ik ken de Mijnen en word van de Mijnen gekend. Mijn schapen horen Mijn stem." Vandaar dan ook dat die Kerk in Hooglied 2: 8 zegt: "Dat is de stem mijns Liefsten, ziet Hem, Hij komt, springende op de bergen en huppelende op de heuvelen."

Laat ik daar nog een korte opmerking aan toevoegen uit het zielenleven van Gods volk. Het kan in de stand van het leven zó ver wegzinken, zó ver weg zijn, dat zij de stem van God niet meer onderkennen. Ik zal u het voorbeeld geven van de oude Eli. Dat was een bekeerde man. Het was ver weg, maar die man had genade. Toen Samuël geroepen werd door de Heere en tot Eli ging en zei: *Zie, hier ben ik,* zei Eli: *Ik heb u niet geroepen.* Hij herkende de stem van God niet. Samuël hoorde weer die stem en ging weer tot Eli. Ook ten tweeden male kende hij de stem van God niet. De derde maal was het anders, toen kwam Eli aan de weet dat God geroepen had en heeft die oude ziener aan de jonge, onervaren Samuël onderwijs gegeven. Mijn geliefden, van al wat God doet, blijft wat van leven.

Het gaat hier over Christus' spraak, over de lieflijke woorden die Hij tot de Zijnen richt. In Jesaja 50: 4 staat: "De Heere HEERE heeft mij een tong der geleerden gegeven, opdat ik wete met de moede een woord ter rechter tijd te spreken." Niet met elk mens. Alleen met de moede, zoals staat getekend in Mattheüs 11: 28: "Komt herwaarts allen, die vermoeid en belast zijt en Ik zal u rust geven."

Het is u voorgelezen uit Psalm 45: "Genade is uitgestort op Uw lippen." Er is van die woorden van Christus zulk een kracht uitgegaan, dat de schare zich verwonderde. Ik heb in Gods Woord gelezen dat zij soms drie of vier dagen Christus achterna gingen, zonder thuis te komen, vanwege de kracht van Zijn Woord. Dan staat er: "Zij ontzetten zich over de lieflijke woorden, die uit Zijn mond voortkwamen." Ja, de vijanden werden uitgezonden om Hem te vangen, maar die zijn verslagen teruggekeerd en hebben gezegd (Joh. 7: 46): "Nooit heeft een mens zo gesproken als deze Mens!"

Met die liefde sprak Hij tot de Zijnen het woord der genade, want de Vader heeft gezegd: *Deze is Mijn geliefde Zoon, in Dewelke Ik Mijn welbehagen heb.* Dat is de volmaaktste Predikant en Leraar der gerechtigheid.

Wij houden altijd maar schuld over. Hier te weinig spreken en daar te veel zwijgen. Zo worden wij altijd met schuld en met schande overdekt. Bunyan zegt van zichzelf dat hij zo menigmaal geslagen werd met "stok schuld" en vaak als versuft over de aarde ging. Dat is een taal die niet vreemd is voor het volk van God.

Maar dat heeft Christus nooit gehad. Hij was in alle opzichten de Wijsheid, een Leraar der gerechtigheid. Ze hebben gezegd: *Wie is een Leraar gelijk als Gij?* Ja, in de stilte

van de nooit-begonnen eeuwigheid heeft die Zoon het reeds op Zich genomen om Gods Naam aan Zijn broederen bekend te maken. Leest het maar in Psalm 22: 23. Het was Zijn blijdschap geweest in Zijn omwandelingen op aarde, gelijk Hij gezegd heeft in Johannes 17: 26: "Vader, Ik heb Uw naam bekend gemaakt en zal Hem bekend maken, opdat de liefde, waarmee Gij Mij lief gehad hebt, in hen zij en Ik in hen."

Maar komt, laten wij over die *lippen van Christus* een weinig nader spreken. *Zijn lippen zijn als leliën, druppende van vloeiende mirre.*

Wij hebben dus"

- ten eerste dat Zijn lippen zijn als leliën
- en dan dat zij druppelen van vloeiende mirre.

(1) Het heeft vanzelf alles zijn betekenis. Maar wanneer hier gezegd wordt: *Zijn lippen zijn als leliën*, hebben wij in dit tekstverband niet allereerst te zien op de *geur en op de kleur* van die leliën, als wel op de heerlijkheid van die leliën zelf. Wat een lange stengel heeft een lelie! Waar gaat het hier eigenlijk over? We hebben hier te denken aan de opening van een lelie, we spreken van de rondheid, de gevoegelijke scheiding en opening, van de kelken, die bij het opgaan van de zon zich openen en 's avonds weer dichtgaan. Zo, zegt de bruid, zijn Christus' lippen. Want die lippen openen zich om te spreken. Ze zijn altijd geopend, vol van lering, maar ook vol van zegeningen. Christus heeft nooit op de wereld gezwegen. Eén keer zweeg Hij, toen het ging over Hemzelf. Hij heeft nooit gestreden voor Zichzelf. Maar als zij de eer Gods aantastten, heeft Hij met volle vrijmoedigheid gesproken en getuigd, daar Hij in alles de eer van Zijn Vader zocht. Zweeg Christus, dan was dat zwijgen Borgtochtelijk voor Zijn Kerk, opdat de lippen van Zijn volk, die eeuwig hadden moeten verstommen, zouden geopend worden, opdat zij eeuwig Zijn lof zouden vertellen en dat de verheffingen Godes in hun kelen zouden zijn, Psalm 149: 6.

Ach geliefden, als Christus gezwegen had, hoe had ooit Gods volk zijn mond kunnen openen en zijn klachten kunnen uitstorten voor Gods aangezicht? Maar Hij opent de lippen Zelf. Daarom zegt David: "Heere, opent Gij mijn lippen zo zal mijn mond Uw lof verkondigen", Psalm 51: 17. Gods volk is zo arm, dat zij van zichzelf niets vermogen. Maar als hun mond eens geopend wordt, als die fles eens breekt, welk een kostelijke zalf vloeit er dan uit! Maria kon die niet heel houden en dat is bij Gods volk ook zo, wanneer zij in die dierbare tegenwoordigheid van Christus komen. Dan kunnen zij zingen: "Dan vloeit mijn mond steeds over van Uw eer", Psalm I 19: 86.

Maar nu in de praktijk van het leven. Wat moet Gods volk dan veel zwijgen. En toch, in dat zwijgen dat de Kerk doet, hebben zij een sterke vertroosting in Christus. Dan zwijgen zij met de bruid. Zijn lippen zijn als leliën. Ja, Hij opent Zijn lippen om die Kerk te zegenen met de zegeningen uit Zijn eeuwig Verbond, dat Hij voor Zijn volk heeft verworven door Zijn lijdelijke en dadelijke gehoorzaamheid. Gods lieve Geest bewerkt de Kerk tot het ontvangen van de verworven weldaden van Christus.

Maar ook wat een lering en genadige onderwijzing vloeit uit die lippen van Christus. Genade is op Zijn lippen uitgestort, Psalm 45: 3. Hij heeft in Zijn omwandeling op aarde verborgenheden verklaard aan Zijn discipelen en heil- geheimen ontdekt, waarvan Hij gezegd heeft: "Wat Ik nu doe, weet gij niet, maar gij zult het na deze verstaan en die Geest zal u indachtig maken, alles wat Hij tot u spreken zal". De Heilige Geest verklaart het in de harten van Zijn volk en geeft er licht over, ja, zet het stempel er op. Soms wel tien of twintig jaar later, zodat zij zeggen: 'Heere, dat is nu zoveel jaren geleden, toen sprak U dat tot mijn ziel en ik heb er nooit licht over

gekregen of een verklaring voor kunnen vinden, maar nu wordt het in mijn ziel ontdekt'.

U moet eens denken dat wij veel meer gezet zijn op gevoelige genade. Maar hebt u er wel eens op gelet dat Gods volk veel meer gesterkt is door het leven uit het geloof, dan door gevoelige genade die zij hebben ontvangen? Want als dat gevoel weer over is, dan staat de mens weer. Ik bedoel niet zonder grondslag, nee, want de Kerk is gegrond in Gods eeuwig welbehagen en Verbond. Maar de leringen, die uit Christus' mond vloeien, blijven de Kerk bij. Geen leed zal dat ooit uit hun geheugen wissen. En daarbij, Gods Geest komt er licht over te geven en het nader te verklaren. U leest van Maria, *dat ze al die woorden bewaarde in haar hart*. Dat was het kabinet, waarin Maria alles verborg. Er is een tijd gekomen, dat het kabinet is opgegaan. Toen heeft ze het verstaan en is er licht opgegaan over al hetgeen ze gehoord en beleefd had.

(2) *En gelijk een lelie in de morgenstond haar kelken opent*, zo gaat Christus Zijn volheid aan Zijn volk openbaren. Dat is een dierbare lering. "Hij leert als machthebbende en niet als de schriftgeleerden", Matth. 7:29. Welk een onderwijzing kan Hij aan Zijn volk verlenen. "Niemand heeft God gezien, maar de eniggeboren Zoon, Die in de schoot des Vaders is, Die heeft Hem ons verklaard." Christus neemt dat volk mee. De Koning heeft mij gebracht in Zijn binnenkamers. In Psalm 32: 8 heeft Hij beloften aan dat volk gegeven: "Ik zal u onderwijzen en u leren van de weg, die gij gaan zult; Ik zal raad geven; Mijn oog zal op u zijn." Zij worden als aan Zijn hand geleid. God zal Zelf hun Leidsman wezen.

En als Maria aan Zijn voeten zit, laat zij Martha werken. Wat krijgt zij Goddelijke lessen voor haar ziel. En wat is nu zo wonderlijk in dat onderwijs, dat zij van Christus ontvangen? Dat zij altijd vernederd worden door dat gezegende onderwijs. Zij worden meer en meer aan hun dwaasheid ontdekt, aan hun blindheid en onkunde. Zij zeggen: 'O God, wat weet ik toch weinig van Uw verborgenheden'. Wat een diepe beschaamdheid vervult soms hun hart bij de gedachte aan de weinige kennis die zij hebben van God en Goddelijke zaken.

Als het zuiver gaat over de kennis van het Goddelijke Wezen en van de drie Personen, dan is de mens spoedig uitgesproken. Wat wordt dan onze armoede openbaar. Het is hier maar door een spiegel in een duistere rede, 1 Kor. 13: 12.

Wij kunnen hier mensen leren kennen, waarvan wij zeggen: 'Wat heb ik daar toch genoeg van'; zo'n afkeer kunnen wij ervan krijgen. Maar dat is hier niet het geval. Een mens kan nooit genoeg krijgen van God en Goddelijke zaken. Het is zo opmerkelijk. Hoe meer ontdekking, hoe meer behoefte en heimwee om er meer van te kennen. Het heimwee wordt daar pas werkelijk gekend en geoefend, waar de openbaring plaats heeft gevonden.

U zou zeggen: 'Als een mens in het gemis is, zal het heimwee wel sterker zijn'. Nee! Waarom niet? Als een mens ver van God is, wat is er dan weinig betrekking om God te kennen. Maar als het waar wordt dat God bij een mens komt en dat Licht in hun ziel laat stralen, wat wordt hij dan zijn armoede gewaar. Hij gaat beseffen met de koningin van Scheba, dat de helft ervan hem nog niet is aangezegd. 'O God, dat ik dan altijd bij U mocht wezen; in Uw gemeenschap delen', dat wordt dan de behoefte van hun ziel. 'Dat U Uw heerlijkheid van mij niet zou wegnemen, maar meer en meer aan mijn ziel zal openbaren!'

(3) Die lippen van Christus zijn als leliën, *vanwege de aangenaamheid en lieflijkheid* die Zijn woorden en spraak verspreiden. En als u leliën in de kamer hebt, wat gaat er dan een bijzondere geur van uit. Ja, iedereen komt ervan onder de indruk. Ons lichaam

is aan deze zijde van het graf in deze bedeling niet vatbaar voor de volle openbaring van Christus.

Uw lippen zijn als leliën; want waar gaat nu kracht van uit? Van Christus' spraak en van Zijn rede. Ik heb straks reeds opgemerkt: Hij heeft nooit gezwegen. Des daags was Hij in de tempel en 's nachts op de bergen. Overdag sprak Hij tot Zijn volk en 's nachts tot Zijn Vader.

Zelfs in de ure van Zijn sterven was Zijn mond niet gesloten. Denk alleen al wat Christus gesproken heeft in de hof van Gethsémané en in Zijn lijden, toen Hij aan het kruis hing. Die zeven kruiswoorden, wat ligt daar een eeuwigheid in verborgen! Wat een diepte, dat wij als schepselen moeten zeggen: Het is onmogelijk om die diepte te peilen. Wat een kracht is er van uitgegaan. Denk eens aan: *Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen.* Hij gaat voor Zijn Kerk bidden, die nog toegebracht moest worden, ook straks op het Pinksterfeest.

Christus heeft daar ook iets tegen die moordenaar gezegd. De man die in de klauwen van satan en met zijn ene been in de rampzaligheid was, maar die als een arme smekeling aan Zijn voeten terecht kwam, God rechtvaardigend en zichzelf veroordelend. Wat heeft die man het ervaren: *Gedenk mijner, als Gij in Uw Koninkrijk zult gekomen zijn.* En Christus zegt tegen die moordenaar: *Heden zult gij met Mij in het Paradijs zijn.*

Denk aan Maria, bij het kruis, met een hart vol smart en weedom. *Vrouw! Zie uw zoon.* Daar kwam die eeuwige breuk, die geslagen is in het paradijs, openbaar. In het paradijs is nooit een wees of weduwe geweest. In het kruis wordt die breuk weer geheeld en haar smart verdreven.

Uw lippen zijn als leliën. Wat een *aangenaamheid* voor een schuldig en verdoemelijk volk, waar Hij Zelf tegen zegt: "O onverstandigen en tragen van hart, om te geloven al hetgeen de profeten gesproken hebben." Maar Hij wijst ze toch niet af.

Dat volk wordt overal maar heen gebeukt en weggeslagen. Waarom toch? Omdat ze bij Christus terecht zullen komen en tot Hem de toevlucht zullen nemen en roepen, zoals de dichter dat deed in Psalm 35: 1:

*Twist met mijn twisters, Hemelheer';
Ga mijn bestrijd'ren toch te keer;
Wil spies, rondas en schild gebruiken,
Om hun gevreesd geweld te fnuiken;
Belet hun d' optocht, treed vooruit;
Zo worden z' in hun loop gestuit.
Vertroost mijn ziel in haar gewezen,
En zeg haar: 'k Ben uw heil alleen.*

Toepassing

Uw lippen zijn als leliën. Lieflijk is Christus in Zijn leer, in de manier, de wijze van leren in de harten van Zijn volk. Maar in het bijzonder in de zaak die Hij leert en in de harten ontdekt. Zie Jesaja 52: 7: "Hoe lieflijk zijn op de bergen de voeten dergenen die het goede boodschap, die de vrede doet horen, die tot Sion zegt: Uw God is Koning." Geliefden, als Christus laat schrijven aan de zeven gemeenten van Klein- Azië, dan wordt de leraar van die gemeente steeds engel genoemd. Dat betekent dat zij boden van de hemel zijn, vanwege de bediening die God ze heeft toevertrouwd in het midden

van Zijn Kerk. Zijn knechten zijn ambassadeurs van het hemelhof en Hij heeft Zijn Geest aan hen gegeven. Het zijn onderherders van die grote Herder der schapen, Christus. Wat moet Christus Zelf dan wezen voor dat volk, als die enige Zoon van God Zelf tegen Zijn Kerk gaat spreken en als Hij de volle raad Gods aan Zijn volk gaat bloot leggen, wat moet er dan een aangenaamheid voor dat volk uit voort vloeien! *Zijn lippen zijn als leliën. Maar* dan alleen voor Zijn volk. Want de Farizeeërs en de Schriftgeleerden heeft Hij hard aangepakt. Hij heeft nimmer een vriendelijk woord gezegd tegen Herodes, of tegen één van Zijn vijanden. Tegen Herodes heeft Hij laten zeggen: Zeg die vos, dat Ik heden en morgen moet reizen en dat het op de derde dag zal voleindigd worden. *Zó* heeft Hij nimmer tegen Zijn volk gesproken. Zij ervaren dat *Zijn lippen zijn als leliën, druppende van, vloeiende mirre.*

Mirre is een plant, waar bitter vocht uit vloeit, aangenaam en welriekend. U leest van die man tussen de mirten in Zacharia 1. Als men een tuin had met allerlei bomen en daar stond maar een kleine mirtenboom tussen, dan zou u dat door heel de tuin ruiken. Nu hebben wij hier niet alleen te denken aan de aangenaamheid van de mirre, ook niet aan de welriekendheid, ook niet dat die tot hartversterking was, maar aan *de stof* zelf.

(1) Wanneer Christus' woorden vergeleken worden bij mirre, denken wij aan het *ganse lijden van Christus*, aan Zijn verdiensten, voortvloeiende uit dat lijden.

Wat is nu het pit en het merg van het Evangelie? Het lijden en sterven van Christus. In elke preek komt dat voor. Als er gepreekt wordt en Christus komt er niet in voor, ja, als Hij het fundament en de inhoud niet is, dan is het geen Evangeliebediening. Paulus had zich niet voorgenomen iets te weten, *dan Jezus Christus en die gekruisigd*. Filippus verkondigde van stonde aan Christus aan de kamerling van Candacé en dat is de roeping van al Gods knechten. Och, laat Gods knechten maar zeggen, wanneer zij ruimte hebben gekregen in de bediening. Het was, wanneer Christus verkondigd werd, wanneer hun zielsoog op Hem werd gericht. Dan hebben ze altijd water onder het schip gekregen.

(2) Christus' woorden worden vergeleken bij mirre. Dat ziet op *de hele inhoud van het Evangelie*. Het ganse lijden en sterven en de verdienste van Christus als de oorzaak van de eeuwige zaligheid van Gods uitverkorenen. De bediening van Christus van kribbe tot kruis is als mirre. Elke stap die Hij op de wereld gedaan heeft, elke zucht die Hij geslaakt heeft, is tot troost en tot zaligheid van een gemoed dat benauwd en bedroefd is vanwege haar zonden. O, dat lijden, dat verzoening met God heeft teweeg gebracht, is de brug waarover God tot Zijn volk komt, maar waarover dat volk ook tot God mag naderen. Die mirre maakt dat volk levendig, geeft hun moed en kracht, wekt hen op om Hem te prijzen en te verheffen. Kunnen zij er de volle diepte van peilen? O nee, dat kan hier nooit. Zij moeten altijd maar zeggen: "Diepten des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods! Hoe ondoordringelijk zijn Zijn oordelen en onnaspeurlijk zijn Zijn wegen", Rom. 11: 33.

Als zij in dat heiligdom gebracht worden, worden zij gewaar als leerlingen van Christus de lessen te mogen ontvangen, er de troostrijke en verkwikkende kracht van te mogen ervaren, dat de reuk van ware wijsheid en kennis aan hun verwond gemoed ware troost brengt en dat zij daardoor met vreugde water scheppen uit de fontein des heils.

(3) Het is *vloeiende* mirre. Mirre die doorgaat en *doordringt*. Hoe meer zij de glans van de Goddelijke deugden en volmaaktheden zien in dat ganse lijden en sterven van Christus, *hoe meer hun hart gaande gemaakt wordt*. Dat is nu die mirre. Als wij er

veel van krijgen, kan de oude mens niet meer leven, wel de nieuwe mens. Welk een weldaad is het, als de oude mens wordt gedood en de nieuwe mens mag opstaan.

Zijn lippen zijn als leliën, druppende van vloeiende mirre. Dat woord vloeiende betekent dus doorgaan, doordringen. Dat wil zeggen dat het ons hele bestaan doordringt, onze hele ziel inneemt en vervult. Het ziet op de overvloed en de gedurigheid van die krachtige, versterkende en invloeiende redenen van Christus als altijd druipende en nooit opdrogende. Het gevolg daarvan is dat de bruid krank is van liefde. Och geliefden, het lichaam kan dát niet dragen. Dat worden zij wel gewaar, als het eens doorgaat in hun leven. Want met eerbied gesproken: het neemt het hele volk in beslag. Die mirre maakt de jonkvrouwen sprekende.

Wat past die vloeiende mirre op Christus! Hem ontbreekt het nooit aan een gepast woord. Hij heeft een tong der geleerden. Hij zal Zijn Woord altoos doen blijven in Zijn Kerk. Ziet dat in Jesaja 59: 21. Daar hebt u de blijvende belofte van het predikambt, dat God Zijn Woord niet zal wegnemen van Zijn knechten.

"Alle vlees is als gras en alle heerlijkheid des mensen is als een bloem van het gras. het gras verdort, zijn bloem is gevallen, maar het Woord des Heeren blijft in der eeuwigheid", 1 Petrus 1: 24. O, dat druppelen van die vloeiende mirre zal blijven zolang de Kerk hier op de wereld is. Zij worden door dezelfde Geest geleid en bediend en dat is door Christus en Zijn eeuwige gerechtigheid. Uit Zijn volheid ontvangen wij genade voor genade.

Dat druppelen van die doordringende mirre in onze ziel te leren kennen, is noodzakelijk, mijn hoorders, voor die ontzagelijke eeuwigheid, die aanstaande is

Och, het weinige dat wij ervan kunnen zeggen mocht God zegenen en heiligen tot lering en bekering, ontdekking, vertroosting en bemoediging.

Mijn onbekeerde medereiziger naar de eeuwigheid. Dat Christus u eens aansprak. Dat Zijn lippen eens opengingen, zoals bij Saulus op de weg naar Damaskus.

En dat ze ook van troost en vrede mochten spreken voor u, bedrukten in ons midden, opdat het u sterke en opbeure in al uw zielsverdriet.

Dat de Heere Zijn volk maar veel die openbaring van Christus mocht leren kennen, als van druppende mirre. Vraagt Zijn mond om raad en u zult een bijzondere kracht van vertroosting van Zijn lippen halen om Zijn gerechtigheid te kennen, te roemen en te prijzen. Om Zijn Naam te verhogen, om maar aan Zijn lippen te hangen om verbonden te worden aan Hem, van Wie zulk een Goddelijke, vertroostende, maar ook heiligende kracht uitgaat. Door Hem worden de treurigen Sions vertroost. Hij maakt dat hun gegeven worde sieraad voor as, vreugdeolie voor treurigheid en het gewaad des lofs voor een benauwde geest. Christus mag brullen als een leeuw tegen de goddelozen; Hij is zachtmoedig als een Lam tegen Zijn gunstgenoten. Hij kroont hen met goedertierenheid en barmhartigheid.

O volk des Heeren, dat uw oren altijd open zijn voor Zijn lieflijke redenen. Hoort Hem, zoals de Vader dat toeriep vanuit de hemel aan de discipelen op de berg der verheerlijking. O, die stem van Christus is zo lieflijk. De opening van Zijn lippen is enkel billijkheid, Spr. 8: 6. Dat maar gedurig uw zielsbetuiging moge zijn: "Ik zal horen wat de Heere spreken zal", Psalm 85: 9.

Dat zal verkwikken, bemoedigen, ja kracht en sterkte geven en u bovenal opwekken tot de lof van Hem, Die u Gode kocht met Zijn dierbaar bloed. Amen

7. De kerk roemt Christus I

Rotterdam-Zuid, woensdagavond 28 Januari 1942

Psalm 147:9
Lezen Hooglied 1
Psalm 45:1-4
Psalm 121:1

INLEIDING

De Kerk heeft mijn hoorders, in Psalm 45 waaruit wij samen zongen, getuigenis gegeven van Christus. In deze Psalm werd bezongen het huwelijk van Salomo met de prinses van Egypte. Maar vanzelf zinnebeeldig, en oneigenlijk, want er ligt een veel dieper en veel kostelijker betekenis aan ten grondslag dan dat van een aards huwelijk op de wereld. De kerk roemt Christus, zoals u dat op zoveel andere plaatsen in Gods Woord vindt. Denk maar aan Psalm 89: Wie kan tegen de Heere geschat worden in de hemel en op aarde? De Kerk verheft Christus, omdat zij van Christus geen vreemdeling is gebleven. Omdat er een ontdekking van die Persoon in haar leven geschonken was; geschonken naar die mate de ontdekking van de Heilige Geest in haar leven werd gegeven. Want aan zulke openbaringen van Christus gaat een ontdekking van onze schuld en van onze verloren staat vooraf. Wat zou de Kerk, wat zou dat volk anders met Christus moeten doen? Maar wanneer er dan ook voor Hem plaats, gemaakt is om bij Geestelijk licht Hem te aanschouwen, dan is de vrucht niet anders geweest dan dat het schepsel helemaal wegvalt, en dat zij Christus verheffen als het hoogste van hun blijdschap.

Dat is hetgeen wij ook in onze tekst vinden waarvoor ik in dit avonduur een ogenblik uw aandacht vraag. U kunt die opgetekend vinden in het u voorgelezen gedeelte in Hooglied 1 daarvan nader het 14^e vers, waar Gods Woord aldus luidt:

Mijn Liefste is mij een tros van Cyprus in de wijngaarden van En-gedie.

In dit voorgelezen vers (een ieder kan het begrijpen) roemt de kerk Christus. Er zijn drie zaken die in 't bijzonder onze aandacht vragen.

1. De aanspraak, *mijn Liefste*
2. De vergelijking, een tros van Cyprus
3. Het eigendomsrecht, *mijn Liefste is mij*

1. De aanspraak, *mijn Liefste*

Wanneer de Bruid Christus aanspreekt, dan doet zij dat met de veelbetekenende aanspraak: Mijn Liefste. Dit woord "Liefste" wordt door sommigen vertaald: "mijn Welbeminde". Het is niemand anders dan Christus; dat is zeer duidelijk. In de grondtaal heeft dat woord "Liefste" de betekenis van een nabestaande in 't bloed. Ja ook zijn er die een verklaring eraan geven van Bloedvriend, die onder het Oude

Testament het recht had om te lossen. Dat Christus hier genoemd wordt onder 'Liefste nabestaande in bloed, dus allereerst en dan ten tweede bloedvriend die recht heeft tot lossing. Dat zijn twee zaken die wij met alle vrijmoedigheid op Christus kunnen overbrengen.

(1) Hij is allereerst de Nabestaande in bloed. Want de apostel heeft in Hebreeën gezegd: "Overmits dan de kinderen des vleses en bloeds deelachtig zijn, zo is Hij ook desgelijks derzelve deelachtig geworden." Want Christus heeft Zijn menselijke natuur niet meegebracht uit de hemel, maar heeft die ontvangen uit de maagd Maria, door de werking van de Heilige Geest. Het is toch zeer duidelijk in Gods Woord verklaard dat de engel Gabriël kwam tot Maria met de blijde boodschap: "De Heilige Geest zal over u komen." Lukas 1: 35.

Hij is geboren zowel ieder ander kind geboren wordt, gelijk de apostel in Gal. 4:4-5 met nadruk zegt: "Maar wanneer de volheid des tijds gekomen is, heeft God Zijn Zoon uitgezonden, geworden uit een vrouw, geworden onder de Wet, opdat Hij degenen, die onder de wet waren, verlossen zou, en opdat wij de aanneming tot kinderen verkrijgen zouden." Laat ik u nog alleen wijzen op de mededeling van Christus geboorte zoals in Lukas 2 verklaard wordt. Christus is vlees van ons vlees en been van ons gebeente geworden; opdat Hij Middelaar van de uitverkorenen zou zijn. Hij heeft in onze menselijke natuur de schuld van de zonde en het oordeel van Zijn Kerk op Zich genomen en voor eeuwig verzoend door Zijn dood en door Zijn gerechtigheid.

(2) In de tweede plaats, dat woord Liefste, betekent ook *Bloedvriend*, die recht van lossing heeft. Dat wijst ons erop dat de Heere Jezus die eenswezens is met de Vader en de Heilige Geest, dat Hij van eeuwigheid verordineerd is om te zijn Borg en Middelaar van het Verbond der genade. Ons wordt in Jesaja 42:1 geleerd, de Predestinatie van Christus tot Borg van Zijn Kerk: "Ziet, Mijn knecht, die Ik ondersteun, Mijn uitverkorene, in Dewelke Mijn ziel een welbehagen heeft." Nu heeft de Zoon, Die van de Vader verordineerd is tot de Borg van de uitverkorenen, Zichzelf ertoe vrijwillig gegeven, daar er toch niemand was die Hem dwingen kon, noch in de hemel noch op de aarde, De wil van de Vader was ook de wil van de Zoon. Daarenboven geliefde hoorders, Christus heeft niet alleen de eis aanvaard die de Vader Hem gesteld had, namelijk de voldoening aan het Goddelijk recht, maar ook de belofte gekregen van Zijn Vader, wat u leest in Psalm 2: "Eis van Mij, en Ik zal de heidenen geven tot Uw erfdeel, en de einden der aarde tot Uw bezitting." In de stille eeuwigheid heeft de Vader de uitverkoren Kerk aan de Zoon overgedragen. Daarvan lezen we in Joh. 17:6. "Vader zij waren de Uwe, en Gij hebt Mij dezelve gegeven." De Zoon heeft die Kerk met blijdschap aanvaard. Dat heeft Hij gezegd heeft in Psalm 16:6, "De snoeren zijn Mij in liefelijke plaatsen gevallen; ja, een schone erfenis is Mij geworden." Wat was die erfenis die de Zoon heeft gekregen? Dat was een Rachab, de hoer; dat was een Manasse die zich in de kerker tot God zou bekeren. Dat was een moordenaar aan het kruis. Dat was een Maria, een zondares, die aan Christus voeten lag. En ga maar door mijn hoorders. Zij leren zich kennen als een schuldig verdoemelijk en helwaardig zondaar. Och, wat is het een voorrecht als God ons bewaard!. Maar wij moeten onszelf voor God toch leren kennen als een verloren zondaar. Want als wij nooit onszelf leren kennen als een hellewicht, als doemwaardig, hoe zou ooit de rijkdom en heerlijkheid van Gods genade in ons waarde kunnen hebben?

En nu heeft Christus het recht van lossing gekregen, wat Hij ook aanvaard heeft en Zich in de tijd heeft overgegeven. Hij is als een Lam ter slachting geleid, en als een schaap dat stom is, alzo deed Hij Zijn mond niet open. Hij heeft Zichzelf gegeven om

aan het recht van God te voldoen. Mijn hoorders, het recht van God staat op de voorgrond. God is wel barmhartig, maar Hij is ook rechtvaardig. En wat eist het recht van God anders dan voldoening, hetzij door mezelf of door een ander? Kunnen wij die voldoening aan dat Goddelijk recht geven? Immers nee. Wij liggen toch dood in de zonde en misdaden. Aan onze zijde is toch alles verloren en afgesneden. Meer zie, daar is hulp besteld bij een Held die machtig is om te verlossen. Er staat er in Jesaja 63: "Ik heb de pers getreden, en Ik heb hen dronken gemaakt in Mijn toorn; en Ik heb hun kracht ter aarde doen nederdalen." Maar Hij heeft ook wat anders gedaan. Hij heeft de satanskop voor eeuwig vermorzeld. Satan had die uitverkorenen in zijn klauwen. Onder zijn heerschappij lagen zij vast besloten. Maar nu heeft Hij satans kop vermorzeld. En nu heeft Hij in Zijn verhoging niet anders te doen, dan die Kerk terug eisen; zodat de satan ze over moet geven. De satan kan wel onder de toelating veel de hemel uit hun ziel houden, meer de ziel uit de hemel, dat kan nooit.

Mijn geliefden, al zou dat volk van God, dat gekochte en verlost volk, al zou het tot aan de dag van hun dood gesleept werden door de hel, de vijand zal het nooit echt winnen, maar Christus zal eeuwig overwinnen, en Zijn Kerk terugbrengen in de gemeenschap van een Drie-enig Verbondsgod.

Mijn hoorders, dat is uit kracht van die eeuwige liefde des Vaders, uit kracht van dat eeuwig verbond, maar ook uit kracht van Zijn eeuwig recht. Dat is ook uit kracht van het huwelijksverbond; want immers Christus ondertrouwd hier Zijn Kerk in gerechtigheid, in recht, in geloof, in goedertierenheid en waarheid. Nu gaat die liefde altijd van God uit. Want Johannes heeft gezegd: "Wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst lief heeft gehad." Bij ons is er geen liefde, omdat wij niet anders zijn, dan vijandschap. Zie, in het hart van zulk een vijand en in het midden van alle vijanden waar hun hart mee vervuld is, komt God Zijn liefde uit te storten. Wat zal de vrucht daarvan zijn? Niet anders, dan wat David zegt in Psalm 18. "Hartelijk zal ik U liefhebben."

Maar de liefde die de Kerk oefent is veranderlijk. Weet u hoe zij dat op de meeste tijd moeten uitleven? Liefdeloos. Er zijn van die mensen die God altijd liefhebben; hier zoveel liefde gevoeld en daar zoveel liefde gehad. Maar Gods volk? Nee mijn hoorders, niet altijd. Zie Jesaja 5. Zij zullen bij beurten zingen van de wijngaard van rode wijn. De meeste tijd in hun leven is zó liefdeloos, harteloos en biddeloos, dat zij zeggen: 'O God, als het nu eens aankwam op één zucht van mij, dan zou het kwijt zijn. Ik voel meer van mijn ledigheid en wangestalten dan dat ik vervuld ben met de liefde Gods.' Gods volk komt meer tekort, dan dat zij overhouden. Och, het zijn onvergetelijke ogenblikken als het eens anders is. Voor hen wordt het zo'n een groot wonder. Als zij altijd in die liefde deelden, zouden ze dan die eenzijdige liefde wel zo waarderen? En Christus, die Zijn Kerk lief heeft tot het einde toe, zou Hij dan zo'n grote betekenis hebben, als dat Hij heeft in een weg van ontdekking en ontbloting? Nee.

Nu zegt de Bruid er nog wat bij in haar aanspraak: *Mijn Liefde*. Dus, zij mocht mijnen. U hebt wel eens op een koopdag gehoord, dat ze zeiden: 'mijn!' Er wordt op zo'n koopdag iets omhoog gehouden, en dan wordt het gemijnd. Die man die het koopt, krijgt het tot z'n eigendom. Hij heeft door die koop er een rechtmatig eigendomsrecht op.

Die bruid mag zeggen: *Mijn Liefste*. Ruth heeft gezegd: "Uw volk *is* mijn volk en uw

God mijn God."⁵ Dat ene woordje *is* heeft zij er niet bij gezegd. Dat is wat geweest. Eenvoudig heeft zij daar uitgesproken wat haar begeerte was. Zij was ongelukkig in zichzelf. Want als zij het had kunnen *mijnen*, had zij elke dag niet meer naar die akker moeten gaan.

Mijn, dat kon Job zeggen: "Ik weet dat mijn Verlosser leeft." Job 19 :25. Dat kon de apostel Paulus zeggen: "Ik heb de goede strijd gestreden", enz. Wie heeft er ook mogen *mijnen*? Thomas. Hij heeft uitgeroepen: "Mijn Heere en mijn God. Joh. 20. Och, wat heeft dat eigenlijk te betekenen? In de toeleidende weg kan een ziel weleens wat zien en weleens wat smaken en genieten. Maar kunnen zij hun armen om Hem krijgen? Dat is hun gebrek; en wat hun gemis uitmaakt. Want als u aan hen zou vragen, of ze wat in hun handen hebben, zij zouden zeggen: 'nee man, ik sta met lege handen'. Het geloof sluit alle twijfel buiten. Er kan wel een standelijke verzekering zijn, maar hier gaat het over een statelijke.

*"Ze zijn weer aan het schieten, mijn hoorders, maar die God bewaard is wèl bewaard."*⁶

Die bruid mocht *mijnen*. Het was een grote genade. Dat ziet op de zekerheid van genade die in haar ziel geschonken was. En dat zij kennis had aan de verzegeling van God de Heilige Geest. In haar ziel had een afhandeling geweest; want wij kunnen Christus nooit onze Oudste Broeder noemen, als God onze Vader niet is geworden. Die grondslag mijn geliefden, moet in ons leven gelegd zijn, het recht van God moet voldaan zijn in ons leven. En dat wij met God op een vlak veld gekomen zijn, en dat onze schuld en onze ongerechtigheid verzoend is. En hoe zou er ooit een verzoening van onze zonde zijn, zonder de vrijspraak van de Vader? Hoe kan dat? Er zijn mensen die spreken over de vergeving van de zonde, en zij hebben nog nooit een Rechter gezien. Zou dat kunnen? Immers nee. Want God is Rechter, Die beslist.

Wanneer die grondslag in onze ziel is geschonken, dan, ja *dán* kan alleen mogen wij uit de hand van de Vader Die Borg en Middelaar voor onze ziel ontvangen, en mogen Hem omhelzen, zodat wij onze armen om Hem heen mogen slaan. Is het dan geen wonder dat een ziel daartoe verwaardigd wordt, om te zegen: *Mijn Liefste*? Och, er zijn ogenblikken dat die Kerk behoefte heeft om dat eens uit te drukken. Och mijn hoorders, u moet altijd maar denken, dat het een volk betreft die soms lang heeft moeten zwijgen en als stom over de aarde moest gaan. Zij hebben menigmaal moeten zeggen: *Ik ben besloten, en kan niet uitkomen*. Daar is het volk in getekend.

Wij hebben in de korte tijd van onze bediening wel eens iemand ontmoet, die zo'n ontdekking van de belofte in het Woord had gehad betreffend de Persoon des Middelaars en weende om Christus uit de innerlijk betrekking van zijn ziel. En toch die Persoon miste en de toe-eigening niet had. En die op een keer in grote bekommering de vraag eens stelde, wat dat toch zou zijn, een heimwee naar Hem te hebben, en toch de Persoon te moeten missen? Och ja, mijn hoorders, wij kunnen uit de boeien en banden elkaar niet verlossen. Toen het eens Avondmaal was, bleef hij zitten zoals altijd, en mijn ziel had er wel eens naar uitgezien, dat hij eens genade kreeg om door te breken, maar die morgen had dat geen plaats. Hij zat als aan de bank genageld, totdat de tijd aanbrak dat God een nadere weldaad schonk, de dadelijke ontdekking van de Persoon des Middelaars. David heeft eens gezegd: 'Toen ik geloofd had, sprak ik. Inderdaad zó leert God het Zijn volk.'

⁵ Het woordje *is*, staat in de Hebreeuwse taal niet. De structuur van die taal vereist het niet. Dus: Uw volk, mijn volk en uw God mijn God.

⁶ Beschieting tijdens de oorlog in Rotterdam. Er klinkt geloof in de opmerking van ds. Lamain!

De toe-eigening voor onze eigen ziel kan alleen plaats hebben wanneer dat door de Heilige Geest is toegepast. Die toepassing gaat altijd vooraf aan het gelovig aannemen. En als hij daartoe verwaardigd wordt, zegt David: *Ik mag nu ik kan ademhalen, na zoveel bange tegenspoed*, Psalm 56: 6. Dan kunnen ze er niet meer van zwijgen, maar mogen op Gods tijd ervan getuigen. Zij krijgen genade dat hun mond Hem gaat roemen, als het hoogste van hun blijdschap. Dan mag dat volk op alles wat er ook op- en voordoet zich verlaten op hetgeen God hun uit genade schenkt.

Mijn hoorders, dat Christus voor ons waarde krijgt, en wij Zijn Persoon mogen eigenen als de gegevene van de Vader. De Heere mocht die innerlijke betrekking willen werken door de bediening van Zijn Geest. Want de zaligheid is in geen ander. Er is onder de hemel geen andere naam gegeven. Wij worden zalig, alleen door de genade van Christus, zoals Paulus zegt: "U is het uit genade gegeven in de zaak van Christus te geloven."

En wanneer wij Hem hebben, dan hebben wij geen gevaar te vrezen, wat er ook nu gebeurt. Als onze ziel in die wetenschap mag delen, dat de dood verslonden is tot eeuwige overwinning dan geloven wij ook dat God bepaald heeft wanneer wij zullen sterven, en hoe wij zullen sterven en onder welke omstandigheden het zal geschieden. "Hetzij dat wij leven, hetzij dat wij sterven, wij zijn des Heeren." Dan zal ons niets ons kunnen scheiden van de liefde van Christus, Rom. 8:39. O nee! De vijand juicht na de overwinning, maar het volk zingt midden in de strijd. De apostel zegt: "In dit alles zijn wij meer dan overwinnaars Rom. 8:37.

Och mijn hoorders, wat wij thans weer horen is maar een kleine voorstelling van wat straks gebeuren zal als Christus komt op de wolken des hemels. Dan zal het wat anders zijn, dan deze verwoesting. Welk een Goddelijke majesteit zal het zijn als Hij zal komen op de wolken om de aarde te richten. Dan zal Gods volk kunnen zeggen: "*Kom Heere Jezus. Ja, kom haastelijk!*" Zij zullen Zijn komst met blijdschap tegemoet zien, en innerlijk zich verheugen over de aanschouwing van Christus' heerlijkheid.

Ach hier kan er zoveel tussen liggen, want als er geen zonde was, dan was er geen vrees. Och, als de Kerk vrij staat in Christus, laat er dan gebeuren wat wil. Al veranderde de aarde van haar plaats en al werden de bergen verzet in het hart der zee, dan zal dat volk niet vrezen. Het geloof overwint de wereld.

Wat daar thans buiten gebeurt mijn hoorders, dat is door onze zonden, dat wij zelf over ons hebben geroepen.

Wij zullen het voor God moeten verliezen. Het zijn maar instrumenten in de hand van God, want God regeert, Hij vergist Zich nooit. Dat voorrecht om te kunnen zeggen: *Mijn liefste*, en ons in Hem te verblijden en te verheugen, Die onveranderlijk is in Zijn Wezen en Wiens liefde nooit en te nimmer vermindert, Die Zijn volk lief gehad heeft met een eeuwige liefde en Die Zijn volk zal liefhebben tot het einde, Joh. 13:1. Al is dat volk liefdeloos in zichzelf.

De Heere mocht Zijn liefde in onze harten uitstorten. Hij mocht naar Zijn eeuwige ontferming ons maar verwaardigen om aan de kant van God te vallen, hoe het ook gaan zal. Hij is groot van goedertierenheid. Hij mocht ons verwaardigen om bij Hem te schuilen en Christus door het geloof te mogen omhelzen, zoals hij is alles en in allen. Bij Hem zijn uitkomsten zelfs tegen de dood.

Wij hopen een volgende maal verder te handelen. Wij zullen nu maar eindigen.

De omstandigheden laten het niet toe om verder te gaan.

Wij zullen samen nu nog zingen uit Psalm 121: 1.

Deze predicatie werd afgebroken doordat op die avond de stad weer zwaar werd geteisterd door Engelse vliegtuigen.

8. De kerk roemt Christus. II

Rotterdam-Zuid, woensdagavond 18 Februari 1942

Psalm 27: 3
 Lezen Psalm 72
 Psalm 147: 9, 10
 Psalm 72:1

Geliefden.

Het woord waarover ik in dit avonduur met u wens te spreken kunt u vinden in Hooglied 1 daarvan nader het 14^e vers waar Gods Woord aldus luidt:

Mijn Liefste is mij een tros van Cyprus in de wijngaarden van Engedi.

Wij hebben mijn hoorders, de vorige keer opgemerkt dat in die waarheid drie zaken ter overdenking liggen.

1. **De aanspreek; mijn Liefste.**
2. **De vergelijking.**
3. **Het eigendomsrecht.**

Over dat eerste punt hebben wij iets mogen zeggen. De verdere behandeling, zoals ge weet, werd helaas afgebroken.

2. De vergelijking.

Het tweede wat onze aandacht vraagt dat is de vergelijking zoals die in onze tekst wordt uitgedrukt: "*Mijn liefste is mij een tros van Cyprus in de wijngaarden van Engedi*"

Zo vergelijkt de Bruid Christus' haar liefde die in haar ziel geopenbaard, door haar gekend, maar ook door haar gelovig omhelsd werd.

Ik moet eerst iets zeggen over de letterlijke betekenis. Hier wordt gesproken in deze tekst over Engedi. Engedi, was een plaats in de nabijheid van de Dode zee. En u weet dat aan die Dode Zee Sodom en Gomorra gelegen had, maar die weleer door het vuur van Gods recht en van Zijn toorn waren verteerd en verwoest. Op die gehele vlakke van de Dode Zee lag het oordeel Gods. En nu lag Engedi ten oosten van de Dode Zee.⁷ Het was, laat ik het maar eenvoudig zeggen, een onaangename plaats dat Engedi. En toch, wonder boven wonder daar in dat Engedi waren nog wijngaarden te vinden. Je zou zeggen, in zulk een plaats nog wijngaarden? En toch, zo was het. Te midden van die onaangename plaats bloeide de wijngaard. Een beeld van Gods strijdende Kerk hier op de aarde. Want och, de wereld is toch vervloekt vanwege onze zonden en niet anders meer als een huilende wildernis en een dorre woestijn. En nu wordt er van de Kerk soms gezegd, dat zij maar is als een nachthutje in een komkommerhof. Die kerk, daar wordt van getuigd dat zij ligt te midden van het boze, te midden van een krom en verdraaid geslacht.

Als u de vraag zou stellen, hoe is die wijngaard daar gekomen, moet ik het antwoord geven, dat die niet vanzelf gekomen is, maar die werd aangelegd. En die wijngaarden

⁷ Engedi ligt ten oosten van de woestijn van Juda, maar ten westen van de Dode Zee. Het is altijd een oase in de woestijn geweest door de bronnen en watervallen die onafgebroken zoet water opwellen. Deze stromen zijn een levensader voor mensen, beesten, vogels en planten.

werden gedurig bezocht en onderhouden. Ziedaar het beeld van Gods Kerk en van het volk van God.

Zoals wij op de wereld komen behoren wij niet tot die wijngaard. Want wij liggen dood in zonden en misdaden, zelfs met al de belijdenis van de Waarheid. Wij liggen buiten God en wij zijn zonder God en Christus op wereld. Och, mijn hoorders, laat een mens maar niet denken dat hij wat voor heeft bij een ander. Wel brengt het voor elk schepsel een ontzagelijke verantwoordelijkheid mee te leven onder de bediening van het Woord en te leven onder het aanbod van de genade. Och. Mijn hoorders, laat ik u iets zeggen. De waardij daarvan zal straks geopenbaard worden als God komt, en als wij gedagvaard worden voor het oordeel Gods.

Maar er is een volk op de wereld dat de waarde van de Waarheid in hun ziel heeft leren kennen. Dat zegt: 'o God, al was het maar eenmaal in m'n leven dat de Heere eens tegen mijn ziel sprak'. Die hoofdman sprak immers ook: "Heere, spreek maar een woord, en uw knecht zal gezond worden." Wij hebben alles verzondigd. Maar hoe komt het mijn hoorders, dat het Woord van God geen betekenis en geen waardij voor onze harten heeft? Omdat wij aan onze verloren toestand nooit zijn ontdekt en nimmer zijn bekend gemaakt. Het woord van God krijgt alleen maar waarde voor een volk dat zich als een waardeloze voor God leert kennen en dat met de koorden van veroordeling om de hals over de wereld gaat. En dat met zakken bekleed gaat tot de koning van Israël van wie zij gehoord hebben dat zij goedertieren koningen zijn, zoals Gods Woord spreekt van Benhadads knechten. Het is voor een volk dat zich het oordeel heeft waardig gemaakt. Voor dezulken krijgt Christus waarde.

'k Hoorde eens van een jongen uit Engeland die op Gods dag zes en twintig kilometer liep om ergens een oude Leraar te horen die sprak naar het hart van Jeruzalem. Hoe beschamend voor ons. Och het is niet zo'n best teken als het te koud voor ons is. Als er innerlijke nood is bij een mens, al moest hij dan over bergen en door dalen, wat zou hij er zich voor inspannen. Wat is het dan een wonder dat de hemel Zijn woord nog laat brengen en het hart opent voor een mens die de hel verdient heeft.

Mijn hoorders, laten wij nooit denken dat wij door doop en belijdenis tot God kunnen opklimmen. Zo leert God het Zijn volk niet. Nee mensen, afgesneden van Adam en ingeplant in Christus, dat is noodzakelijk gekend te worden voor de eeuwigheid. Op Gods werk komt het aan. Als God voor Zijn eigen werk niet instond wat zou er van geworden! Hoe meer ontdekking het volk krijgt hoe meer zij het gewaar worden, hoe dieper zij het hier gaan beseffen. Och het hangt van God af, mensen.

En zie, te midden van die woestijn Engedi, plant God Zijn Kerk; en dat Hij daar Zijn oog over opent bij dagen en bij nachten. En aan dat volk mijn hoorders, wordt Christus bekend gemaakt. In de harten van dat volk wordt Christus verheerlijkt. Och, wij kunnen nooit genoeg de noodzakelijkheid van die kennis drukken op de consciënties der mensen. Hoor maar wat Christus sprak tegen Petrus in Mattheüs 16:17, "Zalig zijt gij Simon Bar-Jona, want vlees en bloed heeft u dat niet geopenbaard, maar Mijn Vader Die in de hemelen is."

Mijn hoorders, de kennis van Christus waar veel mensen over spreken, is niet anders dan een verstands-beschouwing. Maar het is nodig, dat de Vader Hem gaat verklaren. De Vader, die niet als een Vader tegenover ons staat, maar als een Wrekend Rechter die om Zijn recht komt, en die wij niet ontmoeten kunnen. Kunt u straks God ontmoeten? Nee.

Er zijn duizenden mensen bekeerd, maar als u vraagt, hebt ge weleens met God te doen gekregen? Dan staat de wagen stil. Och mijn hoorders, ik moet u waarschuwen, met fantasieën uit de hel, zullen we eeuwig omkomen als wij geen andere grondslag in

ons leven leren kennen.

Christus wordt verheerlijkt in de harten van het volk. En dat is hetgeen in onze tekst met nadruk geleerd wordt: "Mijn liefste is mij een tros van Cyprus in de wijngaarden van Engedi."

Cyprus; sommigen denken aan een sierstruik die nog in Spanje te vinden is. Andere denken een Chamfer, een soort van gom. Weer anderen spreken van Cyprusbomen die in Syrië groeiden en dropen van balsem. Anderen denken aan een boom in Egypte, dragende korianderzaad met witte en welriekendste bloemen. Sommigen echter verstaan er door, een tros van Cyprus, een druiventros van het eiland Cyprus. Laat ik een klein voorbeeld nemen. Bijvoorbeeld in 't Westland worden veel druiven geteeld, en als ge met een man loopt door de kassen, dan noemt hij allerlei soorten druiven. Zo moeten wij ook hier denken aan een zeker soort druiven. Cyprus, was in het Oosten een der beste soort druiven. De edelste, die het langst duurde, de saprijkste de smakelijkste druif. Ik zal maar zeggen, wanneer ge op gebied van druiven iets kostelijkst zocht, dan moest men bij de handelaar maar vragen naar een tros die Cyprus heet.

En nu zegt de Bruid hier in onze tekst: "Mijn liefste is mij een tros van Cyprus in de wijngaarden van Engedi." U merkt wel mijn hoorders, welke vergelijking de Bruid hier in onze tekst maakt tegenover haar Liefste. De druiven van Cyprus waren grote druiven. Dat waren druiven waar een prachtige glans over lag. En als men die druiven in de hand nam, dan was het alsof de zonnestralen er in scheen. U kunt merken, die Bruid kende Christus in al Zijn graveerselen. Och, ik weet het wel, tot die volle kennis kan het volk niet opklimmen. Daar zal voor het volk van God eenmaal een tijd komen dat zij Persoonlijk Hem zullen zien van aangezicht tot aangezicht. Dat is het wonder Gods, daar kan het volk nooit genoeg van krijgen. Zie Hosea 2:19 *Zij zullen de Heere kennen*. En hoe meer de ziel van die Persoon leert kennen, hoe groter het gemis van die Persoon wordt. Maar daar ligt ook wat anders in; en dat is dit, hoe meer wij van Hem kennen, hoe meer wij in het gemis gebracht worden en hoe sterker ook de behoefte wordt om Hem meer te kennen. Zij zijn innerlijk in hun ziel veroordeeld als er geen uitgangen en betrekkingen naar die Persoon zijn. Dat is het ergste, geen betrekking op die Persoon, en geen werk voor de Middelaar.

"Mijn liefste zegt de Bruid, is mij een tros van Cyprus in de wijngaarden van Engedi." De Bruid heeft dus het oog op Christus, op de heerlijkheid van Zijn Persoon. Daarom spreekt zij hier niet van een druif afzonderlijk, maar van een tros; dat is een verzameling van druiven. U leest van Kaleb en Jozua nadat zij het land verspied hadden dat zij een tros druiven meebrachten uit Eskol. Die tros was zo groot dat zij die met hun tweeën op een stok moesten dragen. In Israel waren er op sommige plaatsen druiventrossen, die enkele kilo's wogen. De druiven van Eskol zijn spreekwoordelijk. Maar hebt u wel eens opgemerkt als de bruid over Christus spreekt, dan zegt zij niet een tros van Eskol, maar van Cyprus. Daar heeft de bruid het oog op de hele Persoon van Christus. Hij is niet alleen God, maar ook mens. De Middelaar had niet alleen een naam, maar ook een ambt. En al de trappen van Zijn vernedering en verhoging waren de bruid niet onbekend; elk deel was voor die bruid als een druif van die tros. Dus u kunt wel merken dat de bruid een rijk inzicht had gekregen van Christus. Zij wil zeggen, ontelbaar zijn de weldaden en zegeningen die van Christus afvloeien en die in Hem verklaard liggen. De apostel schrijft, *dat het des Vaders welbehagen geweest is, dat in Hem al de volheid wonen zal*. Zie Joh 1:18. "Uit Zijn volheid hebben wij allen ontvangen, ook genade voor genade. En nu kan Gods volk

niet gered en bevredigd zijn met een stukje ervan, maar ze heeft de gehele Persoon des Middelaars nodig. Zie wat de bruid zegt in het 8ste hoofdstuk: "Al wat aan Hem is, is gans begeerlijk." De bruid heeft het oog erop gehad dat uit die tros druiven zo veel sap vloeide. Dat wijst ons op het leven dat uit Christus vloeit. Want wij hebben in Adam het Leven verbeurd en de dood verdiend. Zie Psalm 36:10. "Want bij U is de fontein des levens, in Uw licht, zien wij het licht. Zou er een leven kunnen zijn buiten Christus om? Immers nee. Paulus zegt in Col 3: 4, *Christus, Die ons leven is*. Dat leven heeft Christus voor Zijn Kerk verworven door Zijn lijdelijke en dadelijke gehoorzaamheid. Door de bediening van de Heilige Geest schenkt Hij hier in de tijd het ware geestelijk leven. Maar de Kerk heeft méér nodig: bevestiging van dat geschonken leven door de Heilige Geest. Zij hebben nodig het bloed van Christus tot verzoening met God en tot reiniging en heiliging van al hun ongerechtigheid. Want de zonde van Adam is dat volk toegerekend en zij hebben de zonde in de tweede plaats overgeërfd. Zij hebben een erf- en dadelijke schuld.

Nu is Gods gewone weg Zijn volk in de dadelijke schuld te arresteren en daarvan te overtuigen. Denkt maar aan de Samaritaanse vrouw in Johannes 4. Wanneer heeft die vrouw de slag gekregen in haar hart? Toen Christus tegen haar zei: *roep uw man eens*. 'Ik heb geen man' was het antwoord.

Ja, sprak Christus: "Gij hebt vijf mannen gehad, en die ge nu hebt is uw man niet."

In de dadelijke zonde van overspel is die vrouw dus gegrepen. Hetzelfde treft ge aan bij Zacheüs zijn roeping en bekering, wat opgetekend staat in Lukas 19. Dus het is Gods gewone weg. 'k Zeg niet dat het altijd gebeurt. God blijft vrij.

En wat gaat de mens dan doen? Vlucht hij zomaar een twee drie naar Christus? Och nee. Zij weten tegenwoordig over 't algemeen te vlug dat er een Christus is. De praktijk van het leven leert wel, dat niemand en niets zo verborgen is dan Christus. Zelfs Johannes de Doper getuigt tot tweemaal toe van Christus: "Ja, ik kende Hem niet". Wij zoeken onze gerechtigheid in een verbroken werkverbond. We zoeken gelijk de Discipelen in een leeg graf. Hoor die man maar in het Evangelie, die de boodschap kreeg: 'betaal mij wat gij schuldig zijt!'

"Wees lankmoedig over mij, en ik zal u alles betalen. En van een ander lezen wij waar het een stap verder gekomen was in de ontdekking: 'graven kan ik niet, en te bedelen schaam ik mij'. Onze blindheid, ons ongeloof en onze vijandschap verhindert ons tot Christus te komen. Mijn geliefden, ons eigen bestaan gaat liever naar de hel toe, dan dat wij ooit in 't stof voor God zullen buigen.

David zegt: (en dat leert toch al het volk van God) "Toen alle hoop mij gans ontviel, en niemand zorgde voor mijn ziel." O, wat moet God van u niet wegnemen, zullen wij met God verzoend en tot die kennis komen! Christus heeft het leven voor Zijn volk verworven en de gerechtigheid voor Zijn kerk aangebracht. En zij worden ook door Hem weer hersteld in de gemeenschap met God.

En mijn hoorders, houdt dit nu altijd vast, ik zal het proberen om het duidelijker te zeggen: zolang een mens geen Adam voor God is geworden, zolang kan er geen kennis zijn van de Tweede Adam zijn. Dit zijn de eenvoudige oefeningen en onderwijzingen die God aan Zijn volk geeft. Wat moet de mens met Christus doen als hij nooit in de val van Adam is gekomen en nooit door Gods recht is afgesneden? Wat moet hij met Christus beginnen, met Jezus en de Zaligmaker? Het volk dat van dood levend gemaakt is, krijgt innerlijke bekommering om met God verzoend te worden. God eist voldoening aan Zijn heilig recht. Bij ons is niet anders meer dan zonde en ongerechtigheid te vinden. Weet u wat dan de vrucht is? Lees dan Psalm 32 en 38 waar de man naar Gods hart getuigenis geeft van zijn leven onder de zaligmakende bewerking van Gods Geest.

Gods volk gaat niet springend en dansend naar de hemel, maar moeten er naar toe kruipen en altijd maar achteruit. Daar is nog nooit één van het volk gestorven die gezegd heeft, nu is het in m'n leven gegaan zoals ik 't gedacht heb vanaf de eerste zaligmakende aanslag in mijn ziel. Nee, dat is nog nooit gebeurd. Dat volk wordt moedeloos en krachteloos. God neemt alles bij dat volk weg; zij komen met ledige handen te staan. Wat zij gekregen hebben, daar moeten zij gedurig de grond maar uit verliezen. De Heere zegt: "laat los, en gij zult losgelaten worden." Maar zij houden het vast, totdat God ons van alle gronden afstoot en door Zijn Goddelijk macht afsnijdt.

U moet niet denken mijn hoorders, toen Jacob aan de Jabbok was, dat hij daar dansend en springend God tegemoet is gegaan. O nee, 't was zo geheel anders. Let maar op het volgende. En het was toch een man die God kende. Ja, ik zal nog meer zeggen 't was een man bij wien God terug gekomen was. "Ik ben de God van Bethel", toen hij het niet meer geloven kon in Gen. 32:13. Het was een man die in Genesis 32 - nog kort voordat God om Zijn recht kwam - een heirleger van engelen zag te Mahanaïm. Daarin lag vooral ook opgesloten dat er nooit geen redenen zijn om troosteloos over de aarde te gaan voor Gods volk. En toch, is hij het kwijt geraakt; toen hij aan de Jabbok stond, stond hij met ledige handen. Maar daar is hij ook verenigd geworden met de Persoon.

Wij moeten altijd onderscheid maken in het zielsleven tussen werkzaamheden en oefeningen. Vóór de dadelijke vereniging met de Persoon kan wel gesproken worden van werkzaamheden die tot de zaak leiden, maar niet van oefeningen. Want de oefening kan alleen maar vloeien uit de vereniging die er is met de Persoon des Middelaars. Daar moet dus kennis van de Persoon zijn, in welke trap of mate dan ook. Och, wilt ge wel geloven dat het in onze dagen wel noodzakelijk zou zijn dat avond en avond in de eenvoudige grondslagen van de Waarheid onderwezen zou moeten worden vanwege de onkunde die er allerwegen heerst van de leer der zaligheid en van de Waarheid die naar de Godzaligheid is?

Want er zijn men mensen die spreken over oefeningen bij het eerste begin (ik zal dat zo maar eens noemen), maar dat kan absoluut niet plaats hebben. Er zijn wel werkzaamheden maar geen oefeningen. Het onderwijs in de kerk wordt zo gemist. Alles wat Ruth kreeg voor haar huwelijk, dat heeft zij opgegeten. Maar wat zij kreeg in haar huwelijk dat bleef, namelijk Obed, die bleef leven. Zeg het zelf maar, als wij het leven Gods niet kennen en God onze ogen niet komt openen, hoe zullen wij het anderen voorstellen? Als de blinde de blinde leidt, zullen zij dan niet beiden in de gracht vallen?

Ge moet maar gedurig zeggen, waar moet het met Gods kerk heen, als God er niet over opstaat? Toen Paulus afscheid nam, heeft het hem zo aangegrepen: *Er zullen wolven komen*. Inderdaad mijn hoorders, die vrees is niet denkbeeldig. De oude Junius was op een Synode en daar zei hij: 'Ik betreur het dat er geen gehoor, geen reuk, en geen smaak is bij de vergadering'. Dat sprak hij al in zijn tijd.

O mijn hoorders, het is nu een tijd dat onze bevinding laat ik dat zo eens uitdrukken, veel meer waarde heeft, dan het woord van God. Er zijn duizenden mensen die veel liever gaan preken en elkaar opbouwen op de droeve gronden, dan dat zij naar de eenvoudige onderwijzing naar het woord van God willen horen, want daar zijn zij allang boven verheven. Als je dan de fantastische voorstellingen van de waarheid verneemt, och dan moet je zeggen, wat is het toch droevig. En dan toch nog voorname christenen met dat alles willen zijn, waar men rondom danst, zoals weleer Israel rond om het gouden kalf in de woestijn.

Die tros van Cyprus is krachtig tot verlevendiging, ja tot versterking. De wijn zo zegt de Waarheid, die het hart verheugt, de bedroefden worden erdoor vertroost, de zwakken erdoor versterkt, de neergebogenen erdoor opgericht. Als er iets is wat Christus doet, dan is dit: 'die in 't stof ligt neergebogen, wordt door Hem weer opgericht'. Het volk zinkt zo gedurig in zichzelf terug. De Koningin van Scheba komt terug, staat er; *zij keerde in haar land terug*. Zie, dat leert Gods volk kennen. Maar wat is het noodzakelijk om de behoefte uit te leven, zoals de dichter zingt in Psalm 72:1.

*Geef, Heer, de Koning Uwe rechten
En Uw gerechtigheid
Aan 's Konings zoon, om Uwe knechten
Te richten met beleid. Enz.*

Toepassing

3. Het eigendomsrecht.

En nu in de derde plaats moeten wij nog een kort woord zeggen over het derde stuk *het eigendomsrecht van de Bruid aan haar Bruidegom en aan Zijn weldaden*.

Er staat in onze tekst: *Mijn liefste is mij een tros van Cyprus in de wijngaarden van Engedi*" De Bruid legt hier de nadruk op het woord "mijn". Dat woord geeft te kennen dat zij door de genade Christus mag eigenen.

'mijn', wil ook zeggen in onze grondtekst "voor mij". En daarmee geeft de bruid te kennen dat zij waarlijk gemeenschap heeft aan de edele vruchten van Christus' verdiensten. Zij heeft gemeenschap aan Zijn Persoon, aan Zijn verdiensten, maar ook aan de vruchten daarvan. Zij heeft gemeenschap aan Zijn lijden en sterven, aan Zijn dood en opstanding. Dat was ook een duidelijk bewijs van de apostel Paulus in Filip. 3:10. "Opdat ik Hem kenne, en de kracht Zijner opstanding, en de gemeenschap Zijns lijdens. Zijn dood gelijkvormig wordende; of ik enigszins moge komen tot de wederopstanding der doden." Zij had het eigendomsrecht gekregen, dat haar schuld was verzoend en haar ongerechtigheid weggenomen. Het was opgelost. En als God onze Vader wordt, wordt Christus onze Oudste Broeder, en dan ontvangen wij de Heilige Geest. Die blijft inwonen in onze harten. Zó wordt het eerst opgelost. Daar geeft de Bruid getuigenis van in onze tekst.

Mijn liefste is mij een tros van Cyprus in de wijngaarden van Engedi. Christus met eerbied gesproken, is mijn druiventros. Zó zouden we dat kunnen zeggen, want al wat in Hem en van Hem en uit Hem is, dat is voor de Kerk. Hij leeft voor Zichzelf niet alleen zoals wij van nature, maar tot nut van Zijn volk. Dat gebod heeft Hij van eeuwigheid van Zijn Vader ontvangen; voor hen waar Hij Borg voor geworden is, voor Zijn uitverkorenen om tot God te kunnen genaken. De bruid die hier verklaart dat zij door het geloof van Hem gebruik mocht maken, getuigt van de grootste genade aan haar gegeven.

Waarom krijgt die Bruid gebruik te maken van Christus? Waar zat dat in? Dat kwam doordat de Bruid in de stand van haar leven als een onbekeerd mens was in zichzelf. De Heere getuigt toch, dat Hij overgelaten heeft een ellendig en arm volk dat op Zijn Naam zal hopen, Zef 2:12. Hoe groter genade aan ons verheerlijkt wordt, en hoe meer rijkdom wij krijgen, hoe dieper wij ermee moeten uitleven. U hebt toch nooit gehoord dat Gods ontdekte volk hoe langer hoe meer bekeerd wordt? Maar wel onbekeerd en armer. Armen werden ook alleen met goederen vervuld. Hoor, wat Christus zegt in Matth. 18:3. "Indien gij u niet verandert, en wordt gelijk de kinderkens, zo zult gij in het, koninkrijk der hemelen geenszins ingaan". Dat leert God nu Zijn volk. Almaar

lager bukken, almaar meer afzien van onszelf. Johannes zei: "Hij moet wassen, en ik moet minder worden. Joh 3: 30. Dat volk krijgt aan alles gebrek; gebrek aan wijsheid, aan kennis, aan geestelijk verstand. Dat volk komt in wegen dat zij zeggen: 'ik weet het niet meer'. Dat is soms alsof zij in een doolhof gaan. Dat volk zegt zo vaak: 'geef licht over licht'. Dat hebben zij nodig. Gideon heeft de Heere een teken gevraagd; ja zelfs tot tweemaal toe. En God heeft het hem geweigerd? Immers nee. Gideon kon het niet missen. Het was niet uit ongelof, maar uit noodzakelijkheid. En nu moet dat volk met David zeggen in Psalm 119:14 "Ontdekt mijn ogen opdat ik aanschouwe de wonderen van Uw wet. En bevestig toch aan Uw knecht de zegen." Al Gods volk in de oefening van hun leven, komt meer tekort dan dat zij over houden. Niet en nullen echter, wil God vervullen.

Toen vader Brakel in Rotterdam ging sterven, en Hellenbroek vroeg of hij nog een boodschap had voor Rotterdam, was zijn antwoord: 'nee Hellenbroek, ik heb niets meer te zeggen, maar u kunt alleen zeggen tegen de gemeenten, dat ik mijn Vader heb gedankt voor de Borgstelling van Zijn Zoon'. Dat is de grootste genade, mensen.

Want och, Gods volk moet maar beschaamd en schaamrood over de wereld gaan. Het is altijd maar schuld, want zij zitten overal zelf tussen. En er is niet een weg of ze komen er met schuld uit. Elke dag heeft genoeg aan zijn zelfs kwaad. En als God ons er niet voor bewaard, gaan wij vloeken of worden zorgeloos. Zie Hiskia die de schatten toonde aan de koning van Babel, maar God vergat, Die hem van de poorten des doods teruggebracht had. O, wat een weldaad tegenover al hun schuld, is dat dierbare bloed, dat is de Fontein, die geopend is voor het huis van David, Zach. 13. Dan mag dat volk wel eens zeggen: 'och mag ik uit genade nog eens gebruik van U maken om eens te geloven dat Uw bloed o Heere Jezus, mij reinigt van alle zonden'. Dat volk komt alles tekort; kracht en sterkte. Want zij zijn lege zakken in hun eigen oog. Zij kunnen de meeste tijd niet vooruit of achteruit, en zitten zij neer als een nachtuil in de wildernis en als een roerdomp in de woestijn. Maar Christus is alles en in allen. Hij geeft nieuwe moed en kracht. Hoor David in Psalm 63:3. "Mijn ziel zal nieuwe kracht ontvangen." Dat kan door geen satan verwoest worden. Maar die tros van Cyprus, de waardij die het volk heeft in de gebruikmaking van Christus, geeft kracht van die Persoon. Die zal al de vijanden verslaan, en zullen zij zelfs trappen op de sterken van al hun vijanden.

En dán word het geloof geoefend dat zij in Christus meer dan overwinnaars zijn, in Hem, die hen liefheeft. Die ook zij liefhebben en gebruik van Hem mogen maken. Dat zal blijven duren totdat God komt om ze te verlossen van een lichaam der zonde en des doods. Tot de laatste ademsnik zullen zij die Tros nodig hebben. En dan zal die Tros er ook zijn.

Volk in ons midden die er geen vreemdeling van is, een volk dat Christus kent en door genade Christus mag toe-eigenen; een volk dat geen vreemdeling van de toe-eigening van Christus is en die bij ogenblikken verwaardigd mag worden gebruik van Hem te maken. Weet u wat er voor dat volk overblijft van zichzelf? Veroordeling en schuld; dat ze moeten zeggen: 'o God, verlos mij van mezelf, dat ik U eens in het oog kreeg, en U volmaakt mocht verheerlijken.

Maar aan de andere kant, als u aan dat volk vraagt, u hebt toch wel wat anders dan de wereld? Dan zullen ze u antwoorden: jazer, er ligt op de bodem van mijn ziel een uitgang tot die dierbare Verbondsmiddelaar en een betrekking op Zijn verdiensten, en op Zijn vruchten. Een verlangen om met Hem verenigd te worden.

O volk, dat deze woorden van onze korte overdenking van de waarheid u nog eens mocht verkwikken. "Zo moet de Koning eeuwig leven!" Dat Die Persoon meer

waarde voor uw hart kreeg, dat ge innerlijk meer om Hem verlegen en op Hem verliefd mocht worden. Dat zal alleen maar kunnen als Gods Geest ons overtuigt van gerechtigheid, van zonde en van oordeel. Dat zal alleen maar kunnen als Gods Geest ons van alle valse gronden afstoot en God om Zijn recht komt. Dan kan Die Meerdere Jozef zich niet langer meer bedwingen, wanneer wij als een schuldig mens voor God vallen en Zijn recht omhelzen.

Daartoe mocht de Heere uit vrije ontferming Zijn woord verzegelen en bekrachtigen tot eer en heerlijkheid, maar ook tot uw blijdschap en zaligheid. Amen.

9. De vlucht van Christus naar Egypte⁸

Gereformeerde Gemeente Rotterdam-Zuid

Geliefden.

„Wat moet ik met Jezus doen?" Zo klonk eenmaal de verlegen vraag van Pilatus, de beginselloze stadhouders. Inderdaad, zo was het ook met hem. Hij was *met* Christus verlegen, helaas niet *om* Hem verlegen. Pilatus wist niet wat hij met Hem beginnen moest. Enerzijds werd Hij geprest door het Joodse volk, dat riep om Christus te kruisigen en daar al maar meer op aandrong. Ja, dat Pilatus bedreigde: "Indien gij deze loslaat, zo zijt gij des keizers vriend niet." Anderzijds gewaarschuwd door zijn vrouw, die in de droom veel geleden had om Christus' wil en in haar consciëntie overtuigd was van Zijn onschuld. Pilatus' vrouw kon niet nalaten haar man ernstig te laten waarschuwen. Welk een ontzettende boodschap moet het geweest zijn, voor een geslingerde en gefolterde consciëntie zoals die wereldrijke rechter had: "Heb toch niet te doen met die Rechtvaardige."

Pilatus wist het niet. Hij had nog nooit op een zaligmakende wijze te doen gehad met Gods recht en met zijn hemelhoge schuld. Wij weten het van nature ook niet. De wereld weet het niet en de godsdienstige mens evenmin. Ook bij degenen die leven uit hun bekering is er voor die enige Middelaar en Borg geen plaats. Er is voor die gezegende Persoon slechts dan plaats, als er plaats gemaakt wordt. Als de eerste Adam niet is ontdekt, dan kan de Tweede Adam niet geopenbaard worden. Niemand is méér bedekt en verborgen dan Christus. Velen hebben de mond vol over "Jezus", roemen Hem zelfs met hun lippen, lopen met Hem langs de straten, maar waar en wanneer en onder welke omstandigheden is Hij ontdekt? Paulus verklaarde in Gal. 1: 16 uit zijn eigen leven: "Maar wanneer het God behaagd heeft Zijn Zoon in mij te openbaren." En boven alles, Christus getuigt tot Petrus in Matth. 16: 17, nadat de discipel die volheerlijke belijdenis van Christus had afgelegd: "Vlees en bloed heeft het u niet geopenbaard, maar Mijn Vader, Die in de hemelen is."

Een door Gods Geest ontdekte ziel komt tot Christus met afgekapte voeten en neemt Hem aan met afgekapte handen. Dat heilgeheim wordt bekend gemaakt aan degenen, die Hem vrezen, Psalm 25: 14. Christus krijgt waarde voor een verloren zondaar en zondares, die wanhoopt aan zichzelf en die alle eigen waarde verspeelt en verliest. Voor dat volk, dat met Gods onkreukbaar recht kreeg te doen, met de vloek der wet, met zijn erf- en dadelijke schuld, met zijn gescheiden staat. *Geheel ontbloot en aan onszelven dood*. Dan kan Christus in ons leven,

En nu, de waarde van die Christus is niet uit te drukken. Niemand kan die waarde naar waarde uitspreken of beschrijven. Ze is een oceaan, waar geen bodem in te bekennen is. Elke zucht van die Borg en elke stap, die Hij op aarde gezet heeft, ja zelfs waar Hij die gezet heeft, heeft zulk een eeuwige betekenis. In dezelve is de eeuwigheid, opdat wij behouden werden. En dat alles van het begin van Zijn Menswording op aarde aan! Christus' nederige geboorte, Zijn smartelijke besnijdenis, ja ook niet minder Zijn "vlucht naar Egypte" geven daarvan een duidelijk bewijs.

Onze tekst, die uw aandacht opgetekend kan vinden in Matthéüs 2: 15 spreekt daarvan in het bijzonder.

⁸ Uitgegeven door "De Banier", 1946.

"En was aldaar tot de dood van Herodes; opdat vervuld zou worden, hetgeen van de Heere gesproken is door de profeet, zeggende: Uit Egypte heb Ik Mijn Zoon geroepen."

De wijzen uit het Oosten, die van ver gekomen waren om de geboren Koning te aanbidden en aan Zijn voeten hadden neergelegd goud, wierook en mirre, waren vertrokken. Alles wat door Jozef en Maria tot nu toe beleefd was, was niet anders geweest, dan een aanschouwen van Messias' heerlijkheid. Zou dat zo doorgaan? Zeer zeker, maar langs en door een andere weg, dan Maria en Jozef gedacht hadden, Gods weg is in het heiligdom, Zijn pad is in diepe wateren en Zijn voetstappen worden niet bekend. O, die aanbiddelijke wijsheid Gods, die nooit is te doorgronden of te bevatten, doch die altijd van achteraf wordt gezien en opgemerkt, als de schellen van onze ogen vallen en Gods gunstgenoten als leerjongens van Christus aan Zijn voeten onderwezen worden! Door lijden zou Christus gaan tot heerlijkheid. En Zijn Borgtochtelijk lijden zou een aanvang nemen in Gethsémané of op Golgótha. Maar wat wij dat al opmerkten, dat had al een aanvang genomen toen Hij als hulpeloos Kind in de kribbe van Bethlehem was neergelegd; en straks vluchten moest naar Egypte. Onder de onmisbare voorlichting van Gods Geest wensen wij thans te handelen over het geboren Kind van Bethlehem vluchtend naar Egypte.

- 1. Bedreigd door het zwaard van Herodes.**
- 2. Bewaard door de hand van Zijn Vader.**
- 3. Vervullende alzo het woord der profetie.**
- 4. Banend de weg voor Gods kinderen.**

1. Bedreigd door het zwaard van Herodes.

Het was, zoals blijkt uit het eerste gedeelte van ons tekstkapittel, van de wijzen uit het Oosten, dat Herodes vernomen had van Christus' geboorte. Wij zouden oppervlakkig vragen: Waarom moesten die wijzen nu terecht komen bij die vijand van God en Zijn volk? Als zij hun eigen wijsheid hadden mogen verzaken en met David gevraagd hadden in Psalm 25 2: *Heere, wijs mij toch Uw wegen*; zouden zij dan daar wel terecht gekomen zijn?

Zeer zeker, dat gebed is voor elk noodzakelijk, maar ook moeten wij letten op de volvoering van Gods raad. Wat gaat dat menigmaal voor ons door onbekende, ja zelfs raadselachtige wegen. Uit deze historie hebben wij het duidelijkste getuigenis. Die wijzen moesten in Jeruzalem komen en aan het hof van Herodes verschijnen, met de vraag: *Waar is de geboren Koning der Joden?* Als een donderslag was die vraag gevallen in het hart van Herodes en van Jeruzalems inwoners, Alles werd er door ontroerd. Daar is vervuld Haggai 2: 7 en reeds bevestigd, wat Paulus later schreef aan de Filippenzen, van Christus, dat alle knie voor Hem zou gebogen worden. Niemand gaat er ongewaarschuwd naar de eeuwigheid. Elk mens krijgt op Gods tijd een boodschap; ook deze Herodes.

Wie die Herodes was? Een Edomiet van afkomst, en nog duidelijker, een afstammeling van Ezau. Nu, wie Ezau was, weet een ieder van ons wel. Izaks eerstgeborene zoon was een vijand van God en Zijn soevereine genade. Helaas, dat is hij gebleven. Nooit is hij in waarheid voor God gevallen en ingevallen en nimmer is innerlijk de vijandschap gebroken. Ezau, was een onheilige, die om een spijsje zijn eerstgeboorterecht verkocht. Wat dat zeggen wil? Niets anders, dan dat een schotel linzenmoes meer waarde voor hem had dan Christus, Ontzettend! Zo is Ezau naar de

hel gegaan.

Wat zien wij het menigmaal, dat degenen, die het kortst bij de waarheid hebben verkeerd, ja uit één gezin en familie zijn, waar er gevonden werden, van God begenadigd en beweladigd, dat zij zich in de bitterste vijandschap openbaren. Zo was het ook hier. En de ingekankerde vijandschap van Ezau ziet u nawerken in zijn nakomelingen. Edom weigert Israël te laten trekken door zijn land. Doëg, die David bij Saul aanklaagde en op Sauls bevel de priesters des Heeren te Nob vermoordde op zo vreselijke en laaghartige wijze, was een Edomiet, 1 Sam. 22, Psalm 52. Het was Edom, dat zich verblijdde in de ellende van het Volk des Heeren, en dat zei: *Ontbloot ze, ontbloot ze, tot haar fundamenten toe*, Psalm 137: 7.

Ja, zij hebben zich zo verheugd, ten tijde van Jeruzalems verwoesting in de dagen van Nebukadnézar, over de ondergang van het volk, dat zij gestaan hebben op de wegscheiding, om degenen, die van Israël nog ontkwamen, uit te roeien en zijn overgeblevenen over te leveren. Zie Obadja: 12 en 14. De Edomieten waren oorlogszuchtig, vernuftig, bezaten grote wilskracht; het waren mensen, die liever met hun hoofd door de muur gingen dan terugkeerden. Daarbij, het was een ijdel en hoogmoedig volk.

Alles het tegenovergestelde van het volk van God. Het leven dat uit God is houdt graag vrede met alle mensen, zoveel mogelijk is. Niet ten koste van de waarheid en het recht. Wat is dat volk zwak van moed en klein van krachten. Het is een volk, dat het wint wanneer het het verspeelt. Een volk, dat gezet is op de vreze Gods, die zuiver is en rein en eeuwig zal bestaan. Een volk, dat nooit een betere plaats kan krijgen, dan in het stof aan de voeten van Jezus met Maria, Lukas 10: 39. Dat volk mag beleven, dat God de wijsheid der wijzen doet vergaan; en dat het op de hemelse academie genomen wordt, om in zichzelf al maar dwazer en blinder te worden. Helaas, van dat alles kenden de Edomieten niets.

En uit die Edomieten was Herodes afkomstig, met diezelfde geest vervuld. Ja, op een verschrikkelijke wijze heeft hij dat uitgeleefd. Wij zijn in Adam allen even diep gezonken; maar in de uitleving is er een groot verschil. De geschiedenis vermeldt ons van deze Herodes, dat hij zijn zwager Aristobulus, die een Maccabeeër was en het ambt van hogepriester had bekleed, voor zijn ogen liet verdrinken, enkel omdat deze meer door het volk bemind was dan hij. Zijn 81-jarige schoonvader, zijn eigen vrouw, ja, de meesten van zijn zonen had hij laten ombrengen, uit vrees dat zij hem verraden zouden. Keizer Augustus te Rome had van die Herodes gezegd, *dat het beter was het zwijgen, dan de zoon van Herodes te zijn*, omdat de zwijgen, wier vlees hij als belijder van het Jodendom niet at, veilig voor hem waren, maar zijn zonen niet,

Doch hij was niet alleen een goddeloos monster in de zonde, maar tevens in de godsdienst een grote huichelaar. Om het Joodse volk maar te behagen en op zijn hand te krijgen had hij de tempel laten verbouwen en vele schone paleizen in Jeruzalem laten oprichten. Ja, dat hij een doortrapte huichelaar was bleek ook wel uit hetgeen hij had gesproken tot de Wijzen: "Reist heen, en onderzoek naarstig naar dat Kindeken en als gij Het zult gevonden hebben, boodschapt het mij, opdat ik ook kome en Ditzelve aanbidde."

Heeft Herodes dat ooit begeerd? Och nee, allemaal bedrog. Wat is een mens een monster in de grond van de zaak. *Bedrog en onrecht spreekt zijn mond*, Psalm 36: 1. Niet de minste indrukken van de alwetendheid Gods zijn er bij de arme mens te vinden.

En zie nu, die Herodes, die al 38 jaar geregeerd heeft en meer dan 70 jaar oud is, de man die nergens voor stond in goddeloosheid, diezelfde Herodes vreest nu voor dat

pasgeboren Kind! O, welk een ontroering gaat er door zijn ziel. Niemand zal voor die Koning bestaan, ook Herodes niet. Alles zal onder Zijn scepter moeten bukken, ook dat monster. Was Herodes er maar onder gevallen! Maar nee; de vijandschap zoekt in haar dwaasheid middelen om die geboren Koning te doden en om te brengen. Herodes grijpt naar het zwaard; het wordt gescherpt en de soldaten trekken naar Bethlehem. Zij zullen aan die Koning wel een einde maken, wel zorgen dat Hij nooit op een troon klimt, nimmer een scepter in Zijn hand en een kroon op Zijn hoofd krijgt. Ja, door die soldaten zal Herodes het Licht wel uitblussen en er voor zorgen dat zijn troon nimmermeer zal wankelen.

Arme mens, dwaze mens, die voorneemt Christus uit te roeien! Het is even dwaas alsof iemand ging proberen het licht van de zon te ontnemen. Herodes gaat echter door in zijn blinde woede en vijandschap. Alles had hij uit de weg geruimd, waarvan hij maar enigszins dacht, dat het gevaarlijk kon zijn voor zijn regering. En nu bij vernieuwing zijn troon geschud heeft op zijn fundamenten, zal hij die geboren Koning wel dadelijk laten ombrengen. Al de kinderen van twee jaar oud en daaronder zullen omgebracht worden. Maar in de grond van de zaak ging het maar om EEN Kind! En dat is altijd nog zo geweest en zal zo blijven tot het einde toe.

Daar heeft de vijand boog en schild

En vuur'ge pijlen op verspild.

(Psalm 76:2)

Die oorlog is al verklaard in het paradijs, maar ook is daar verzekerd; dat God die strijd winnen zal, Gen. 3: 15. Hoe bang, hoe zwaar kan die strijd zijn. Wat kan dat levende kind ineenkrimpen; hoe kan het zijn vlees en bloed kosten! Konden ze altijd maar geloven, dat het de goede strijd was, die in hun ziel wordt gestreden! Hoe vaak zijn zij daarover in bekommering. Ook ziet dat volk niet altijd even gelovig op de eeuwige overwinning door Christus. Zij hebben tot alles de genade van de Heilige Geest nodig.

En nu bezat dat geboren Kind van Bethlehem, als de eeuwige Zone Gods, Dat hier bedreigd wordt door het zwaard van Herodes, een almacht. Het had het vuur van de hemel kunnen laten dalen om Herodes met zijn soldaten te verteren, of de aarde kunnen bevelen dat zij haar mond had geopend om hen allen te verzwelgen. Maar nee, dat geschiedt niet.

Wij lijden allerlei ellende, omdat wij er aan onderworpen zijn, omdat wij het *moeten*; Christus omdat Hij zo *wilde*. Dezelfde wil, die Hem van de hemel op de aarde bracht, brengt Hem, straks uit Judéa naar Egypte. Gelijk het Zijn wil was, ellendig en veracht geboren te worden, zó, zó wilde Hij ook leven, alle kwellingen en vervolgingen Zich onderwerpen, omdat Hij was Borg des Verbonds, tot voldoening aan Gods recht en tot verlossing van Zijn volk. Maar ook om Zijn Kerk te leren hoe goed het is, het juk in de jeugd te dragen en gekastijd te worden, opdat wij Zijner heiligheid zouden deelachtig worden.

En ziet, zodra nu Gods uitverkorenen, die toch in Christus begrepen zijn (2 Cor. 5: 17; Eféze 1: 4; Rom. 5: 12-19) wedergeboren worden, begint de vervolging en strijd. Zie Openb. 12: 2, 4 en 5. Beide, onze lichamelijke en geestelijke geboorte zijn met tranen vergezelschap. Maar die met tranen zaaien, zullen met gejuich maaien. Psalm 126: 3. Maria zag hier het zwaard, waarvan de grijze Simeon sprak, reeds glinsteren. Dat zwaard van Herodes zou zijn doel missen, Want wij zien in de tweede plaats dat geboren Kind van Bethlehem

2. Bewaard door de hand van Zijn Vader

In onze eerste hoofdgedachte zagen wij het geboren Kind van Bethlehem, bedreigd

door het zwaard van Herodes. Dat zwaard is wel uitgestrekt tegen die gezegende Borg des Verbonds, maar heeft Hem niet verdelgd.

Wat daarin allereerst onze aandacht vraagt en onze opmerking verdient is wel dit, dat in die Goddelijke bewaring blijkt, dat God de satan altijd voor is. Satan is wel veelwetend, maar God alleen alwetend. Dat God de satan altijd voor is, bleek bij Adams val. Met welk een helse woede heeft die hellehond Zich geworpen op het pronkjuweel van Gods schepping! Niets anders heeft die duivel bedoeld, dan Gods voornemen te verijdelen en de mens te storten in een afgrond van eeuwige ellende. Helaas, ja helaas, Adam is van God afgevallen en satan toegevallen. Toen de hel op het punt stond om met al haar trawanten een loflied aan te heffen en God te bespotten, kwam God van de hemel in Zijne soevereine, vrijmachtige genade het beslissend oordeel over satan uitspreken, hem aanzeggend zijn totale vernietiging en in het Vrouwenzaad de verlossing van de uitverkorenen verkondigen. O diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods. Gods geschonden deugden zullen opgeluisterd en een schare, die niemand zal kunnen tellen, nog gerukt uit satans macht en teruggebracht worden in die gemeenschap Gods, waaruit zij zichzelf uitgezondigd hadden, in en door Christus. O arme mens, al was u zo zwart als de duivel, als je de duivel zelf maar niet bent, dan kunt u nog bekeerd worden!

God was satan voor, ook bij Petrus. Ik kan daar nu niet in den brede bij stilstaan. Maar wat een kostelijke, Godverheerlijkende zielsvernederende zaak! Petrus was van God bekeerd; twijfel er maar niet aan! De kenmerken zijn glashelder! Maar zie, ter kwader ure komt Petrus op een plaats, waar hij niet geroepen was, maar zichzelf gebracht had. O, het was niet uit vijandschap, maar uit innige liefde, dat hij ging naar Kájafas' zaal. Zou ik teveel zeggen, als ik beweer, dat het in zijn hart gezongen zal hebben: "Wien heb ik nevens U in den hemel, nevens U lust mij ook niets op de aarde?" Wat was zijn ziel innig aan die Christus verbonden! En zie, daar in die zaal, daar heeft satan zijn strik gespannen. Was Petrus er heen gegaan om Christus te verloochenen? O nee! duizendmaal nee! Petrus wordt overrompeld, hij heeft zichzelf overschat; tot driemaal toe verloochent hij zijn lieve Meester. Nee, niemand zal kunnen beschrijven de inhoud van Petrus' tranen. *En naar buiten gaande weende hij bitter.* Satan was al blij dat er een generaal van Christus gevallen was, maar de duivel heeft zich te vroeg verheugd. Voordat die discipel een voet gezet had in de zaal van de hogepriester, had die trouwe Wachter Israëls, Die nooit slaapt en nimmer sluimert, al gezegd: "Simon, Simon, de satan heeft u zeer begeerd te ziften als de tarwe. Maar Ik heb voor u gebeden, dat uw geloof niet ophoude." Lucas 22: 31, 32. God is de satan altijd voor!

En wat blijkt dat ook duidelijk in deze gewichtige historie! Eer de soldaten van Herodes Bethlehem binnentrekken, is dat Kind met Jozef en Maria al vertrokken naar Egypte. De belofte van de Vader in Jesaja 49: 2 is daar letterlijk aan Christus bevestigd: "Onder de schaduw Zijner hand heeft Hij Mij bedekt."

Laat ons nu letten op de volgende zaken:

- a. God heeft Herodes met blindheid geslagen. Welk een korte afstand was het toch van Jeruzalem naar Bethlehem. Het was maar een enkele mijl. Wij zouden zeggen: had Herodes dat Kind willen doden, dan zou hij de wijzen uit het Oosten gevangen gezet, zelf met zijn soldaten naar Bethlehem gereisd en zijn plan voltoerd kunnen hebben. Het was toch zulk een klein plaatsje, dat een ieder wel wist wanneer een kind geboren was. Wat is zulk een gebeuren op een dorp spoedig bekend, De één zegt het tegen de ander. Maar niets er van. Herodes wordt daar blind voor gehouden. Hij wacht maar af tot de wijzen terugkeren. En wat wij daarin moeten zien? Dit: dat de mens niet doen kan, wat hij wil. God regeert!

Och, dat wij het maar altijd geloofden. Dan zou het zwaard van Herodes ons niet zo beangstigen. Maar we moeten maar gedurig beleven dat het geloof een gave Gods is. Ontvangen wij het, dan hebben wij het; maar onthoudt de Heere het, dan missen wij het. En dat betreft nu zowel het vermogen des geloofs als de oefening van dat geloof.

- b. De wijzen keren door een andere weg terug. "Door Goddelijke openbaring vermaand zijnde in de droom, dat zij niet zouden wederkeren tot Herodes, vertrokken zij door een anderen weg naar hun land." Tevoren hadden zij een ster gezien aan de hemel, nu zien zij een engel aan hun bed. De wijzen uit het Oosten hebben geen achterdocht gehad betreffende Herodes, omdat hij zich zo anders had voorgedaan hij inwendig was. Maar ziet hier de wijsheid Gods! Gode zijn alle dingen bekend, ook de plannen van die Edomiet. God staat er boven. "De koningen der aarde stellen zich op en de vorsten beraadslagen tezamen tegen de Heere en tegen Zijn Gezalfde; Die in de hemel woont zal lachen, de Heere zal hen bespotten." Psalm 2. Letterlijk is dat aan die Herodes vervuld. En zie ook in het bijzonder in die boodschap aan de wijzen de bevestiging van des Vaders belofte betreffende de bewaring van Zijn geliefde Zoon. De Wijzen moeten door een andere weg, terug! Zó gaat het met Gods volk ook. Zie Jesaja 42: 16. Maar dat moeten wij nu maar voorbijgaan. Wanneer wij verder op die wonderlijke bewaring van dat geboren Kind van Bethlehem letten, dan blijkt ook daar uit,
- c. Dat Jozef en Maria vertrokken zijn eer dat Herodes in Bethlehem was. Wisten Jozef en Maria in welk gevaar dat Kind verkeerde? Wisten zij van al de plannen, die er in het heimelijke gesmeed werden tegen Christus? Immers nee! Maar dat betreft ook onszelf. Wij zijn zo blind voor al de gevaren, die ons bedreigen bij dagen en bij nachten! En wat is het nodig, telkens gelijk Jozef en Maria maar onderwezen te worden in de weg, die wij te gaan hebben. Wij weten de plaats niet, waar wij veilig en bewaard zijn. Wij lopen zo vaak de gevaren tegemoet en zouden zeker omkomen, zo er niet Eén was, Die ons bewaarde en beschermde tegenover alle bedwelmingen van satan en zonde. Voor Jozef en Maria was het een geloofsbeproeving. Zouden zij over zulk een weg wel gedacht hebben? Naar de profetieën van het Oude Verbond hadden zij het wel in de belijdenis, dat het met de Messias door lijden tot heerlijkheid gaan zou. Maar wat werd er van beleefd? Hoor maar wat Christus later Zelf zegt tot de Emmaüsgangers in Lukas 24: 25: "O, onverstandigen en tragen van hart, om te geloven al hetgeen de profeten gesproken hebben!" Niets is er waar een ziel blinder voor staat, dan voor de Persoon en het Borgtochtelijke werk van Christus. Denk maar aan de discipelen. Hoewel zij kennis hadden aan de Persoon des Middelaars, hoezeer was Zijn plaatsbekledend werk verborgen! Verneem dat uit de bestraffing die Christus gaf aan Petrus in Matthéüs 16: 23: "Ga weg achter Mij, satanas! Gij zijt Mij een aanstoot." En wat blijkt dat ook uit Matth. 6: 31-34 en 51-54. Ja, boven dat alles: een ogenblik voordat Christus van de Olijfberg ten hemel voer, werd nog gevraagd: *Heere, zult Gij in deze tijd aan Israël het Koninkrijk oprichten?*

En zo zouden wij voort kunnen gaan. Wat wordt Gods volk door ontdekkende genade zijn blindheid gewaar! Wat verwekt dat een behoefte aan de onderwijzingen van de Heilige Geest! Het was voor Jozef en voor Maria ook een raadselachtige en tegenstrijdige weg. De vraag zal innerlijk wel gerezen zijn: 'Is dat nu de Koning, Die Israël verlossen zal? Die zelfs door mij bewaard moet worden? Als Hij de Zoon van God is, hoe kan Hij dan aan het geweld van mensen onderworpen zijn? Hoe is Hij almachtig. Die Zichzelf door te vluchten bewaren moet; of, hoe moet Hij uit dat land

vluchten om Zichzelf te behouden, daar Hij het toch komt verlossen?'

Jozef, eenmaal door de engel onderwezen en gehoord hebbend wat de wijzen van de ster hadden gezegd, wat Simeon en Anna van dat Kind in de tempel hadden getuigd beijvert zich niet om dat alles met elkander in verband te brengen, maar onderwerpt zich aan de openbaring Gods. Wat zien wij hier de allesoverwinnende kracht van Gods gelofte die triomfeert in het hart van Jozef en Maria; de kracht van het wereldoverwinnend geloof. Wij lezen niet één woord, dat zij met tegenwerpingen komen. De Heere neemt de bezwaren bij Zijn volk weg en het geloof redeneert niet. De bezwaren worden weggenomen wat de reis betreft, maar ook wat de kosten aangaat. Wat een trouwe zorg van God over Zijn volk! Wat was het een grote zaak om in de nacht maar dadelijk uit Bethlehem te vertrekken naar Egypte! Een trein stond er niet te wachten en een ander vervoermiddel stond niet gereed om hen in Egypte te brengen. De moeilijkheden van de weg en de kosten van de reis waren vele.

Maar, mijn geliefden, er staat in Gods dierbaar Getuigenis: *Hij dan opgestaan zijnde, nam het Kindeken en Zijn moeder tot zich in de nacht en vertrok naar Egypte.* Maria heeft Christus eerst gedragen van Nazareth naar Bethlehem en nu van Juda naar Egypte op haar armen, maar nu het grootste wonder. Heeft Maria over de weg kunnen klagen? Immers nee! Want haar Zaligmaker was bij haar! "Gij zijt mij bij in alle tegenheden." In de grond van de zaak: Jozef en Maria dragen dat gezegende Kind naar Egypte, maar zij worden zelf door dat Kind gedragen. Daar is zóveel kracht van uitgegaan, dat niet één van hun op de reis is bezweken. "Want Ik zal opnemen, dragen en redden." Die kostelijke Verbondsbelofte is aan Jozef en Maria bevestigd.

En dat is nu de reden, volk van God, dat u in al uw druk en tegenheden, in al uw moeiten en strijd, niet omkomt. Er is er Eén, Die u draagt met al uw lasten. Ook dan als u het niet geloven kunt en als u denkt om te komen. Wat een trouwe God voor een ontrouw volk! Zij mogen er wel eens onder wegzinken en er moed uit scheppen:

Hij zal Zijn werk;

Voor mij voleinden.

En als dat volk dan zo zalig gedragen wordt in die liefdearmen van die Goede Herder, wat mogen zij dan met kinderlijke vrijmoedigheid vragen:

Verlaat niet,

wat Uw hand begon,

O Levensbron,

Wil bijstand zenden.

Psalm 138: 4.

En nu wat de kosten betreft? Daar heeft de Heere ook voor gezorgd. De wijzen uit het Oosten hadden immers goud meegebracht; dus alle reiskosten konden zij gemakkelijk betalen. Zij zullen nog wel wat over gehouden hebben ook. Het goud en het zilver, alsook het vee op duizend bergen is het eigendom van die Geborene te Bethlehem.

Gods volk kan niet anders dan beschaamd zijn over de zorg van God, ook wat betreft het tijdelijk leven. Wat hebben zij een rijke God in de hemel! Hij betuigt het aan het volk: *Doe uw mond maar wijd open en Ik zal hem vervullen.* Een Drie-enige God zorgt voor hen. De Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Wat is de wereld, die dat mist, toch arm. Maar hoe gelukkig is het volk, dat daaraan kennis heeft!

En zie nu, mijn geliefden, zo is Christus bewaard door de hand van Zijn Vader in Egypte en in die bewaring ligt de ganse Kerk gewaarborgd. Voor dat volk geen nood. Zij zijn in Christus begrepen. Dat waren zij reeds in de eeuwigheid; dat waren zij in de tijd; en dat blijven zij, totdat die Christus dat Koninkrijk Zijn Vader zal overgeven en God zal zijn alles en in allen. Dat volk wordt hier in de kracht Gods bewaard tot de zaligheid die bereid is, om geopenbaard te worden in de laatste tijd. Zonder Christus

rampzalig, in en met en door Christus welgelukzalig.

Wat een noodzakelijke, maar ook begeerlijke zaak, om met die Christus verenigd te zijn en te worden! Ja, in die kennis en genade op te mogen wassen. Want in dat geboren Kind van Bethlehem, vluchtend naar Egypte, zien wij het woord van de profetie vervuld, gelijk uit onze derde hoofdgedachte blijkt.

3. *Vervullende het woord van de profetie.*

De Bijbel is geïnspireerd door God de Heilige Geest. Wij geloven absoluut aan een woordelijke inspiratie. Dat wij daaraan moeten vasthouden blijkt zo duidelijk ook uit de historie van Christus' vlucht. Het mag onze aandacht niet ontgaan, dat er in vers 14 zo opmerkelijk staat: *Hij (Jozef) dan, opgestaan zijnde, nam het Kindeke en Zijn moeder tot zich in de nacht en vertrok naar Egypte.* Eerst wordt het Kindeke genoemd, dat wijst ons op de voortreffelijkheid van Zijn Persoon; maar ook, dat het om Hem allereerst ging. Volgens sommige Schriftverklaarders heeft Christus zeven jaren in Egypte vertoefd; anderen spreken van enkele maanden en weer anderen van acht weken. Gods Woord zwijgt van de tijdsduur; alleen wordt er vermeld, dat Hij er geweest is tot de dood van Herodes. Enigen tijd is Christus er geweest, dat staat boven alles vast. Verre waren Jozef en Maria toen van de tempel verwijderd, maar de Heere des tempels was bij hen.

In Egypte heeft Christus dus vertoefd. Vaak komt Egypte in de Heilige Schrift voor als het slachthuis van Gods volk; de vuuroven van Israëls oude verdrukking; het land dat berucht was wegens afgoderij, tirannie en vijandschap jegens het volk van God. Het land der duisternis en schaduw des doods. Wat een tegenstelling! Eenmaal was dat Egypte voor Israël een diensthuis geweest, zeer bijzonder wreed voor de kleine kinderen; de knechtjes der Hebreëen moesten immers in de Nijl verdrongen worden! En nu wordt Egypte een toevluchtsoord vóór het heilig Kind Jezus! Als het God behaagt, kan Hij de slechtste plaatsen voor de beste doeleinden gebruiken. De aarde is des Heeren. Hij gebruikt haar naar het Hem belieft.

In die vlucht naar Egypte gaf Christus het voorbeeld van Zijn eigen voorschrift, Matthéüs 10: 3: "Wanneer zij U dan in deze stad vervolgen, vliedt in de andere." Ook zien wij daarin de bevestiging van Psalm 129: 2: "Zij hebben Mij dikwijls van Mijn jeugd af benauwd; evenwel hebben zij Mij niet overmocht." Beide, Christus, het Hoofd en de Kerk, Zijn lichaam, stemmen daarin overeen, gelijk uit die Psalm zo duidelijk blijkt. Farao's wreedheid wierp zich op de Hebreeuwse kinderen en een rode draak stond gereed om het mannelijk zaad te verslinden, zodra het geboren was.

Maar wat allermeeft in dit verband onze aandacht vraagt, is gelijk wij reeds opmerkten, *dat Gods belofte vervuld werd.* De profetie van Hoséa 11: 1 wordt in dit verband aangehaald. Van alle Evangelisten is het Matthéüs, die het meest wijst op de vervulling van de Schrift met betrekking tot Christus, omdat zijn Evangelie eerst onder de Joden verbreid was; voor wie dit veel kracht moest bijzetten en er bijzonder licht over verspreiden. Het oude Israël was het uitverkoren volk. Het volk, dat God uitverkoren had, niet omdat er waardigheid in hen lag boven andere volken. Integendeel. De Heere betuigt er Zelf van: "Gij waart de minste van alle volken, maar Ik heb u liefgehad", Deut. 7: 7. 8. Dat Israël heeft God Zelf genoemd: "Mijn zoon, Mijn eerstgeborene." Eerstgeboren is Israël, omdat het onder de volkeren de eersteling was in de gunst van God, de eerst aangenomene onder de natiën. Zie Joh. 4: 22.

Helaas! Dat volk heeft de Messias verworpen. In hun diepe verblindings en vijandschap hebben zij geroepen voor het rechthuis van Pilatus: *Zijn bloed kome over ons en onze kinderen.* Dat de verwerping van Christus en het onrein achten van het

bloed des Nieuwen Testaments tot de verschrikkelijkste zonden behoort, kunnen wij in dat volk zien. Het bloed van het Paaslam moest wel gestreken aan de zijposten en aan de bovendorpel, maar niet op de dorpel waarover zij liepen. Allemaal zaken die een diepe betekenis hebben, maar ook geschreven zijn tot ernstige waarschuwing voor degenen op wie de einden der eeuwen gekomen zijn.

"Mijn Zoon", omdat Israël de Messias in zich droeg. In de volheid des tijds zou Hij uit hen geboren worden. Hij zou zijn uit het huis en geslacht van David, Rom. 9: 5. Dat volk is in Egypte gekomen en onder de regering van Farao, die Jozef niet gekend had, onder zware druk. Kon dat volk sterven? Immers nee! De Heere had aan Abraham reeds beloofd, *dat zijn zaad zou zijn als de sterren des hemels en dat in zijn zaad alle geslachten des aardbodems zouden gezegend worden.* Ook later, in de Babylonische ballingschap gaat dat volk niet onder. Het overblijfsel zal behouden worden. De grootste betekenis, die dat volk had, was het geboren worden van Christus.

*Wat Hij eens besluit te Zijner ere,
Zal zonder hindering voortgaan.* Psalm 33: 6.

Farao wordt gedurig gevraagd, van Godswege: "Laat Mijn zoon trekken, dat hij Mij diene."

Tot tienmaal toe weigert Farao, maar God Zelf roept Israël uit Egypte. God roept krachtadig en onweerstaanbaar. Het gaat gepaard met zulk een kracht, dat Farao het niet tegen kan houden. En zie:

*God deed Zijn volk met wisse treden,
Daar niemand struikeld' in zijn schreden,
Met zilver en met goud belaân,
Blijmoedig uit Egypte gaan.* Psalm 105: 20.

Dat die uitleiding Gods werk geweest is, daar worden wij nog elke rustdag aan herinnerd bij de voorlezing van de wet. De grootste betekenis van die verlossing was echter: dat in de lendenen van Israël Christus gedragen werd en in de vernedering van dat volk Christus vernederd werd. Wat dus onder het oude verbond in Israël afgeschaduwd was, is in de volheid des tijds volkomen in Christus verwezenlijkt. Hij is toch het Lichaam der schaduwen, Hebr. 10. Dus wat door Hoséa was geprofeteerd, heeft zijn vervulling bekomen in de verlossing van de Borg uit Egypte. Christus is niet altijd in Egypte gebleven. Herodes is gestorven. God heeft een eind aan het leven van die dwingeland en moordenaar gemaakt. Voor Hem, Die hoger is dan al de hogen, is Herodes gedagvaard. Ook Hij heeft dat oordeel niet kunnen ontvluchten. Welk een vertroosting voor het volk van God. Hun strijd en onderdrukking zal niet altoos duren. Herodes sterft, maar Christus leeft. En nu na de dood van Herodes, is Christus uit Egypte geroepen. God zelf heeft dat gedaan. En dat, waar Christus als Borg in het land der duisternis, ook als zodanig aan Gods recht heeft voldaan. Hij is er dus niet Zelf uitgegaan, maar door God eruit geroepen. O, dat een ieder er toch lering uit trekken mocht, tot wezenlijk heil van zijn onsterfelijke ziel, Die gezegende Borg en Middelaar des verbonds heeft het welbehagen Zijns Vaders volvoerd, ook in de staat van Zijn diepe vernedering. Hij heeft Zich onderworpen aan alles wat nodig was tot de verheerlijking van de geschonden deugden Gods en tot de verlossing van al Zijn uitverkorenen. Mijn liefde en ijver brandt, Psalm 40: 4.

En nu is door de diepste en raadselachtigste wegen de profetie vervuld. O, volk des Heeren, dat uwe ziel er houvast aan kreeg. Onthoudt het altijd, dat God Zijn belofte niet vervult, als wij het nog geloven en bekijken kunnen. Maar alleen dan, als alles is afgesneden. Ja, dan komt God Zich groot te maken tot roem van Zijn doorluchte

Naam. De mens er buiten en al zijn bewegingen in de dood, maar om dan in Christus de Fontein des levens te vinden. In Uw licht zien wij het licht. Wie zal de diepte van dat borgtochtelijke werk kunnen peilen? Toch gelukkige ziel, die er veel mee bezig mag zijn. O, welk een volheerlijke, beminnelijke en allesoverklimmende Immanuël vol van genade en waarheid! God boven alles te prijzen in der eeuwigheid. Die volmaakte liefde des Vaders, om Zijn Zoon te schenken, Rom. 8: 32. Die onbegrijpelijke liefde des Zoons, om Zichzelf te geven, om Zichzelf zo diep te willen vernederen, verjaagd, verguisd te willen worden, om ballingen van God, verstoten en verlaten, weer in die volzalige en volheerlijke gemeenschap terug te brengen en dat door zulke rechte wegen. Onbevattelijke liefde van de Heilige Geest, om dat alles te openbaren, toe te passen, al maar meer licht te verspreiden in de harten van zwervers. Ja, die gezegende Christus vermindert nooit in waarde, maar hoe meer dat volk er van krijgt te zien, te aanschouwen, te genieten en er in opgenomen wordt, hoe meer Hij stijgt en rijst in waarde.

Al waren alle zeeën inkt en alle stofjes pennen er alle bladen papier, dan was dat alles nog niet bij machte om Zijn heerlijkheid uit te roepen. Hoe meer wij er van zeggen mogen, hoe meer wij gewaar worden dat wij er niets van zeggen kunnen. De helft is er ons niet van aangezegd. Dat innerlijk verliefd worden op Hem dat krank van liefde zijn naar Zijn gemeenschap; dat innig begeren om Hem te zien gelijk Hij is en voor eeuwig aan de borsten van Zijn vertroosting te mogen liggen, daar leert Gods kind iets van kennen.

Ja, als die fles eens opengaat, dan wordt het een fontein, springende tot in het eeuwige leven, Gods volk wordt wel nauwelijks zalig aan hun kant, maar aan Gods zijde zeker. Het ligt vast in God en verzekerd in Christus.

En nu krijgen we nog het laatste, waarvan de dichter zong in Psalm 68: 12:

*De gangen van mijn God en Vorst,
Zijn aan Uw volk gebleken,*

Hoe het volk van God als vrucht van de vervulling van Hosea's profetie geroepen wordt uit hun geestelijke slavernij, daarover in ons vierde punt nog iets.

4. *Banend de weg voor Gods kinderen.*

Christus' verblijf in Egypte is borgtochtelijk geweest en dus van de grootste betekenis voor de Kerk. In Adams val hebben wij ons uit het hart van God gezondigd. Uit de dierbaarste gemeenschap in de verschrikkelijkste rampzaligheid. Uit het leven in de dood; uit het licht in de duisternis; uit de vrijheid in de gevangenis; uit de liefde in de vijandschap. Wij zijn van God weggelopen en daarom krachtens Gods rechtvaardigheid verstoten uit Zijn tegenwoordigheid. De diepte van onze val is niet te noemen. Welk een diepe smart en bitter leed veroorzaakt het als God het komt te ontdekken. Dat gaat niet buiten een mens om. God alleen weet hoeveel zuchten en tranen dat kost. En wat ziet zulk een overtuigde en ontdekte door Gods Geest anders, dan eeuwig daarin te verzinken en te verdrinken. Zij kunnen niet anders geloven als dat het kwijt is; voor eeuwig kwijt. God kan van Zijn recht niet afstaan. Er is een tijd geweest, dat zij God er aan waagden, maar daar volgt ook een tijd, dat zij er God niet meer aan wagen kunnen, maar zichzelf. Een tijd, dat Gods deugden meer waarde krijgen dan hun eigen leven. God komt op de voorgrond en zelf gaan zij hoe langer hoe meer op de achtergrond.

En zie dat eeuwige wonder, als er geen weg meer is, dan gaat God Zelf uit soevereine liefde een weg ontsluiten. Dat is een weg, die het oog van de arend niet heeft ontdekt; dat is een weg uit de nooit begonnen eeuwigheid; uit het hart van de Vader. O diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods. Uit de ingewanden van die

eeuwige liefde wordt die Christus geopenbaard. Wat wordt Zijn Persoon dierbaar, maar ook wat wordt Zijn leven onmisbaar. In de graveerselen van die Borg wordt dat volk ingeleid. Zij mogen Hem volgen van kribbe tot kruis. Zij moeten eerlijk bekennen, dat er vroeger geen gedaante noch heerlijkheid aan Hem was; dat Zijn leven voor hen geen betekenis had. Wat wordt alles anders, als Gods lieve Geest een zondaar gaat bewerken. Ja, dan krijgt die vlucht naar Egypte ook zulk een waarde. Christus heeft voor Zijn volk in dat Egypte willen verkeren, om als Borg aan Gods recht te voldoen, maar ook uit dat Egypte van slavernij, en zonde Zijn volk uit te leiden en in alle nood en dood een Toevlucht te wezen.

Christus is uit het aardse Kanaän gebannen, opdat Zijn volk, dat vanwege zijn erf- en dadelijke zonden uit het hemelse Kanaän is verbannen, daar niet voor altijd zou buiten gesloten worden. O, dat teruggebracht worden in de gemeenschap Gods! En dat niet door hun tranen en zuchten, maar enkel en alleen door het gezegende Middelaarwerk van Christus. Christus is toch al Zijn volk geworden een oorzaak van eeuwige zaligheid. Christus heeft de weg gebaad voor al Zijn uitverkorenen om uit het diensthuis der zonde geroepen en uitgeleid te worden. Dat Christus volkomen heeft voldaan, is daarin gebleken, dat God Hem teruggeroepen heeft uit Egypte.

En dat nu, volk, is de grond, waarom er een tijd in uw leven is aangebroken, dat God u riep, krachtadig riep en dat er een verlaten was van het Egypte der zonden. Rechtvaardig was het geweest, wanneer u er voor eeuwig had moeten blijven, Maar zie, daar kwam een tijd, dat God Zelf u trok met de koorden van Zijn eeuwige liefde. Toen moest die helse Farao u loslaten en eer dat uw ziel het wist, zette zij zich op de wagens van Zijn vrijwillig volk. Ja, inderdaad, het is gemakkelijk gegaan voor Mozes, om Farao's hof te verlaten. Toen de trekkingen van Gods eeuwige liefde waren in het hart van Ruth, ging het zo gemakkelijk Moab vaarwel te zeggen. "Uw volk zal zeer gewillig zijn op de dag Uwer heirkraft", Psalm 110: 3.

En nu wordt dat volk geestelijk niet geroepen uit Egypte, om nog door Farao's hand om te komen. Nee, Christus leidt hen door de Rode Zee van Zijn verzoenend Middelaarbloed en neemt hen op en over in het verbond der genade. Hij leidt door Zijn weldadigheid dat volk dat Hij verlost heeft en voert hen zachtkens, (dus de Heere vliegt met Zijn volk niet overal heen) door Zijn sterkte tot de liefelijke woningen Zijner heiligheid. En wilt u weten wat Kanaän is? Het beeld van het hemelse Kanaän niet alleen, maar ook van de verzoende gemeenschap met de drie-enige Verbondsgod. Lees het in Deut. 11: 11-12. "Het is een land van bergen en dalen; het drinkt water bij de regen des hemels. Een land, dat de Heere uw God bezorgt. De ogen des Heeren uws Gods zijn gedurig daarop, in het begin des jaars tot het einde des jaars." Hier weidt mijn ziel met een verwonderend oog.

En zolang dat volk in Mesech, in de woestijn verkeert, moeten zij in hun doorleven Egypte leren kennen in hun eigen hart. O, wat komt dat volk in zichzelf terug. Maar ook uit dat Egypte inwendig roept Christus Zijn volk en leidt hen gedurig uit, tot het "Licht des Levens"; tot de Fontein der hoven en Put der levende wateren; tot de Bornput van Bethlehem.

En eenmaal komt er een ogenblik, dat wij uit het Egypte van dit leven geroepen worden, om in het Kanaän der eeuwige vrijheid gebracht te worden. Zij kunnen er zichzelf niet brengen. Tot in de hoogste stand van het genadeleven blijft het: "En gij weet niet, dat gij zijt ellendig, jammerlijk, arm, blind en naakt", Openb. 3: 17. Maar die meerdere Boaz zal niet rusten, totdat Hij de ganse zaak zal voleind hebben. En wanneer dat zijn zal? Wanneer Hij Zijn kerk gereinigt, geheiligt en verlost zal hebben van alle duisternis, vijandschap en ellende en in de armen van Zijn Vader gelegd. Ja, daar zal geen dood, geen rouw, geen klacht, geen duisternis, geen

gevangenis, geen zonde meer zijn, maar God zal zijn, alles en dat in allen. Daar zal volmaakt en volkomen ingestemd worden met hetgeen zij hier vol gebrek wel eens hebben meegezongen uit Psalm 81: 5, toen zij gelovig terug mochten zien op hetgeen de Heere aan hen gedaan had en waar zij vandaan gehaald zijn:

*Dit doet Jozefs zaad
Aan Egypte denken,
En in welk een staat,
Waar 't een sprake vond,
Die het niet verstond,
God Zijn heil wou schenken.*

Toepassing

En nu nog een enkel woord ter toepassing.

De herdenking van Christus' geboorte ligt weer achter ons. Als een wonder Gods mochten wij dat heugelijk feit nog beleven. Och, of wij het samen recht ter harte namen. Ernstig zijn de tijden en donker de toekomst die wij tegengaan onder het rechtvaardig oordeel Gods. Dat echter onze grootste bekommring daarover ging, of dat gezegende Kind ons deel is geworden door genade. Want die Hem vindt, vindt toch het leven en trekt een welgevalen van de Heere. Deel aan Christus te hebben, dat is alles voor de tijd en voor de eeuwigheid. Dan hebben wij ook deel aan Zijn borgtochtelijk leven, lijden, sterven enz. Ook aan hetgeen wij thans verhandelen mochten.

Christus is geroepen uit de dood. Uit de hel en het graf in Egypte, door Gods machtige stem, opdat Hij tot de laatste druppel de beker van Gods gramschap zal drinken. Maar ook, opdat door dat alles verworven zou worden het leven en de vrijheid voor al Gods gunstgenoten. Die rijkdom van Gods genade in Christus wordt ons nog gepredikt; van de hemel wordt zij ons nog verklaard. Och, of wij er eens acht op mochten nemen tot onzen eeuwigen vrede. Er is geen andere Naam de mensen gegeven onder de hemel, door welken wij moeten zalig worden.

Voor Jozef en Maria was die vlucht naar Egypte een beproeving; maar waar zij als goud uitkwamen. Voor Christus was het een diepe vernedering. Die Borg had geen plaats om Zijn hoofd op neer te leggen. Verjaagd werd Hij als een veldhoen op de bergen, door Gods recht, dat voldoening eiste. Gewillig heeft Christus het alles ondergaan, daar Hij Zich tot dat einde vrijwillig had overgegeven aan Zijn Vader.

Voor Israël is dat vertrek van Christus vreselijk geweest. Zij hebben geen acht op Christus geslagen. Hij kwam tot het Zijne, maar de Zijnen hebben Hem niet aangenomen. Egypte wordt een toevluchtsoord voor het geboren Kind van Bethlehem. Egypte herbergt Christus, nadat Hij gedwongen is uit Juda te wijken. En dat zou voor Egypte niet ongezegend zijn, Waar Christus komt, daar is hét niet zonder vrucht. Doordat Christus daar vertoefd heeft, zou in vervulling gaan, Jesaja 19: 25: "Gezegend zij Mijn volk de Egyptenaars. Ja, er zouden vijf steden in Egypteland zijn, sprekende de spraak van Kanaán en zwerende de Heere der heirscharen." En zie, dat kan niet zonder dat Christus er geweest is. Hoor ook in Psalm 68: 15 wat er van dat land getuigd wordt en zijn vervulling heeft bekomen:

*Egypte zal met Morenland,
Tot God verheffen hart en hand,
De God van onze vaders.*

Te beklagen is een land, waar Christus 'uitgedreven wordt, maar ook anderzijds gelukzalig is het volk te noemen, waar Christus intrek neemt. Voor alle dingen is het

nodig te onderzoeken of wij persoonlijk het profijt van Christus' vlucht naar Egypte voor ons eigen hart hebben leren kennen. Wij liggen toch van nature buiten God, in een staat des doods, vijandschap, blindheid en onwetendheid. En van nature komen wij daar nooit uit. Vreselijk zal het zijn om daarin te moeten sterven. Er is dan geen ander vooruitzicht dan straks onze ogen te openen in de buitenste duisternis, waar wening is en knersing der tanden. Daar eeuwig te moeten betuigen *dat het eigen schuld is*; dat zal wat uitmaken. Geschapen naar Gods beeld en geleefd onder de reine leer der zaligheid. Och, of het toch eens vast liep. Dat Gods Geest krachtdadig en onweerstaanbaar riep uit dat Egypte der zonde en ongerechtigheid. Dat genadewonder moet plaats hebben in ons leven. Geen uitwendige verandering of uitwendige reformatie, of van de ene kerk overgaan in de andere houdt in: uitgaan uit Egypte. Dat we ons toch niet bedriegen mochten voor de eeuwigheid. Met godsdienst, eigen-gerechtigheid, deugd en plicht kunnen wij God niet ontmoeten. Wij kunnen wel veranderen van korps, maar dat is nog geen verandering van koning.

Uit Egypte heb Ik Mijn Zoon geroepen. Dat wordt aan Gods uitverkorenen vervuld. Of allen dat met bewustheid weten, dat is een andere zaak. Vele twijfelingen en duisternissen, ja bestrijdingen kunnen er zijn of dat waarlijk wel heeft plaats gehad. Wisten zij maar dat hun begin uit God was. Maar ja, als zij het daar wisten, dan wisten zij het te vroeg. In Kanaän, onder de regering van Salomo, heeft het volk gezeten onder Zijn wijnstok en onder Zijn vijgenboom. De Heere geve nooit ruste, voor en aleeer dat uw ziel daartoe verwaardigd worden mag door de bewerking van de Heilige Geest.

En volk des Heeren, dat door genade weten mag uit dat diensthuis uitgeleid te zijn, het is alleen de vrucht van Christus' borgwerk, dat uwe ziel daartoe verwaardigd werd. De bewegende oorzaak is het welbehagen Gods. Dat uw ziel eronder wegzinken mocht en verwaardigd werd God eer en heerlijkheid te geven.

En zou nu die vlucht naar Egypte van Christus minder waarde voor u krijgen? Och nee! Naar die mate, dat u innerlijk Egypte leert kennen in eigen hart en gewaar wordt hoe lang u hier nog dwaalt in Mesech, dat ge u nog bevindt in Egypte, hoe meer uw ziel behoefte krijgt aan Christus' Borgwerk, Het moet alles zo anders uitgeleefd worden, als elk dat zich heeft gedacht. De wijzen uit het Oosten keren langs een andere weg terug. David kon het niet verder brengen in Psalm 119: 3 dan: *Och schonk Gij mij de hulp van Uwen Geest.* En in Psalm 142 7: *Voer mij uit mijn gevangenis,* enz.

O, dat Christus in Zijn Persoon en werk maar meer schitteren en blinken mocht voor onze harten. Hij is God bovenal te prijzen in der eeuwigheid; maar ook de Schoonste aller mensen, op Wiens lippen genade is uitgestort. Hij draagt toch de banier boven tienduizend.

Eenmaal wordt uw ziel uit Egypte voor eeuwig verlost en zult gij over het Egypte in uw hart niet meer te klagen hebben. Dan geen kwaad meer dat u bedreigt, geen duisternis die u bedroeft en geen zonde die u drukt, maar eeuwige blijdschap zal dan op uw hoofd zijn, treuring en zuchting zullen voor eeuwig wegvlieden, Jesaja 35: 10.

Eeuwig vrij van zonde en pijn,
*Zult gij bij uw Jezus zijn,
 Eeuwig, eeuwig bij uw Heer',
 Als uw stof in 't stof ligt neer.*

Amen.

Slotzang Psalm 68: 15.

10. De lofzang van Christus

Rotterdam-Zuid op Biddag, Woensdagmiddag 15 Maart 1944.

Psalm 26:1-25

Lezen: Zacharia 13.

Psalm 119: 9-10

Psalm 147:1

Psalm 16 : 6

Inleiding

Met de Biddag, mijn geliefden, wordt er elk jaar een tijdperk van ons leven afgesloten. De winter die achter ons ligt, is ten einde en de lente komt in het land waarin alles weer uitgaat tot zijn arbeid, en de landerijen weer een ander aanzien krijgen. Er opent zich ook voor ons weer een nieuw tijdperk in het leven.

En meer dan ooit worden wij voor een onbekende en donkere toekomst geplaatst, die wij niet anders dan met grote zorg en bekommering tegemoet gaan. Een toekomst waarin wij weten de volvoering van Gods oordelen en de bevestiging van Gods gerechtigheid over land en volk vanwege onze zonden en ongerechtigheden. Meer dan ooit wordt een mens gewaar welk een wonder het is, dat God ons nog liet in het land der levenden en ons niet afsneed zoals zo menig een van ons die viel als slachtoffer van de oorlog. Dat wij nog samen onder Gods Woord mogen zitten ook in het gebouw, dat God ons nog genadiglijk verleende, mocht wel een wonder voor ons uitmaken. Hoelang het nog duren zal, is God alleen bekend. Nog eens, grote vrees kan ons hart wel vervullen, wanneer ge let op de tekenen der tijden. En toch, God zal Zijn Raad volvoeren en Zijn gerechtigheid bevestigen. God rekent, af en gaat bezoeking door over al de valse godsdienst die voor Hem niet zal bestaan, naar luid van Psalm 73: 14.

Nu ware het hopeloos voor de kerk, wanneer wij alle troost zouden moeten missen en geen vooruitzicht hadden. Maar het volk van God heeft iets beters en een blijvend goed in de hemel. Aan dat volk heeft de Apostel geschreven in Hebreëen 12:1, wanneer hij de helden des geloofs als op wagens heeft laten rijden: "Daarom dan ook, alzo wij zo groot een wolk der getuige rondom ons hebben, liggende, laat ons afleggen alle last en de zonde die ons lichtelijk omringt, en laat ons met lijdzaamheid lopen de loopbaan die ons voorgesteld is, ziende op de Overste Leidsman en Voleinder des geloofs, Jezus."

Op Hem mocht ik in dit middaguur wijzen, op Hem, Die door zulke diepe wegen van vernedering ging tot de eeuwige heerlijkheid. En van die diepe vernedering, Gode tot heerlijkheid heeft Hij gezongen, gelijk ik daar over wens te handelen uit Matthéüs 26: 30, waar Gods Woord aldus luidt:

En als zij den lofzang gezongen hadden, gingen zij uit naar den Olijfberg.

In die voorgelezen tekstwoorden mijn geliefden, wordt gesproken van *de lofzang van Christus op de weg naar Gethsémané*. Wij willen stilstaan:

1. **Die Lofzang was Borgtochtelijk.**
2. **Die Lofzang was, opdat Zijn volk zou zingen in de diepste wegen.**

1. Die Lofzang was Borgtochtelijk.

En als zij de lofzang gezongen hadden, gingen zij uit naar de Olijfberg. Daarin wordt ons getekend de reis van Christus als Borg, maar ook als het Hoofd van Zijn kerk naar de berg, die genaamd wordt de Olijfberg. Daarheen had Christus zo menigmaal Zijn schreden gericht. Het was een bekende plaats, ook bij Judas. Want er staat, dat hij die plaats wist. Des daags was Christus lerende in de tempel en des nachts was Hij op de berg om te bidden. Dan volbracht Christus Zijn profetische maar ook Zijn priesterlijke bediening ten nutte van Zijn kerk Nu staat Christus gereed om Zijn schreden te richten naar Gethsémané. En zoals daarin die hof de olijven getreden werden, zo zou Hij buigen onder het Goddelijk recht. Hij zou daar in den strijd gewikkeld worden met de machten van de hel. De schuld van de kerk was op Hem gelegd. Gods toorn en gramschap, zou Hij als Borg en Middelaar daar dragen. In Gethsémané zou Zijn zweet worden gelijk grote druppelen bloed. Daar zou de weg gebaad worden door Gethsémané naar Gabbatha en Golgotha, waar Hij in drie-urige duisternis zou uitrepen: *Het is volbracht.*

Christus gaat die tocht ondernemen in het bewustzijn van hetgeen Hem te wachten stond. Hoe onderneemt Christus die? Als zij de lofzang gezongen hadden gingen zij af naar de Olijfberg. Christus heeft eerst het Pascha met Zijn discipelen gehouden. Hij had grote begeerte het Pascha met hen te houden. Het was oudtijds de gewoonte, dat men van tevoren zong Psalm 113 en 114 en op het einde van de maaltijden Psalm 115-116-117 en 118.

Wat daar gezongen werd was niet anders dan de hele weg van Christus' lijden. Alles wat gebeurde met dat Pascha zag op Christus. *Hij was het lichaam*, zegt de Apostel, van al de schaduwen. Christus heeft die lofzang gezongen onder de oefening van de wraakvorderende gerechtigheid Gods. Hij heeft die lofzang gezongen onder de last der zonden onder de zwaarste druk. Gods gerechtigheid werd van de hemel geoefend op hem, als Borg des Verbonds. Want het heeft Gode behaagd, staat er, Hem te verbrijzelen. Al onze ongerechtigheden heeft de Heere op Hem doen aanlopen. Christus heeft die lofzang gezongen, toen het recht van God over Hem heenging. Dat recht, dat niet anders eist dan Zijn leven, want Christus moest Zich tot in de dood, ja, tot in de dood des kruises vernederen. Christus heeft gezongen en gebogen onder de last der zonden, zowel van de erf- als dadelijke zonden. Hij is het geweest mijn hoorders, Die de volkomenheid van de zonden heeft gekend, omdat Hij zonder zonden was en Hij was de Heilige.

Nu moet u maar eens denken aan Judas, die een zonde heeft moeten belijden, het verraad van Christus. Hij kreeg het zó benauwd, dat hij in de armen van de wanhoop terecht kwam. Christus heeft al de schuld en zonden gedragen van Zijn uitverkorenen. O, zullen wij ooit het duizendste kennen en kunnen uitdrukken, wat het die Borg gekost heeft om Zijn volk te verlossen van het oordeel der verdoemenis? Dat heeft Christus daar als Borg voor Zijn kerk gedragen, want al onze ongerechtigheden zijn op Hem aangekomen. Al de golven en de baren van Gods gramschap en toorn zijn over Hem heengegaan. En toch, onder dat alles heeft Christus de lofzang gezongen. Dat heeft Hij gezongen als Borg, Middelaar en als Hoofd van Zijn kerk.

Om de diepte en waardij een weinig te kunnen beseffen van die lofzang, moeten wij kort iets zeggen van twee bijzondere stukken.

Ten eerste, dat Christus de lofzang gezongen heeft tot verzoening en ten tweede tot overwinning.

(1) Dan moeten we met onze gedachten terug naar het Paradijs. Want hoe heeft God ons geschapen en geformeerd? Versierd met Zijn Goddelijk beeld, opdat wij God,

onze Schepper recht zouden kennen en Hem van harte zouden liefhebben, en opdat wij eeuwig en altoos Zijn heerlijkheid zouden verkondigen. Dat is het doel en het oogmerk van de schepping Gods geweest. Wij hebben onszelf verkocht aan de satan, moed- en vrijwillig overgegeven. Wat is nu het gevolg? Dat wij een gesloten mond gekregen hebben om ooit Gods lof te kunnen vertellen. Ja, daartegenover alles, wat God ons gegeven heeft in de staat der rechtheid, staat in dienst van de ongerechtigheid en zonden. Verheerlijken wij God nog in Zijn deugden, in Zijn zegeningen, in Zijn oordelen? O nee! De dwaas zegt in Zijn hart: *Daar is geen God. Zij maken het gruwelijk met hun werken*, staat er. En wat is nu ons leven? Dat is van nature niet anders dan een openbaring van onze vijandschap tegen God. Ons leven is maar een knorren en een murmureren tegen God en tegen Zijn handelingen. Laat ik maar een enkel voorbeeld noemen uit Gods Woord.

- Ik denk aan Jacob, Jozef wordt verkocht naar Egypte, opdat de kerk in het leven zal blijven door de diepte heen. In plaats dat Jacob de wegen Gods aanbidt en met Asaf in Psalm 77 getuigt: *Heilig zijn o, God, Uw wegen*, is er een onverenigdheid in Zijn hart, een opstand tegen de Heere. Hij zegt in Genesis 42: 36, "Jozef is niet meer, Simeon is er niet, nu zult gij Benjamin ook nog wegnemen; deze dingen zijn tegen mij."
- Ga naar Gideon bij de overheersing van de Midianieten, die in de nacht opstond om te dorsen om nog een weinig eten te hebben. En ziet, daarop verschijnt hem de Engel des Heeren, Die tot hem zegt: "De Heere is met u, gij strijdbare held." Dan zou je verwachten dat hij zou gezegd hebben: 'Wat een verrassing is dat voor mij, wat een blijdschap vervult nu mijn ziel.' maar het is zo geheel anders: "Indien de Heere met ons was, waarom is ons dan dit alles wedervaren?" Richt. 6:13 "Zo spreekt Gideon tegen de Engel.
- Job gaat zijn geboortedag vervloeken.
- En gaat het Woord van God maar na, mijn hoorders, dat ingaan en verzetten tegen de wegen des Heeren, wat treft gij het gedurig aan. Denk maar aan de tijden, die wij thans beloven, aan IJsselmonde, waar alles onder water wordt gezet, en in Zeeland. De enkele mensen, die daar op Schouwen en Duiveland gebleven zijn eten daar elke dag konijnen en kippen, want het loopt daar alles maar in 't rond. Zou je denken dat het een geringe zaak was? Dat ze daar hun huis en land moesten verlaten en daar in den vreemde rond moeten gaan zwerven? Van binnen zeggen ze: "De weg des Heeren is niet recht."

En als zij de lofzang gezongen hadden, gingen zij af naar de Olijfberg. Nu heeft Christus gezongen om verzoening te doen over al het gemurmureer. Ik zou verder kunnen gaan, want u ziet het toch zelf voor uw ogen. Mijn geliefden, als God het niet verhoedt, de honger staat voor de deur. Ik heb er niet veel van te zeggen, maar een ieder gevoelt het, dat het kort bij is. Aan de kusten kunt ge het merken, de onrust neemt toe. Gisteren werd in Leiden reeds aangekondigd om toch te zorgen wat brandstof in huis te hebben. 't Zijn toch tekenen, die er op wijzen, dat er veel te vrezin is voor ons arm vaderland.

Nu heeft Christus gezongen om al die vijandschap van ons hart te verzoenen, als Borg en Middelaar van Zijn volk. Wat is het zwaarste in het leven voor een kind van God? Mijn hoorders, dat hij het met God niet eens is, o, dat zal het leven kosten, daar zal men op de duur aan sterven, als zij daarmee van de ene dag in de andere gaan, als hun innerlijk leven onverenigd is met al hetgeen God over hen gebracht heeft, ... wat is het dan bang. De verwoesting wordt al maar groter. Een mens is gelukkig, wanneer hij achteraan mag komen, en bukken mag met zijn ganse hart onder de handelingen Gods.

(2) *Als zij de lofzang gezongen hadden gingen zij af naar de Olijfberg.* Christus heeft gezongen opdat hij een lofzang voor Zijn volk verwerven zou, zoals in Psalm 138 de kerk getuigt:

*'k Zal het mijn ganse hart Uw eer,
Vermelden Heer, U dank bewijzen.*

Als ge nu denkt aan de tijd, dien wij thans beleven, dan heeft die eeuwige God onder al de donkerheden nog een kerk, waarvan Hij gezegd heeft: "Dit volk heb ik mij geformeerd, zij zullen Mijn lof verkondigen." Jesaja 43: 22. Het is geen wankelbare zaak, maar een eeuwige zekerheid, dat 't volk ertoe verwaardigd wordt Gods Naam te verhogen. We lezen in Jesaja 26, *dat zij zullen zingen van de wijngaard van rode wijn.* Nu krijgt de één van Gods volk vroeg een beurt en de andere laat. De één in de morgenstond en de ander in de avond van het leven. Ja, er zijn er die een beurt krijgen vóór of in de poort van de dood, Daar is God vrij in. Maar dat zij Zijn lof zullen vermelden, daar is geen twijfel aan. Het is een groot geluk, als men de lofzang zingen mag. Niet alleen, dat zij onderworpen zullen worden aan de handelingen Gods en aan de wegen van Gods voorzienigheid die over dat volk op de aarde gebracht worden. Maar wat veel meer zegt dat er zulk een vereniging van God in hun ziel is, dat zij met David kunnen zeggen, die daar staat als een type van Christus:

*'k Zal Zijn lof zelfs in de nacht.
Zingen, daar Ik Hem verwacht.* Psalm 42 :5.

2. Die Lofzang was, opdat Zijn volk zou zingen in de diepste wegen.

Als zij dan lofzang gezongen hadden, gingen zij uit naar de Olijfberg. Daar hebt u nu de weg, waarin Gods arme kerk verwaardigd wordt tot lof en tot eer van God te zingen en te getuigen. Want met God kunnen zij overal door. "Gij blijft bij mij", zegt David in Psalm 23, "in al mijn tegenspoed. Uw stok en Uw staf, die zullen mij altijd behoeden." Als zij dat in hun hart hebben, kunnen zij alles trotseren. Hun Hoofd en Koning Christus heeft als Borg beleefd, dat de vogelen nesten hebben en de vossen hollen, maar de Zoon des Mensen heeft niets waarop Hij Zijn hoofd kon neerleggen. Door en met Christus kunnen zij verenigd zijn met Gods handelingen, Zijn oordelen en Zijn gerichten aanvaarden met een zwijgende mond. God heeft het zolang door Zijn knechten laten aanzeggen. Dat nu eindelijk de tijd gekomen is, dat Hij uitgegaan is uit Zijn plaats om de ongerechtigheid des lands over hen te bezoeken, wordt dan ootmoedig aanvaard. Het recht van God wordt daar verheerlijkt. Want in de oordelen blinkt Gods recht en wordt daardoor verhoogd. In die oordelen bezoekt God de zonde, maar het is ook om Zijn volk te kastijden. O, niet uit lust tot plagen, maar opdat zij Zijn heiligheid zouden deelachtig worden. Hij oefent Zijn gerichten over Zijn volk niet richterlijk maar Vaderlijk uit. Opdat zij veel meer zullen zien op die schat, die God gegeven heeft en aan die schat die in de hemel voor hen bewaard wordt. Als zij de ruimte daarvan aanschouwen, hebben zij vrijmoedigheid om Zijn Naam te roemen en te prijzen, zoals wij nu daarvan zingen uit Psalm 147 : 1

Laat 's Heeren lof ten hemel rijzen.

Toepassing.

En nu, mijn geliefden, laat ons met de waarheid tot onszelf inkeren, en vernemen welke sprake Gods tot ons komt uit dat Woord. *En als zij de lofzang gezongen hadden gingen zij uit naar de Olijfberg.*

Christus heeft gezongen met blijmoedigheid en opgewektheid, omdat nu de tijd was aangebroken dat Hij aan het recht van God zou voldoen. Dat Hij de geschonden deugden zou opluisteren en dat Hij Zijn kerk zou verlossen en zou zaligen. Hij heeft

de lofzang gezongen in dat bewustzijn, dat Hij alleen de pers zou treden, en dat niemand van de volken met Hem was. Hij wist alles wat over Hem komen zou. Het is Hem niet overvallen en Hij is er niet door overrompeld geworden, daar Hij het reeds in de eeuwigheid aanvaard had. Dat heeft Hij in de tijd volbracht. *Vader, Ik heb voleindigd het werk, dat Gij Mij gegeven hebt om te doen.* Joh. 17: 24.

Christus heeft die lofzang gezongen in het bewustzijn dat Hij alleen daar stond om aan dat recht voldoening te geven. De discipelen zouden Hem straks verlaten. Hij zou niets meer overhouden. Alles zou worden afgebroken. Hij zou geslagen worden door Zijn eigen volk, geslagen door Gods recht, geslagen door de wet. Niettemin heeft Hij de lofzang gezongen. Wat wil dat nu zeggen? Gods volk komt hier op de wereld in de gerichten en ook in de oordelen mede te delen en komt alleen te staan tegenover Gods gerechtigheid; alleen te staan, wanneer Gods gerechtigheid geopenbaard wordt van de hemel in hun consciëntie, en alles hun ontvalt. Dat volk wordt het gewaar dat zij alleen staan. Ook worden zij dat gewaar in de tijden, die wij thans beleven, waar de gerichten uitgegoten worden over het rond der aarde en ze zo menigmaal als stom over de wereld moeten gaan. Maar Christus heeft gezongen, opdat zij een lofzang zouden zingen tot eer van God. Hoor Paulus in Romeinen 8: "Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods?"

Wij kunnen het met het ander niet doen, maar hebben persoonlijk nodig de bevestiging

van Christus' gerechtigheid in ons hart. O, gelukkig die een thuiskomen hebben mag in het hart van de Vader. Christus heeft gezongen. De discipelen hebben ook gezongen. Maar hebben zij het verstaan wat zij zongen? Nee! Christus heeft alleen gezongen. De discipelen hebben het ook gedaan, leest het maar in de tekst, maar ze hebben er niets van begrepen. Wèl op het Pinksterfeest te Jeruzalem. Maar Christus heeft gezongen voor Zijn kerk. Als Borg heeft Hij dat gedaan tot verzoening en verwerving.

O, het is een tijd, dat alles uit elkander wordt gescheurd. Hier en daar worden er twee of drie ondergebracht en daar de vierde. Alles uit elkaar. En hoe gevoelen die mensen zich? Laten ze het maar eerlijk zeggen: *als een eenzame mus op het dak*. Wat kunnen ze terug verlangen naar hetgeen ze achterlieten. Dat te aanvaarden is ook wat! Al zit daar nu een man die er wat van gekregen heeft en ik heb er niets van, dan ben ik niet geholpen. Christus heeft de lofzang gezongen alleen voor Zijn volk. Als Gods volk genade mag krijgen om te zingen, dan hebben ze ook alleen de vrucht ervan. Dan is er blijdschap die de wereld niet kent. Wat een krediet krijgt dan zulk een ziel voor God! Dan is het met Psalm 46: "Al veranderde de aarde haar plaats en al werden de bergen verzet in het hart der zeeën, God is in het midden van hen." Zij zullen niet wijken of wankelen, maar blijven in der eeuwigheid. Dan kan er gebeuren wat wil, mijn hoorders, dan zal in die tijd geopenbaard worden wat ze aan hun God en aan hun Koning hebben, Die hun is gegeven uit kracht van het welbehagen van de Vader.

Ten slotte nog eens. Christus heeft de lofzang gezongen in de zekere verwachting van de eeuwige overwinning. Gezongen heeft Christus onder de last der zonden, onder zware druk en kruis. Maar Hij zingt in de wetenschap, dat het nog een korte tijd is, dat Hij uit zou roepen op Golgotha: *Het is volbracht!* En het hoofd buigende gaf Hij de Geest. In de wetenschap, dat aan het kruis het handschrift wat tegen de kerk uitgevaardigd is, door het bloed zou worden uitgewist. In de wetenschap en in de verwachting dat Hij zou kunnen betuigen tot Zijn Vader: "Gij zult Mijn ziel in de hel niet verlaten Gij zult niet toelaten, dat Uw Heilige verderving zie. Gij zult Mij het pad

das levens bekend maken, verzadiging der vreugde is bij Uw aangezicht, liefelikheden zijn in Uw rechterhand." Psalm 16:10-11. Christus heeft de lofzang gezongen in de wetenschap, dat Zijn Vader volkomen voldaan zou zijn, dat die Vader in alle eeuwigheid zich zou verheugen en verlustigen in Zijn volbracht werk. Wat heeft Hem dat een vreugde gegeven, toen Hij niet alleen zag de verlustiging van Zijn Vader, maar toen Hij aanschouwd heeft de verlossing en bevrijding van Zijn gunstgenoten. Toen Hij vernam de lofzang van Zijn volk, verlost door het bloed des Lams.

Er zijn er die er met dankdag nog waren, maar die hun strijd hebben verwisseld voor de eeuwige vrede, en met zulk een ruimte mochten ingaan in des Konings Paleis, waar wij zoveel steun van hadden in de bediening. Hoe vaak waren zij een middel in Gods hand tot sterkte en onderwijzing van onze ziel. O, wat is het gelukkig voor een leraar als het volk van God hem als Aäron en Hur omringt en ondersteunt! Het zijn lastdragers, dat zijn afnemers. Zij zijn nu de druk voor eeuwig te boven. Ze zingen nu het eeuwig hallelujah! Zie, mijn geliefden, dat volk mag de lofzang zingen. Een lofzang Godes in het vooruitzicht.

Men zag welhaast een grote schaar,

Met klanken van de blijdste maar,

Vervullen berg en velden.

Psalm 68:5.

O, straks komt een einde aan de oorlog. God zal de oorlog beslissen. Al zou het vandaag beëindigd zijn. Mijn hoorders, u kunt gerust geloven welk een diepe armoede er komt, waarin wij straks met heel Europa zullen moeten delen; met de wereld en met ons vaderland.

Maar blijft dat voor Gods kerk? O, nee. Daar komt voor Gods kerk een einde aan. Een einde aan hun druk, zonden, kruis, ja, aan alle ellende, smart en pijn. Wat zal het gelukkig voor hen wezen, dat ze straks kunnen zeggen: 'Heere, nu ben ik voor eeuwig van mijzelf verlost en mag ik eeuwig doen, wat ik hier nooit volkomen betrachten kon. Nu zal ik nooit meer tegen Uw handelingen opstaan, zoals ik op de wereld zo menigmaal gedaan heb.' Straks komt de tijd, waarvan men zingt in Psalm 103. *Hij zal Zijn volk niet eindeloos kastijden.* Dan zullen zij boven alle moeite bevrijd zijn om dan in te gaan in dat Jeruzalem, waar geen zwaard meer gehanteerd zal worden, waar geen oorlog meer zal zijn. Er staat in Jesaja 33:21, "Het zal een plaats zijn van wijde stromen, geen roeischuit zal daar doorgaan, en geen treffelijk schip zal daar overvaren." Dat wil zeggen, geen oorlogs- of slagschip, geen vijand zal er komen, maar de Heere zal aldaar bij ons zijn. Zij zullen daar verlost zijn van de zonde. Geen inwoner zal zeggen: "Ik ben ziek; want het volk dat daarin woont, zal vergeving van ongerechtigheid hebben", Jesaja 33: 24.

Wij hebben veel met elkaar meegemaakt, en wat ons nu te wachten staat weet God alleen. Voor ons is het verborgen. Maar wij weten naar Gods Woord, dat wij bange tijden beleven, en dat hetgeen beleefd is, maar beginsels van de smarten zijn. Och, mijn geliefden, dat u een toevlucht mocht hebben in Hem, Die de lofzang gezongen heeft, dat is, hetgeen ik u in deze dag toewens, die eeuwige Middelaar te leren kennen in de heerlijkheid van Zijn Persoon en in de rijkdom van Zijn bediening. Op Hem te zien als op de overste Leidsman en Voleinder des geloofs, Jezus, dát alleen zal rust geven van al de onrust der tijden. Wat zouden wij toch gelukkig zijn, om niet langer te klagen, maar om aan de kant van God te staan. Heel de wereld keert Hij om, Psalm 46:4. *Zijn macht, die niet te stuiten is, maakt de aarde tot een wildernis.* Alles wordt

afgebroken. Maar Hij regeert en heerst zover de wildste volken wonen. Daar ligt nu de ruimte in voor het volk van God.

Arme ongelukkige medereizigers, dat de nood der tijden op uw hart werd gebonden. Het is misschien de laatste ontmoeting. Ik ben de laatste dagen in vreze geweest, of wij elkaar nog ontmoeten zouden. En zie, de Heere heeft de weg nog gebaad. Maar bedenk, jong en oud, de tijd is voorts kort, de toekomst des Heeren genaakt.

Zoekt den Heere en Zijn wonderwerken.

Zoekt Zijn aanzicht, daarop wilt merken.

Vergeet Zijn grote daden niet,

Vertelt Zijn wonderen met vliet,

Roemt Zijn oordelen en Zijn Woord,

Die de Heer Zelf gebracht heeft voort. (Datheen, Psalm 105:3)

O, kinderen, God mocht u bekeren. Hij mocht u verwaardigen om tot Hem de toevlucht te nemen, bij Wie alleen ontferming, verlossing en ontkoming is.

Jong en oud, klein er groot, dat u naar God gedreven werd. Hij staat nog en wacht om genadig te zijn. De deur is nog open.

Och, of de heerlijkheid Gods ons hart ging vervullen, en het eens waar mocht worden: 'Dat ik Hem mocht vinden, Hem Die mijn ziel liefheeft, Die Zich in de dood vernederd heeft'.

O volk, dat u uw armen om Hem heen mocht slaan. Dat ge mocht zeggen: "Hij is de mijne, en ik ben de Zijne." Dat is een blijvend en een eeuwig goed. Daarbij kunt u leven en sterven.

Christus voldeed voor u aan het Goddelijk recht, en Hij verwierf een recht ten eeuwigen leven. Hij heeft gezongen opdat in uw hart en mond een lofzang gelegd zou worden. Dat ge hopen mocht op die genade, die u toegebracht zal worden in de openbaring van Jezus Christus.

Voor u geen nood, volk des Heeren. Als straks de aangezichten van de mensen zullen betrekken als een pot, dan zult u vreugde op vreugde hebben, en u verheugen in de Heilige Israëls. Dan mag u zingen:

Laat al de stromen vrolijk zingen,

De handen klappen naar omhoog,

't Gebergte vol van vreugde springen

En huppelen voor des Heeren oog.

Hij komt, Hij komt, om d' aard te richten

De wereld in gerechtigheid

Al 't volk, daar 't wreed geweld moet zwichten,

Wordt in rechtmatigheid geleid.

Zij zullen voor God in Sion verschijnen en voor eeuwig verlost worden.

De Heere zegene het gesproken woord en verkwikke Zijn erfdeel door het bloed Zijns Zoons tot Zijn eer en heerlijkheid. Amen.

Stenografisch opgenomen door M. Geuze, Veldstraat 40, Rotterdam.

Het stenogram is uitgewerkt door Geuze en gecorrigeerd door Ds. Lamain.